

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 2

การจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
(Strategic Management of Sustainable Community Tourism in Oudomxay and
Luangnamtha Province, Laos PDR for Achieving
ASEAN Economic Community)

โดย

บุญทา ชัยเลิศ และคณะ

กรกฎาคม 2558

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 2

การจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
(Strategic Management of Sustainable Community Tourism in Oudomxay and
Luangnamtha Province, Laos PDR for Achieving
ASEAN Economic Community)

คณะผู้วิจัย

ดร.บุญทา ชัยเลิศ
อาจารย์อรรณโรจน์ พวงสุวรรณ
Laddavone Douangboubpha

สังกัด

คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้
คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้
Department of Tourism and Hotel
Faculty of Social Science, National
University of Laos, Vientiane

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขออุทิศผลงานวิจัยฉบับนี้ไว้เป็นอนุสรณ์และเป็นแนวทางในการวิจัยเพื่อชุมชนด้านการท่องเที่ยว แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธุ์ สโรบล ผู้อำนวยการแผนงานวิจัยชิ้นนี้ และผู้เป็นแบบอย่างของนักวิจัยในการอุทิศตนทำงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน คุณูปการของท่านในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้นำไปเป็นแบบอย่างของอุดมการณ์การพัฒนาท้องถิ่นสืบไป ระลึกถึงด้วยความเคารพยิ่ง

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย เพื่อศึกษายุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีผลจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC ในปี พ.ศ. 2558 ที่จะถึงนี้ แผนงานวิจัยเรื่อง “ศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวง อุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากหน่วยงานส่วนกลางและในส่วนในพื้นที่ดำเนินการวิจัยของทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้าห้องการท่องเที่ยว กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว แขวงอุดมไซ Mr. Bounkouam Mitmuamgxay, Deputy Director of Information Couture and Tour Department of Oudomxay province office และแขวงหลวงน้ำทา Mr. Somsavath Namintha, Director of Information Couture and Tour Department of Luangnamtha province office ที่กรุณาประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วีระพล ทองมา คณบดีคณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในการให้คำแนะนำ ปรีกษา และอนุเคราะห์สถานที่ในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณเจ้าของผลงานทางวิชาการและงานวิจัยที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษาและนำมาอ้างอิงประกอบในงานวิจัยชิ้นนี้ทุกท่าน

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าประสบการณ์งานวิจัยข้ามวัฒนธรรมในครั้งนี้ สามารถสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นทั้งในทางวิชาการและการประยุกต์ใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงอนาคตแนวทางพัฒนาการเชื่อมโยงงานวิจัยในต่างประเทศไม่มากนักน้อย ท้ายสุดนี้หากมีข้อบกพร่องประการใดจากการดำเนินงานวิจัยที่ผ่านมา คณะผู้วิจัยขอนอมนับไว้และพร้อมดำเนินการแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไป

คณะผู้วิจัย
กรกฎาคม 2558

บทสรุปผู้บริหาร

ความสำคัญและความจำเป็นในปี 1984 ที่ทางรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กำหนดและประกาศจัดตั้งปฏิบัติการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรม ธรรมชาติ และประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยว โดยเฉพาะงานการท่องเที่ยวในแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ได้มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉะนั้น แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ตลอดระยะเวลา 2 ถึง 3 ปีที่ผ่านมา ทำให้แขวงการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทา และแขวงอุดมไซ มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งแสดงให้เห็นจากจำนวนการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในประเทศ เนื่องจากแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวของภาคเหนือในประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีที่ตั้งเป็นส่วนสำคัญก่อให้เกิดความสะดวกในการค้า การลงทุนการพื้นฐานโครงสร้างภายในทั้ง 2 แขวงได้รับการปรับปรุงและพัฒนาในระดับดี เป็นพื้นฐานในการอำนวยความสะดวกแก่การจัดการการท่องเที่ยว ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงกระบวนการเข้ามามีส่วนของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นผลดีต่อการค้าการลงทุนทางด้านการท่องเที่ยวที่จะมีขึ้นในปี ค.ศ. 2015 และสามารถดึงดูดเอานักท่องเที่ยวที่ผ่านเส้นทางดังกล่าวเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลที่เป็นความจริงกับผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยสามารถแบ่งเป็นหน่วยงานต่างๆ คือ หน่วยงานภาครัฐ แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา หน่วยงานภาคเอกชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บริษัทนำเที่ยว ผู้ประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านโรงแรมที่พัก ผู้ประกอบการร้านอาหาร ภาคประชาชนในพื้นที่ นายบ้าน (หัวหน้าชุมชน) และคณะกรรมการหมู่บ้านจำนวน 5 หมู่บ้านในพื้นที่แขวงอุดมไซ ได้แก่ บ้านปากแงย บ้านปากแบ่ง บ้านชัยชนะ บ้านนาโฮม และบ้านญ้อ รวมถึงภาคประชาชนในพื้นที่ นายบ้าน (หัวหน้าชุมชน) และคณะกรรมการหมู่บ้านจำนวน 5 หมู่บ้านในพื้นที่แขวงหลวงน้ำทา ได้แก่ บ้านน้ำดี บ้านเพียงงาม บ้านเจริญสุข บ้านน้ำฮา และบ้านน้ำดี ซึ่งวิธีการรวบรวมข้อมูลได้ใช้หลากหลายวิธี เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การจัดประชุมกลุ่มย่อย รวมถึงการสังเกตการณ์ในสถานการณ์ดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า แขวงอุดมไซ เป็นแขวงที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนที่อุดมสมบูรณ์ มีทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวในทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ศักยภาพทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซนั้น อยู่ในระดับมาตรฐานดีเยี่ยมสัญลักษณ์ 5 ดาว จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านญ้อ ระดับคะแนนร้อยละ 85.6 และบ้านโพนชัย ระดับคะแนนร้อยละ 83.6 อยู่ในระดับมาตรฐานดีมากสัญลักษณ์ 4 ดาว จำนวน 1 หมู่บ้าน คือ บ้านปากแบ่ง ระดับคะแนนร้อยละ 78.6

และอยู่ในระดับมาตรฐานดีสัญลักษณ์ 3 ดาว จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านชัยชนะ ระดับคะแนนร้อยละ 70 และบ้านปากงวย ระดับคะแนนร้อยละ 63.4 ด้านการมีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.28 ด้านบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม 2.11 โดยมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน 2.21 และมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล 2.91 ด้านศักยภาพทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทา พบว่า มีหมู่บ้านอยู่ในระดับมาตรฐานดีเยี่ยมสัญลักษณ์ 5 ดาว จำนวน 4 หมู่บ้าน คือ บ้านเพิงงาม บ้านเจริญสุข บ้านน้ำยา และบ้านน้ำแอ่ง ส่วนระดับมาตรฐานดีมากสัญลักษณ์ 4 ดาว คือ บ้านน้ำดี ส่วนบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมร้อยละ 2.68 รวมถึงบทบาทการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน 2.67 และมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล 2.63

แขวงอุดมไซ สามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวได้ 2 เส้นทาง คือ ทางบกบนทางหลวงสาย AH 13 2 W ผ่านด่านชายแดนห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน เข้าสู่เมืองเงิน แขวงไชยบุรี และเดินทางสู่บ้านปากงวย เมืองแบ่ง แขวงอุดมไซ และทางน้ำ จากอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เข้าสู่บ้านปากแบ่ง เมืองแบ่ง แขวงอุดมไซ ตามแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวลาว 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2558 ในประเด็นแผนงานการจัดทำแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยมีเส้นทางยุทธศาสตร์ 2 เส้นทาง คือ เส้นทางท่องเที่ยวตามลำแม่น้ำโขง แขวงบ่อแก้ว – แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงพระบาง และเส้นทางท่องเที่ยวแขวงหลวงน้ำทา – แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงพระบาง ส่วนแขวงหลวงน้ำทา สามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางบกบนทางหลวงสาย R 3 A ผ่านสะพานมิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ 4 อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เข้าสู่แขวงบ่อแก้ว และเดินทางสู่บ้านน้ำแอ่ง เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทาได้ ทั้งนี้ ในส่วนของบ้านน้ำดี เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางต่อไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ทางด้านชายแดนบ่อเต็น ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้วยระยะทางราว 40 กิโลเมตร มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวลาว 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2558 ว่าด้วยแผนงานการจัดทำแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือ บนเส้นทางท่องเที่ยวแขวงหลวงน้ำทา – แขวงบ่อแก้ว และเส้นทาง R 3 A

โครงการวิจัยการจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายใต้แผนงานวิจัย ศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คณะผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลมาสรุปได้ในหลายประเด็นที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการเชิงกล

ยุทธศาสตร์ของท้องถิ่นเพื่อชุมชนในด้านต่างๆ ของพื้นที่ดำเนินงานวิจัยอย่างแท้จริง รวมทั้งยังทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของชาวบ้านทั้งแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา มุมมองของผู้นำชุมชนหรือผู้ที่มีบทบาทต่อการจัดการท้องถิ่นเพื่อชุมชน รวมถึงการประเมินผ่านคณะวิจัยในการศึกษาในพื้นที่

บทคัดย่อ

การจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นเป็น การศึกษาถึงศักยภาพของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีที่ตั้งเป็นส่วนสำคัญ ก่อให้เกิดความสะดวกในการค้า การลงทุนการท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นฐานทั้งสองแขวงเพื่อให้ได้รับ การปรับปรุงและพัฒนาพื้นฐานในการอำนวยความสะดวกต่อการจัดการการท่องเที่ยว จากแหล่ง ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่หลากหลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน ทั้งเป็นประตูเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้านภาคพื้นลุ่มแม่น้ำโขง GMS เป็นเส้นทางเศรษฐกิจ แห่งชาติ เพราะฉะนั้นแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทาจึงเป็นจุดแวะพักของนักท่องเที่ยวสากล ที่ เดินทางมาจากประเทศไทย ประเทศสังคมนิยมเวียดนาม และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อ จะเชื่อมต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวที่แขวงหลวงพระบางเมืองมรดกโลกได้ โดยมีวัตถุประสงค์ใน การศึกษา คือ ศึกษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน วิเคราะห์กล ยุทธ์จัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และหารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวของชุมชน แขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมอาศัยการวิจัยเอกสารเพื่อทำการศึกษ ข้อมูลทั่วไปเบื้องต้น และการวิจัยเชิงสำรวจโดยการลงพื้นที่จริงเพื่อทำการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีวิจัย เชิงคุณภาพ ร่วมกับวิธีวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กันกับการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อประมวลผลการวิจัยของ ข้อมูลที่ได้

พบว่า การรวบรวมข้อมูลทรัพยากรทางการท่องเที่ยวได้ศึกษาในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านความ สะดวกสบายในการเดินทาง ด้านการบริการที่พัก ด้านกิจกรรมสันทนาการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ศักยภาพทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซอยู่ในระดับมาตรฐานดีเยี่ยม จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านญ้อและบ้านโพนชัย ระดับมาตรฐานดีมาก คือ บ้านปากแบ่ง และระดับมาตรฐานดี คือ บ้านชัยชนะ และบ้านปากแงย และควรกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม ด้านแขวงหลวงน้ำทาระดับมาตรฐานดี คือ บ้านเพียงงาม บ้านเจริญสุข บ้านน้ำห้า และ บ้านน้ำแอ่ง และระดับมาตรฐานดีมาก คือ บ้านน้ำดี โดยควรนำจุดเด่นด้านความหลากหลายทาง ชีวภาพของพื้นที่มาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทาจากข้อมูลที่พบในทุกหมู่บ้านมี ความโดดเด่นในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านข้อมูลกลยุทธ์จัดการการท่องเที่ยวของ ชุมชนได้ศึกษาถึง ความหมายของการท่องเที่ยวชุมชน ศักยภาพด้านพื้นที่ การตลาดการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และศึกษา ถึงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน พบว่า ศักยภาพด้านพื้นที่แขวงอุดมไซควรมุ่ง ไปพื้นที่เป้าหมายเป็นอันดับแรก เนื่องด้วยยังขาดการพัฒนากระบวนบริหารฐานข้อมูลที่จำเป็น โดยผล

ที่ได้จากการพัฒนาจะเป็นผลทางอ้อมที่นักท่องเที่ยวจะได้รับผลประโยชน์ แต่ผู้ที่ได้ผลประโยชน์ทางตรง คือ ชาวบ้านที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ควรมีการส่งเสริมการผลิตสินค้าของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน ทั้งนี้อาจนำเข้ามาจากต่างพื้นที่ก็ได้ ควรมีการนำนักวิชาการมาจัดการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวให้กับชาวบ้าน มีการจัดส่งพนักงานแกนนำและพนักงานคุ้มครองไปทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนบทเรียนกับต่างประเทศ พัฒนาบุคลากรในสาขาการท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาให้กลายเป็นหมู่บ้านต้นแบบอย่างยั่งยืน รวมถึงการสนับสนุนด้านเงินทุนในการพัฒนาโครงการด้านการท่องเที่ยวในแต่ละหมู่บ้าน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในแขวงอุดมไซ ควรพิจารณาให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมและเพิ่มบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนของหมู่บ้านตนเองมากขึ้น เพื่อสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของหมู่บ้าน ทั้งยังเป็นการปลูกจิตสำนึกการรักษาห่วงแหนวิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมของตนเอง ส่วนศักยภาพด้านพื้นที่แขวงหลวงน้ำทา นั้น ควรจัดให้มีการปรับปรุงและพัฒนาถนนหนทางในการเดินทางเข้าสู่หมู่บ้านโดยเฉพาะที่ไม่ได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางช่วงฤดูฝน ควรมีการปรับปรุงร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่ไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว หรือแม้แต่ชาวบ้านเองยังไม่นิยมในการนำสินค้าเข้ามาจำหน่าย และควรเพิ่มจุดจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกโดยเฉพาะในหมู่บ้านเพื่อขยายโอกาสในการสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวโดยตรงจากการเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางศึกษาธรรมชาติบริเวณเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area) มีการสร้างแรงจูงใจภายในเป็นแรงหนุนโดยการสนับสนุนงบประมาณให้มีฝึกอบรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างบุคลากรการท่องเที่ยวให้ชุมชน และควรเพิ่มบทบาทในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนของชาวบ้านให้มากขึ้น ขยายโอกาสการมีส่วนร่วมในการรับฟังปัญหาและเสนอแนะแนวทางทางการท่องเที่ยวที่มาจากชุมชนทุกภาคส่วนอย่างแท้จริงให้เป็นรูปธรรมต่อไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยว การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดการเชิงกลยุทธ์

ABSTRACT

The study on strategic management of sustainable community tourism in Oudomxay and Luangnamtha provinces, Laos PDR for achieving ASEAN economic community, was aimed at finding out the potential of Laos PDR concerning its geographical advantages which could attract tourism trade and investment, in particular the establishment of infrastructures and facilities in both provinces which allowed tourism access to a variety of natural, historical and cultural sites, in which each exhibited the authenticity of its own community. Moreover, Oudomxay and Luangnamtha provinces were capable of being the gate-connects to neighboring countries over the Mekong GMS, the national economic routes, hence the international hubs for tourists from Thailand, Vietnam, and China, who further travel to Luangprabang city, one of the world heritages. The research objectives were discovering the tourism resources and the methods used in community tourism management, analyzing the strategies employed in community tourism management, studying the patterns of the strategic management of Oudomxay and Luangnamtha provinces. In order to achieve the objectives, this study was conducted by integrated methods applying document study to obtain basic information, and the survey study both qualitative and quantitative in line with in-depth interviews carried out in the field to gather information and assess the survey results.

In doing the survey, certain aspects of tourism were collected regarding the attractions, accommodations, recreations, and facilities. It was found that the tourism potential of Oudomxay province was rated excellent in 2 villages which were Ban Yor and Ban Phonxay, very good in Ban Pakbeng and fair in Ban Saisana and Ban Pak Ngeun. As a whole, cultural tourism should be promoted. On the other hand, Luangnamtha province was rated fair in Ban Pieng Ngam, Ban Chaleunsouk, Ban Nam Ha, and Ban Nam Eng, and very good in Ban Nam Dee. Overall, the biodiversity in these areas should be promoted as a tourism selling point. According to the data collected, each village was remarkable in ecotourism promotion. Regarding the strategic management of community-based tourism, the study aimed to explore the term of community-based tourism, geographical advantages, tourism marketing, community

tourism management, tourism management knowledge, and the community involvement in tourism.

It was discovered that Oudomxay province should take its target areas as a top priority since they still lacked necessary infrastructure support. By doing so, the direct gains would fall on villagers in terms of better living condition and it would indirectly benefit tourism. It was further recommended that local souvenirs be promoted to reflect the presence of the community, or be imported from other places. Furthermore, the villagers should get trained on tourism by academics of this field. Top staff and their fellowship should take an internship abroad as part of personnel development and enhancing understanding about tourism to pave the way for becoming sustainable village initiatives. Budget support should be granted to other projects aiming to promote tourism in each village. With respect to the involvement in tourism management in Oudomxay province, villagers should even more get to participate and share their roles in tourism management in their own community so as to create the sense of ownership as well as to cultivate the love of their locality and wisdoms.

For Luangnamtha's potential enhancement, it was advised that travel-routes to the village entry, which is especially inconvenient in rainy season, be improved. Additionally, souvenir shops, whose products turned unattractive to tourists, should get advice on possible improvement otherwise the villagers would go motiveless in selling products as usual. There should be more souvenir vending stations especially in the village to get more chances of earning direct income from tourists travelling over Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area. As part of building motives, the training sessions on tourism development should be budgeted in order to have more well-trained personnel in the community. Even more, open access to useful information about community-based tourism should be provided thoroughly. There should be room for bringing all the problems concerning community-based tourism on the table to keep on finding constructive solutions altogether.

Keywords: Community Participation in Tourism, Sustainable Tourism Management, Public Participatory Action and Strategic Management

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(3)
บทสรุปผู้บริหาร	(4)
บทคัดย่อ	(7)
ABSTRACT	(9)
สารบัญ	(11)
สารบัญตาราง	(13)
สารบัญภาพ	(15)
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ทฤษฎีการจัดการการท่องเที่ยว	6
ทฤษฎีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน	9
แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	10
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	17
แนวคิดการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	20
แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์	31
แนวคิดองค์ประกอบของสถานที่ท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
กรอบแนวคิดการวิจัย	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย	38
ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	38
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การทดสอบเครื่องมือ	40

สารบัญ

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการวิจัย	42
ศึกษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดม	42
ไซและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	
วิเคราะห์กลยุทธ์จัดการการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา	80
ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	
การศึกษารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซและแขวง	111
หลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	125
สรุปผลการวิจัย	125
อภิปรายผล	138
ข้อเสนอแนะ	145
บรรณานุกรม	151
ภาคผนวก	153

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 คำคะแนนระดับมาตรฐานและสัญลักษณ์ แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยว	39
2 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	44
3 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านปากงะ	45
4 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	47
5 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านปากแบ่ง	48
6 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	49
7 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านชัยชนะ	50
8 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	52
9 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านโพธิ์ชัย	53
10 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	56
11 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านภู	57
12 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	61
13 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านน้ำดี	62
14 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	65
15 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านเพียงงาม	67
16 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	69
17 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเจริญสุข	69
18 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	73
19 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านน้ำท่า	73
20 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	75
21 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านน้ำแ่ง	75
22 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาแขวงอุดมไซ	98
23 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการแขวงอุดมไซ	99
24 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานแขวงอุดมไซ	101
25 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแขวงอุดมไซ	102
26 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาแขวงหลวงน้ำทา	105
27 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการแขวงหลวงน้ำทา	106
28 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานแขวงหลวงน้ำทา	108

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
29 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแขวงหลวงน้ำทา	109

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	37
2 วัดศรีบุญเรือง บ้านปากงะ	43
3 สภาพบ้านเรือนบ้านปากงะ	44
4 สภาพทั่วไปบ้านปากแบ่ง	47
5 สภาพทั่วไปบ้านชัยชนะ	51
6 สภาพทั่วไปบ้านโนนชัย	53
7 การทอผ้าตำหูกชาวไตลื้อบ้านโนนชัย	54
8 ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกบ้านโนนชัย	54
9 บ้านญ้อหมู่บ้านวัฒนธรรม	56
10 ถนนสาย R 2 W บริเวณบ้านญ้อ	58
11 หัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านญ้อ	58
12 Home Stay บ้านญ้อ	60
13 ตาดน้ำดี	63
14 นักท่องเที่ยวตาดน้ำดี	63
15 สิ่งอำนวยความสะดวก ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก และป้ายสื่อความหมายบริเวณตาดน้ำดี	64
16 ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและกิจกรรมทอผ้าตำหูกบ้านเพิงงาม	66
17 สภาพทั่วไปบ้านเพิงงาม	67
18 ป้ายสื่อความหมายบ้านเจริญสุข	70
19 นักท่องเที่ยวบ้านเจริญสุข	70
20 สภาพทั่วไปบ้านเจริญสุข	72
21 Home Stay บ้านเจริญสุข	72
22 ทางหลวงสาย R 3 A บริเวณบ้านน้ำห่า	74
23 สภาพทั่วไปบ้านน้ำห่า	74
24 ป้ายสื่อความหมายบ้านน้ำแ่่ง	76
25 ทางหลวงสาย R 3 A บริเวณบ้านน้ำแ่่ง	76
26 Home Stay บ้านน้ำแ่่ง	77

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
27 ป้ายสื่อความหมายถ้ำเกาหลี	78
28 แผนที่แสดงเส้นทางเชื่อมโยงแขวงอุดมไซ และ แขวงหลวงน้ำทา	79
29 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านปากงะ	85
30 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านปากแบ่ง	85
31 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านชัยชนะ	86
32 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านโพธิ์ชัย	86
33 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านญ้อ	86
34 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านน้ำดี	94
35 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านเพียงงาม	94
36 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านเจริญสุข	94
37 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านน้ำห้า	95
38 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านน้ำแอ่ง	95
39 แผนที่แสดงหมู่บ้านแขวงอุดมไซ (https://maps.google.co.th/)	126
40 แผนที่แสดงหมู่บ้านแขวงหลวงน้ำทา (https://maps.google.co.th/)	128
41 แผนที่แสดงที่ตั้งพื้นที่ศึกษาวิจัย (https://maps.google.co.th/)	138
42 แผนที่แสดงเส้นทางพื้นที่ศึกษาวิจัยเชื่อมโยง 4 ประเทศ (https://maps.google.co.th/)	140
43 บริเวณทางเข้าถ้ำเกาหลี บ้านน้ำแอ่ง มีร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกแต่ไม่ได้รับความนิยม	144

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปี 1984 รัฐบาลกำหนดและประกาศจัดตั้งปฏิบัติการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ธรรมชาติ และประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยว โดยเฉพาะงานการท่องเที่ยวในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ได้มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคม ฉะนั้นแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ระยะ 2-3 ปี ที่ผ่านมามีทำให้แผนการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทา และแขวงอุดมไซ มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งแสดงให้เห็นจำนวนการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเฉลี่ยการเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 – 2011 มีอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.36 ส่วนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทามีอัตราเฉลี่ยใกล้เคียงกันถึงร้อยละ 12 – 15 ต่อปี ในปี 2010 – 2011 อัตราการเติบโตการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 8 – 10 (องค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติลาว : 2011) เนื่องจากแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทาซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวของภาคเหนือ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีที่ตั้งเป็นส่วนสำคัญก่อให้เกิดความสะดวกในการค้า การลงทุนการท่องเที่ยว พื้นฐานโครงสร้างภายในทั้งสองแขวงได้รับการปรับปรุงและพัฒนาในระดับดี เป็นพื้นฐานในการอำนวยความสะดวกแก่การจัดการการท่องเที่ยว ทั้งสองแขวงที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่หลากหลาย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนในแต่ละท้องถิ่น มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางพืชพันธุ์ และเป็นเส้นทางผ่านไปยัง เมืองมรดกโลกหลวงพระบางและแขวงบ่อแก้ว ที่เป็นประตูเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้แก่ ประเทศภาคพื้นแม่น้ำโขง GMS และเป็นเส้นทางเศรษฐกิจแห่งชาติ เพราะฉะนั้นแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทาจึงเป็นจุดแวะพักของนักท่องเที่ยวสากล ที่เดินทางมาจากเพื่อนบ้าน (ประเทศไทย) ประเทศสังคมนิยมเวียดนามและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อจะเดินทางไปท่องเที่ยวที่แขวงหลวงพระบาง (เมืองมรดกโลก)

ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา “ศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” เพื่อทราบถึงกระบวนการเข้ามามีส่วนของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นผลดีต่อการค้าการลงทุนทางด้านการท่องเที่ยวที่จะมีขึ้นในปี ค.ศ. 2015 และสามารถดึงดูดเอานักท่องเที่ยวที่ผ่านเส้นทางดังกล่าวเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทย โดยเดินทางผ่านด่านเชียงของจังหวัดเชียงรายและด่านห้วยโก๋น จังหวัดน่านจะต้องแวะพักในแหล่งท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา รวมถึงการเข้าไป

ลงทุนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว, 2010)

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

โครงการวิจัย “การจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ภายใต้แผนงานวิจัย “ศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์จัดการการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวของชุมชนแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.3 ขอบเขตการวิจัย

แผนงานวิจัย “ศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ครั้งนี้เป็นการจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixing Methodologies) โดยอาศัยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อการศึกษาข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ดำเนินการวิจัยเบื้องต้น จากนั้นได้ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Studies Method) โดยการลงพื้นที่จริงเพื่อทำการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ควบคู่กันกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อประมวลผลของข้อมูลที่ได้ทำการศึกษา ทั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา คณะผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาการวิจัยไว้ในประเด็นต่อไปนี้

1. การสำรวจและรวบรวมข้อมูลในพื้นที่เบื้องต้น เพื่อศึกษาถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในพื้นที่ ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมถึงภูมิปัญญาชาวบ้านที่โดดเด่น

2. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม และเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ ปัจจัยด้านการสื่อสาร

3. การศึกษากระบวนการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและอย่างไร การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนารวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

4. พัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ภายใต้ขีดความสามารถและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

5. พัฒนารูปแบบกลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสม เพื่อให้กระบวนการบรรลุผลและตอบสนองแนวทางที่สามารถไปใช้ได้และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลระบบสารสนเทศที่เชื่อถือได้ รวมถึงการดำเนินการอย่างเป็นระบบ การถ่ายทอดนำไปสู่การปฏิบัติ โดยการใช้แนวทางเพื่อตอบสนองข้อกำหนดต่างๆ ของหัวข้อที่มีความเกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลที่เป็นความจริงกับผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐบาล แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา

2. หน่วยงานภาคเอกชน ผู้ที่ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บริษัทนำเที่ยว ผู้ประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านโรงแรมที่พัก ผู้ประกอบการร้านอาหาร

3. ภาคประชาชนในพื้นที่ นายบ้าน (หัวหน้าชุมชน) และคณะกรรมการหมู่บ้านจำนวน 5 เมืองในพื้นที่แขวงอุดมไซ ได้แก่ เมืองไชย เมืองแบ่ง เมืองฮุน เมืองปากแบ่ง และเมืองหล้า

4. ภาคประชาชนในพื้นที่ นายบ้าน (หัวหน้าชุมชน) และคณะกรรมการหมู่บ้านจำนวน 5 เมืองในพื้นที่แขวงหลวงน้ำทา ได้แก่ เมืองเวียงภูคา เมืองสิง เมืองลอง เมืองนาแล และเมืองน้ำทา

ขอบเขตด้านเวลา ในช่วงปีงบประมาณ 2556 ระหว่างเดือน สิงหาคม 2556 ถึงเดือน กรกฎาคม 2557

ขอบเขตด้านพื้นที่

1. พื้นที่แขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านปากแงย บ้านปากแบ่ง บ้านชัยชนะ บ้านโพนชัย และบ้านญ้อ

2. พื้นที่แขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านน้ำแอ่ง บ้านเพียงงาม บ้านเจริญสุข บ้านน้ำดี และบ้านน้ำท่า

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ทราบถึงกลยุทธ์จัดการการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. ทราบถึงรูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวของชุมชนแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.5 นิยามศัพท์

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยว (Community Participation in Tourism) หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทาประกอบด้วย 5 ประเด็น คือ ความหมายของการท่องเที่ยวชุมชน ศักยภาพด้านพื้นที่ การตลาดการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว (ห้องการท่องเที่ยวในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ร่วมกับกระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว) หน่วยงานปกครองระดับหมู่บ้าน (นายบ้าน) และชาวบ้านในชุมชน

การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Management) หมายถึง การศึกษาการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา แบ่งเป็น 4 ประเด็น คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participatory Action) หมายถึง บทบาทของตนเองในการพัฒนาเพื่อสร้างสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีบทบาทในการผลักดันให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในหมู่บ้าน โดยการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และมีบทบาทในการทำเพื่อชุมชน เช่น การจัดการวางแผนให้มีการท่องเที่ยวในชุมชน รวมถึงการสร้างโฮมสเตย์ การรักษาอัตลักษณ์ประเพณี การจัดวางแผนผังของชุมชน ร่วมรักษาวัฒนธรรมของแต่ละเผ่า ความสามัคคี และธรรมชาติ มีความสามัคคีของชาวบ้าน มีวัฒนธรรมของชนเผ่าและธรรมชาติของหมู่บ้าน ทั้งนี้ ผู้ตอบคำถามยังต้องการให้นักท่องเที่ยวชาวลาวและชาวต่างชาติ หรือนักสำรวจมาท่องเที่ยวหมู่บ้านเพื่อเที่ยวชมอัตลักษณ์ประเพณีของตนเองให้มากขึ้น

การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) หมายถึง กลยุทธ์การจัดการการ
ท่องเที่ยวชุมชนไว้ใน 3 ประเด็น คือ กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชน กลยุทธ์
การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน และกลยุทธ์การมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้
เครื่องมือการวิเคราะห์ใน 3 แนวทาง คือ กลยุทธ์เชิงรุก Approach Strategies กลยุทธ์เชิงพัฒนา
Development Strategies กลยุทธ์เชิงรับ Defensive Strategy

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 : ว่าด้วยการศึกษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.1 ทฤษฎีการจัดการการท่องเที่ยว

ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Management) บุญเลิศ จิตต์วัฒนา (2542 อ้างใน จงรักษ์ อินทนต์, 2545 : 20 - 21) ได้ให้ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การวางแผนการท่องเที่ยวและดำเนินการให้เป็นไปตามแผนโดยมีการจัดองค์การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ และการควบคุมอย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ รวมถึงทั้งการประเมินผลแผนการท่องเที่ยวด้วย

มิตรา สามารถ (2542 อ้างใน จงรักษ์ อินทนต์, 2545 : 20 - 21) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว คือ กระบวนการที่กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ในชุมชน ได้มาร่วมดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกัน ในการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีความรับผิดชอบและสัมพันธ์กัน

ด้านแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวนั้น พงนา สวนศรี (2542 อ้างใน จงรักษ์ อินทนต์, 2545 : 20 - 21) ระบุว่า คนในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง บทบาทของโครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ คือ การเป็นสะพานเชื่อมความเข้าใจระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน บอกกล่าวให้คนที่จะไปเยี่ยมเยือนชุมชนได้เข้าใจในเรื่องราวของชุมชน รูปแบบการท่องเที่ยว กติกา ข้อปฏิบัติเมื่ออยู่ในชุมชนในขณะเดียวกันก็มีการพูดคุยกับชาวบ้านให้ชัดเจนถึงเป้าหมายของการทำกิจกรรมนี้ซึ่งก็มีความแตกต่างกันในแต่ละชุมชน บางแห่งมองว่าการท่องเที่ยวเป็นการเผยแพร่เรื่องราววิถีชีวิตและวัฒนธรรม รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของคนในชุมชน บางแห่งอาจมองว่านอกจากการเผยแพร่แล้วน่าจะเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชนและคนในชุมชนอีกด้วย ด้านมิตรา สามารถ (2543 อ้างใน จงรักษ์ อินทนต์, 2545 : 20 - 21) ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวไว้ว่า แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ ได้แก่ การจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว การสื่อความหมาย บริการความรู้ การส่งเสริมมาตรฐานที่พัก การบริการท่องเที่ยว การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและการป้องกันผลกระทบทางวัฒนธรรมหากกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนจะสามารถพัฒนากิจกรรมนั้นได้ง่าย ระบบบริหารจัดการ

ต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความโปร่งใสในการจัดสรรผลประโยชน์ ต้องทำไปด้วยความเป็นธรรมและชัดเจน คนทำงานและชาวบ้านต้องวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน และการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว จะมีปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดในการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการประสานงาน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ รวมถึงการออกกฎหมายและข้อบังคับของหน่วยงานภาครัฐบาลด้วย

จากแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวนั้น สามารถกล่าวได้ว่า กระบวนการที่สำคัญที่สุดของการจัดการการท่องเที่ยว นั้น คือ การมุ่งสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเต็มความสามารถ

1.2 ทฤษฎีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

วินิจ วีระยางกูร (2532 อ้างใน หทัยรัตน์ วัฒนพฤกษ์, 2545 : 9) ได้กล่าวถึงแนวคิดการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวว่า หมายถึงสถานที่ท่องเที่ยวกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่น ที่มีลักษณะเด่น สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ โดยสามารถแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกตามลักษณะความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็น 3 ประเภท คือ

ประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ลำธาร น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เขตสงวนพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกชชาติ ทะเล หาดทราย หาดหิน ทะเลสาบ เกาะ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด เป็นต้น

ประเภทโบราณวัตถุสถานและศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีหรือศาสนา ได้แก่ วัด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ ศาสนสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ และอนุสรณ์สถาน

ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวอีกประเภทหนึ่งในลักษณะของพิธีกรรม งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง

เศกสรรค์ ยงวนิชย์ (2541อ้างใน หทัยรัตน์ วัฒนพฤกษ์, 2545 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง แหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมและวัฒนธรรม ประเพณีที่สามารถดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมได้ ทั้งนี้ยังสามารถแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภทคือ

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตาม ธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ น้ำตก เกาะ สันดอน แก่ง ถ้ำ เพิงผา หนองบึง อ่างเก็บน้ำ น้ำพุร้อน หาดทราย พืชพันธุ์ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน ป่าสงวนแห่งชาติ ฯลฯ

แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และโบราณคดี โบราณสถาน โบราณวัตถุ คือ แหล่งหลักฐานบอกอดีตของมนุษยชาติ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปรางค์ ปราสาท กู่ สถูป ธาตุ เมืองและชุมชน โบราณ ศาสนสถานเก่า คูเมือง กำแพงเมือง อนุสาวรีย์ วัง ศิลาจารึก พิพิธภัณฑฯ ฯลฯ

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ แหล่งหรือสถานที่ที่แสดงขนบ ธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่และวัฒนาอาราม ที่เป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมในปัจจุบัน เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี การละเล่นพื้นบ้าน ศาสนสถานหรือสำนักสงฆ์ รวมถึงงานเทศกาลประเพณีเด่นๆ ที่สำคัญ

ด้านจุลลิตธิ์ ชูชาติ (2542 อ้างใน หทัยรัตน์ วัฒนพฤกษ์, 2545 : 10) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ แหล่งท่องเที่ยวต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ หรือ 3 As ได้แก่

สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งดึงดูดใจเกิดจากสถานที่ และเหตุการณ์ สถานที่ อาจเกิดจากธรรมชาติสร้างหรือมนุษย์สร้างขึ้น แต่เหตุการณ์ที่น่าประทับใจเกิดจากมนุษย์สร้างเพียง อย่างเดียว

สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ความสะดวกสบายทำให้นักท่องเที่ยว หรือคนเดินทางเข้าไปถึงสถานที่ได้รวดเร็ว ปลอดภัย และสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การก่อสร้างปัจจัยพื้นฐานในการผลิต เช่น ระบบขนส่ง ระบบการสื่อสาร ระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้สิ่งก่อสร้างอื่นๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก โรงพยาบาล ตลอดจนระบบการกำจัดของเสีย ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปกับแหล่งท่องเที่ยว

การเข้าถึง (Accessibility) การเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวต้องมีระบบการขนส่งซึ่งประกอบด้วย เส้นทาง พาหนะ สถานี และผู้ประกอบการ การขนส่งมีวัตถุประสงค์ใน การลำเลียงคนและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทางโดยผ่านเส้นทางหรือท่าลำเลียง

จากการศึกษาเอกสารเบื้องต้น คณะผู้วิจัยพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว นั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุต่างๆ รวมถึงศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการควบคู่ไปด้วยคือ สิ่งดึงดูดใจจากสถานที่ท่องเที่ยว ความสะดวกสบายรวดเร็ว ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และระบบการขนส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ

พรพิษณุ พรหมศิวัชพัลลภ และคณะ (2548) ได้เสนอแนวคิดผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในรูปของประสบการณ์การท่องเที่ยวทั้งหมด ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการท่องเที่ยวตามแนวคิดของ Medlik และ Middleton (1973 อ้างโดย Middleton 1994) ไว้ว่าผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประกอบด้วย ทั้งองค์ประกอบที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ซึ่งมีอยู่ 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว (Attractions) ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น หาดทราย ภูเขา แม่น้ำ และสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์ที่สร้างขึ้น เช่น สิ่งก่อสร้าง สวนสาธารณะ สนามกอล์ฟ เป็นต้น และในองค์ประกอบนี้ยังรวมถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่และวิถีชีวิต ของผู้คนในแหล่งท่องเที่ยวด้วย

สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ (Facilities) เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ย่านการค้า

ความสามารถในการไปถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น การบริการขนส่ง ถนนหนทาง รวมถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวของรัฐบาล (Accessibility of the destination)

Middleton (1994) ให้ความเห็นว่าสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) คือองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว เป็นปัจจัยหลักต่อการกระตุ้นการตัดสินใจเลือกซื้อของนักท่องเที่ยว และมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเกิดแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ อาจมีความแตกต่างกัน แต่โดยรวม สิ่งดึงดูดใจ สามารถแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ Middleton (1994) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ใดนั้น อาจเป็นผลสืบเนื่องจากการที่สถานที่นั้นมีสิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ (Natural attractions) อาทิ วิวทัศน์ที่สวยงาม ลักษณะภูมิประเทศ ชายหาด ทะเล อากาศ ลักษณะทางกายภาพของสถานที่นั้น และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ หรือนักท่องเที่ยวอาจมีความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Built Attractions) ซึ่งรวมถึง สิ่งก่อสร้าง สาธารณูปโภคการท่องเที่ยวต่างๆ อาทิ สถาปัตยกรรมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ สวนสาธารณะ ศูนย์การจัดการประชุม ท่าเทียบเรือโบราณสถาน และสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ที่จัดขึ้นเพื่อต้อนรับแขกนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ เช่น สวนสนุก สนามกอล์ฟ ห้างสรรพสินค้าต่างๆ ในขณะที่นักท่องเที่ยวบางส่วนอาจให้ความสนใจในสิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม (Cultural Attractions) ซึ่งรวมถึง ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ศาสนาและศิลปะดนตรี นาฏศิลป์และการแสดงอื่นๆ ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นเทศกาลงานรื่นเริงเฉลิมฉลอง นอกจากนี้ สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ (Social Attractions) เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน ภาษาและโอกาสที่จะได้พบปะและเรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่น ก็มีผลต่อการกระตุ้นการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเช่นกัน

นอกจากนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการต่างๆ (Destination Facilities and Services) จัดเป็นองค์ประกอบหลักของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเช่นกัน เนื่องจากว่า ถ้าหากปราศจากองค์ประกอบนี้ นักท่องเที่ยวอาจไม่มีโอกาสที่จะพักผ่อนหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ณ สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ และ Middleton (1994) จำแนกสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการต่างๆ เป็น 7 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย

1. ที่พัก เช่น โรงแรม อาคารห้องเช่า ค่าย หอพัก บ้านรับรอง
2. ร้านอาหารซึ่งครอบคลุมร้านอาหารทุกระดับ
3. การคมนาคมขนส่ง ณ สถานที่ท่องเที่ยว นั้น เช่น รถรับจ้าง รถโดยสารประจำทาง การบริการรถเช่า
4. กีฬาและกิจกรรมสันทนาการ
5. สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น โรงเรียนสอนการแกะสลัก โรงเรียนสอนภาษา
6. ร้านค้า เช่น ร้านขายของ บริษัทบริการการท่องเที่ยว ร้านของที่ระลึก เป็นต้น
7. การบริการอื่นๆ อาทิ ร้านตัดผม การบริการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ร้านเช่าอุปกรณ์ดำน้ำท่องเที่ยว

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

สถาบันการท่องเที่ยวชุมชน (2552 : ระบบออนไลน์) ยังได้กล่าวถึงรายละเอียดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอีกว่า การท่องเที่ยวชุมชน (Community – Based Tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ, 2540: ระบบออนไลน์) ซึ่งมีองค์ประกอบของการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ 4 ด้าน กล่าวคือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 2) องค์กรชุมชน 3) การจัดการ 4) การเรียนรู้ประเด็นสำคัญของแต่ละองค์ประกอบของ CBT ได้แก่

วีระพล ทองมา (2553 : ระบบออนไลน์) กล่าวว่า “การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community – Based tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน” โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้านพร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ

หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวชุมชน ที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนมีหลักการดังนี้

1. ชุมชนเป็นเจ้าของ
2. ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ
3. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
4. ยกระดับคุณภาพชีวิต
5. มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม

6. คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
7. ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม
8. เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
9. เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น
10. มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

การที่จะให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยวตามหลักการดังกล่าวข้างต้น มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันก็ต้องรณรงค์กับคนในสังคมให้เห็นความแตกต่างของการท่องเที่ยวชุมชนกับการท่องเที่ยวทั่วไป กระตุ้นให้คนในสังคมเห็นความสำคัญและเป็นนักท่องเที่ยวที่สนใจการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าของบ้านกับผู้มาเยือน นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มการรับรู้และความเข้าใจในบทบาทของชุมชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นการก่อให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานอนุรักษ์ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมการท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้เกิดจากการตอบคำถามว่าชุมชนจะได้ประโยชน์อย่างไรจากการท่องเที่ยว แต่เป็นการสร้างโจทย์ใหม่ว่าการท่องเที่ยวจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนได้อย่างไร

กระบวนการเรียนรู้ของ CBT

มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. **ศักยภาพของคน** ต้องเริ่มที่คนในชุมชนที่จะต้องรู้จักรากเหง้าของตนเองให้ดีเสียก่อนเพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้

2. **ศักยภาพของพื้นที่** หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมาคนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหนเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนของตนสามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ทั้งนี้แล้วชุมชนต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องแนวคิดพื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดการในพื้นที่ได้ด้วย

การจัดการ เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักที่จะทำอะไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืน สมดุลในกลุ่มคนหมู่มาก ดังนั้นชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการ การท่องเที่ยวชุมชน : “Community-based Tourism : CBT” ได้ต้องเป็นชุมชนที่มีผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวชุมชนทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องมีการพูดคุยกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมชุมชนรู้ว่าพื้นที่ของตนจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไรควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง และจะมีการกระจาย จัดสรรรายได้

อย่างไรทั้งหลายทั้งปวงที่กล่าวมานั้น สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนก็คือการมีส่วนร่วมอันหมายรวมถึง ร่วมในทุกๆสิ่ง ทุกอย่างเพื่อส่วนรวม

มีส่วนร่วม มีได้อย่างไร การสื่อสารพูดคุยเป็นการสื่อความคิดเห็น การแก้ปัญหา รวมถึงการหาทางแก้ไขปัญหาต่างๆ จากการระดมความคิดจากประสบการณ์ของนักวิจัยท้องถิ่นพบว่าชุมชนจัดให้มีเวทีพูดคุยร่วมกันคิดวางแผนดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชนทางด้านต่างๆ เพื่อให้คนในชุมชนรวมถึงผู้มาเยือนปฏิบัติตาม

หลักการทำงานของการทำงานท่องเที่ยวชุมชน เป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวชุมชนนั้น สรุปจากบทเรียนและประสบการณ์ พื้นที่ภาคเหนือ (สินธุ์ สโรบล, 2546) ได้ว่า เป็นทักษะในการจัดการทรัพยากรที่เป็นฐานทุนเดิมของชุมชน เพื่อนำทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์และมีการจัดการให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยาวนาน กล่าวคือ จะต้องมีการปกป้อง ฟื้นฟูและบำรุงรักษาให้ทรัพยากรเหล่านั้นเพียงพอกับการใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง ทักษะในการปฏิบัตินั้น สามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ต้องเริ่มจากการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอันจะส่งผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวในการดำเนินการท่องเที่ยว รวมทั้งยังเป็นตัวแปรที่ทำให้การท่องเที่ยวชุมชนมีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบมวลชน กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ตั้งแต่เริ่มต้นร่วมกันเป็นเจ้าของ มีการแบ่งงาน แบ่งกิจกรรม และความรับผิดชอบไปจนถึงสิ้นสุดกระบวนการที่มีการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต การบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว

2. การศึกษาฐานทรัพยากร ที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งในด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต และการผลิตของชุมชน เพื่อนำมาเป็นปัจจัยต้นทุนในการกำหนดเป็นกิจกรรมหรือโปรแกรมการท่องเที่ยว

3. กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นกิจกรรมที่เน้นให้มีการสร้างระบบการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งที่พบส่วนใหญ่ในสังคมไทยแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม ทั้งนี้ กิจกรรมท่องเที่ยวดังกล่าวมานี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือกันกำหนดทิศทางว่าชุมชนจะดำเนินการกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบใดที่สอดคล้องกับสภาพบริบท ทุนทรัพยากรและสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนได้มากที่สุด และ

4. การจัดการการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมุ่งจัดการความสัมพันธ์ระหว่างผู้เจ้าบ้านกับผู้มาเยือน มุ่งเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่มีคุณภาพ พร้อมกับความพยายามที่จะต้องลดผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวในด้านการใช้ทรัพยากร พื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยว การตลาด ขยะของเสีย

ตลอดจนจะต้องกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวภายในชุมชนอย่างเป็นธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การขับเคลื่อนให้การท่องเที่ยวเกิดพลังเป็นเครื่องมือการพัฒนาท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากแนวคิดการท่องเที่ยวชุมชน ที่มองชุมชนเป็นศูนย์กลางหรือฐานเพื่อกำหนดทิศทาง แผนงาน แผนปฏิบัติการของตนเองโดยดำเนินการพร้อมกันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมนั้น จึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาแบบองค์รวมและเกี่ยวกับกลุ่มคนต่างๆ มากมาย เมื่อมองในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวจึงควรมีหลักการร่วมกันดังนี้ (วีระพล ทองมา, 2553 : ระบบออนไลน์)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการพิจารณาวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลกระทบการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านแล้ว ชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร

สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมทั้งการคิดร่วม วางแผนร่วม ทำกิจกรรมร่วม ติดตามประเมินผลร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันและรับประโยชน์ร่วมกัน

ชุมชนต้องการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม เป็นองค์กร หรือจะเป็นองค์กรชุมชนเดิมที่มีอยู่แล้วเช่นกัน องค์กรบริหารส่วนตำบล (องค์กรบริหารส่วนตำบล) ก็ได้ เพื่อกลไกที่ทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมดในระดับหนึ่ง และดำเนินการด้านการกำหนดทิศทาง นโยบายการบริหาร การจัดการ การประสานงาน เพื่อให้การท่องเที่ยวชุมชนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชนที่เห็นร่วมกัน

รูปแบบ เนื้อหา กิจกรรม ของการท่องเที่ยวชุมชน ต้องคำนึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกัน มีความเป็นธรรม และให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ

มีกฎ กติกาที่เห็นร่วมจากชุมชน สำหรับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้

ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไปและนักท่องเที่ยว ควรมีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงานการท่องเที่ยวชุมชนให้ถูกต้องเหมาะสม และมีความชัดเจน

การท่องเที่ยวชุมชน จะต้องมีความมาตรฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมภายในชุมชนด้วย เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาร่วมกันถึงขีดความสามารถในการรองรับ รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว มีส่วนไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อาชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้ได้ ทั้งนี้หากอาชีพของชุมชนเปลี่ยนเป็นการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว จะเป็นการทำลายชีวิตและจิตวิญญาณดั้งเดิมของชุมชนอย่างชัดเจน

องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และพร้อมจะหยุดเมื่อเกินความสามารถในการจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากมองในแง่ความพร้อมของชุมชนและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในมิติของชุมชนแล้ว การท่องเที่ยวชุมชนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้นยังต้องพิจารณาจากมิตินอกชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยได้แก่ การตลาด นโยบายรัฐที่เข้ามาสนับสนุน และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

ซึ่งในกระบวนการทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว นั้น หากชุมชนมีความพร้อมมีปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการเข้ามามีบทบาทจัดการการท่องเที่ยวแล้วนั้น ผู้นำชุมชนและแกนนำที่หลากหลาย ตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์การเกษตร ฯลฯ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริการส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ครูอาจารย์ในโรงเรียน เป็นต้น ร่วมกันประชุมสัมมนาเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งเป็นการผนึกกำลังความคิดสร้างสรรค์ ประสานแนวคิดของทุกคนให้เห็นเป็นภาพเดียวกันในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน และนำวิสัยทัศน์ที่ได้มากำหนดเป็นเป้าหมาย เป็นทิศทางของการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนในระยะต่อไป

1.4 แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ไว้ว่า ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น “ได้รับการคาดหมายให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมด ด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียะ ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อชีวิต” เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แนวความคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้รับความนิยมและแพร่หลายค่อนข้างมาก ในการประชุม Globe'90 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่าหมายถึง “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง การท่องเที่ยวนี้มีความหมายถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย”

ด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) นั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)” โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายไว้ว่า “หมายถึง การท่องเที่ยว รวมถึงการจัดบริการอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต” โดย

1. ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว

2. ต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชน คำนึงถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว

3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4. ต้องชี้แนะภายใต้ความต้องการของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ

หลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(Sustainable tourism) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism) มีหลักการที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน(Sustainable development) ซึ่งเป็นกระแสความคิดหลักของโลกในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา และได้รับความ สนับสนุนจากคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Commission on Sustainable Development) ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งหลักการโดยทั่วไปของการพัฒนาอย่างยั่งยืนคือ จะต้องมีการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะเวลายาวนาน และมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่ รวมทั้งมีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อนำหลักการนี้มาปรับใช้กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงมีจุดเน้นที่สำคัญดังนี้

1. จะต้องดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะเวลายาวนาน จนถึงชั่วลูกชั่วหลาน มิใช่เพียงเพื่อคนรุ่นปัจจุบันเท่านั้น

2. ลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง และลดปริมาณของเสียที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

3. มีการกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมในการจัดการ และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

4. มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว และชุมชนในท้องถิ่น เพื่อการวางแผนงาน การ จัดสรรงบประมาณ และการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม

5. มีการสร้างเครือข่ายเพื่อเผยแพร่แนวคิด การศึกษาวิจัย และความรู้เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน ออกไปในหมู่ประชาชน ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง

บทบาทของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

โดยเมื่อพิจารณาถึงบทบาทของชุมชนที่จะเข้าไปร่วมส่งเสริมหรือดำเนินการด้านการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว แบ่งพอสังเขปได้ ดังนี้

1. บทบาทตามสิทธิกฎหมาย รัฐบาลไทยได้ลงนามรับหลักการปฏิญญาของ UN ในการประชุม Rio Summit 1992 ได้นำหลักการ Agenda 21 ไปปรับปรุงกฎหมายในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2540 นั้น โครงสร้างทางสังคมของประเทศได้เปลี่ยนไป โดยเฉพาะมิติทางด้านสังคม การรวมตัวกันขององค์กรชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ กล้าเรียกร้องในสิทธิ เริ่มเรียนรู้เรื่องผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา นำบทเรียนและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากผลกระทบทางการเมือง ท้องถิ่นมาทบทวน โดยอาศัยกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เอื้อประโยชน์และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากร มากขึ้น อย่างเช่น มาตรา 46 ที่บัญญัติว่า โดยอาศัยกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เอื้อประโยชน์และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการดูแลรักษาทรัพยากรมากขึ้น อย่างเช่น มาตรา 46 ที่บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญที่ทำให้ชุมชนใช้ความคิดทบทวนและหันมาทวงสิทธิของตัวเองที่จะปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม ทุนทาง สังคมที่มีอยู่มากขึ้น

2. บทบาทของชุมชนทางสังคม ถือเป็นกลไกที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ชุมชนสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม ดำเนินการการ ท้องถิ่นเชิงนิเวศ โดยอาศัยกระบวนการที่เริ่มจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันของคนในชุมชน จัดเวทีชาวบ้านเรียนรู้จากประสบการณ์ และและภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำวิจัยชุมชนของคนในชุมชนเอง การสร้างเครือข่าย โดยยึดพื้นฐานการเรียนรู้ต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในสังคมท้องถิ่น มุ่งสู่ความยั่งยืน มาตรการเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และช่วยประชา สัมพันธ์รูปแบบการท้องถื่นของชุมชนไปในตัวด้วย โดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนจะช่วย ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่แต่ละชุมชนดำเนินการให้ชุมชนอื่นได้เรียนรู้ และขยายไปสู่การสร้างเครือข่ายในระดับที่สูงขึ้น เช่น เครือข่ายการท้องถื่นเชิงนิเวศภาคใต้ ซึ่งได้รวมเอาชุมชนที่ดำเนินการด้านการท้องถื่นเชิงนิเวศของแต่ละจังหวัดมารวมกันได้

1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

Rose (อ้างถึงใน สานิตย์ บุญชู, 2527: 7) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า ชุมชนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ก็จะทำให้การพัฒนาชุมชนนั้นสามารถเป็นไปได้อย่างสะดวกและสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ ทั้งนี้ โดยมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่า คนมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลง คุณค่าของความคิดและสมรรถภาพของคนเรานั้นจะไม่มี ความหมาย ถ้าหากขาด การมีส่วนร่วมกับบุคคล

เจมส์ คีตส์ ปิ่นทอง (2526 : 10) ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาไว้ 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล
5. จากแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้

ดังนี้

ลักษณะการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. ร่วมแสดงความคิดเห็นวางแผนและเสนอแนะ
2. ร่วมปฏิบัติตามแผนรวมทั้งสละเวลาหรือแรงงาน
3. ร่วมดูแลรักษาและได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน
4. ติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. ประชุมหารือเพื่อวางแผนทั้งการตัดสินใจในโครงการ
2. ลงมือปฏิบัติตามแผน
3. ร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา
4. ประเมินโครงการและผลงานที่เกิดขึ้น

Peter W. C. Hoare (1986) ได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำนองว่าเกิดจากการวางแผนที่ไม่ถูกต้องและเหมาะสม ส่วนใหญ่อาศัยการวางแผนในรูปแบบจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง โดยไม่มีข้อมูลที่เพียงพอและได้เสนอทางออกว่าการแก้ปัญหาต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจเพราะชุมชนมีศักยภาพจากฐานวัฒนธรรม ชุมชนและฐานการผลิตที่จะรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่าไม้ และระบบการเกษตรทางเลือก ยั่งยืนอยู่ได้ โดยที่ชุมชนนั้นไม่ก่อความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

ทั้งนี้ Peter W. C. Hoare (1986) ได้สรุปเพิ่มเติมถึงการแก้ไขปัญหารัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมไว้ว่า จำเป็นต้องอาศัยมาตรการหลายประการรวมทั้งการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่างๆ ต่อไปนี้คือ การตัดสินใจ การใช้ทรัพยากร การสื่อสาร และการจัดการแก้ไขความขัดแย้ง

กล่าวโดยสรุปคือ ความสำเร็จของการฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไม่ได้ขึ้นอยู่กับบทบาทของรัฐเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับความร่วมมือของชาวบ้านในท้องถิ่นซึ่งผู้ใช้ทรัพยากรด้วย หากชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจด้านนิเวศวิทยาของป่า น้ำ และที่ดินเป็นอย่างดี เมื่อชาวบ้านเห็นว่าป่าและทรัพยากรส่วนรวมของชุมชน ซึ่งชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้แล้วเขาก็ยอมหวงแหนป่า และพยายามดูแลรักษาป่าให้ดี เพราะประโยชน์ที่ชาวบ้านได้รับจากป่าของชุมชนไม่ใช่ประโยชน์ทางด้านการค้าเพื่อหวังผลกำไร หากแต่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีพ เช่นน้ำใช้ในการเกษตร อาหาร สมุนไพร ไม้ฟืน หรือแม้แต่ไม้ที่ใช้ในการสร้างหรือซ่อมแซมบ้าน ซึ่งมีจำนวนมากก็ยังคงต้องผ่านการพิจารณาถ่วงท่วงจากคณะกรรมการหมู่บ้านหรือกลุ่มธรรมชาติอื่นๆ ในหมู่บ้านด้วยว่าจะไม่กระทบกระเทือนระบบนิเวศนอกจากการรับรองให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นแล้ว การอนุรักษ์ป่าควรจะควบคู่ไปกับการพัฒนา รัฐควรมุ่งพัฒนาชนบทโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคนมากกว่าพัฒนาวัตถุ โดยสนับสนุนให้ชาวบ้านพึ่งตนเองได้ สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้ในท้องถิ่นไม่ต้องตัดไม้ขายหรือไม่ต้องออกไปหางานทำนอกหมู่บ้านหรืออพยพเข้าเมือง อีกประการหนึ่งการอนุรักษ์หรือการพัฒนาที่ดีควรจะผสมผสานให้เข้ากับวัฒนธรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย ไม่ทำลายวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาที่สั่งสมมานานนับศตวรรษ เพราะวัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นสิ่งเชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ ของชุมชนเข้าด้วยกัน ดังนั้นการอนุรักษ์และการพัฒนาชนบทจะสัมฤทธิ์ผลได้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของชาวบ้านตลอดจนการรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น

Uphoff (1993 อ้างใน ประวิทย์ เรืองจันทร์, 2544) ได้มีการมองการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนถึงลักษณะและผลของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้

พื้นฐานของการเข้าร่วม ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมที่มาจากแรงจูงใจภายในจะเป็นแรงหนุน หรือช่วยให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนการมีส่วนร่วมที่มาจากปัจจัยภายนอกโดยอาศัยอำนาจบารมี หรือแรงบีบคั้นจากผู้มีอำนาจ ความเกรงใจ หรืออิทธิพล ของผู้มีอำนาจนอกชุมชนเองถึงจะสามารถกระทำได้สำเร็จ แต่ก็ไม่มีผลผูกพันทางจิตใจ ความยั่งยืนต่อเนื่องของกิจกรรม หรือโครงการต่างๆก็จะลดลง

รูปแบบของการเข้าร่วม การเข้าร่วมของประชาชนนั้น เป็นการเข้าร่วมโดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชนเองโดยเฉพาะกิจกรรมที่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับของประชาชนสำหรับการเข้า

ร่วมกิจกรรม โดยผ่านกลุ่มตัวแทน เช่น กรรมการหมู่บ้าน การเข้าร่วมของประชาชนจะอยู่ในลักษณะผู้ให้การสนับสนุน และให้ความร่วมมือ

ขอบเขตของการมีส่วนร่วม เป็นช่วงเวลาของการมีส่วนร่วม การใช้เวลาในการเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ จะใช้เวลาต่างกัน ความถี่ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วม ความสม่ำเสมอและฤดูกาลที่เหมาะสมช่วงเวลาที่ใช้ในกิจกรรมในแต่ละครั้ง

ผลของการเข้าร่วม ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้เกิดการรวมพลังที่จะสร้างอำนาจต่อรองให้ชุมชนมีศักยภาพเป็นตัวของตัวเองสร้างปฏิสัมพันธ์อันดี มีความสามัคคีในมวลสมาชิกของชุมชน

ด้านนิตยา เงินประเสริฐศรี (2544) ได้ยืนยันว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการเดินทางไปสู่การพัฒนา (Journey of Development) โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นอยู่ไปสู่สิ่งที่สามารถเป็นไปได้ ทั้งในระดับปัจเจกชนและระดับสังคม โดยหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่กระบวนการวิจัย ซึ่งใช้แนวทางความร่วมมือ (Collaborative Approach) ระหว่างนักวิจัยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้งนี้กระบวนการวิจัยจะต้องเป็นประชาธิปไตย ยุติธรรม มีอิสระ และส่งเสริมคุณค่าของชีวิต และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเข้าร่วมสังเกต ตรวจสอบสถานการณ์ต่าง ๆ สะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของตน ทรัพยากรที่มีอยู่ อุปสรรคและปัญหาที่ปรากฏอยู่ ตรวจสอบทางเลือกที่เป็นไปได้ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีจิตสำนึกไปสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่

การมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของชุมชนจำแนกตามลักษณะของการดำเนินงานที่ประชาชนท้องถิ่นมีโอกาสมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และ/หรือ ดำเนินการในรูปของธุรกิจท้องถิ่นรายบุคคล และการมีส่วนร่วมในรูปขององค์กรท้องถิ่น เช่น องค์กรท่องเที่ยวของหมู่บ้าน หรือตำบล เป็นต้น (ดร.ชนิเอมพันธ์, 2550 : 11 - 12)

การมีส่วนร่วมระดับรับผลประโยชน์โดยตรงรายบุคคล เช่น สมาชิกชุมชนจัดให้บริการเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดรายได้จากการให้บริการดังกล่าว เช่น เรือนำเที่ยว บังกะโลที่พัก อาหาร การนำทาง หรือเป็นการจำหน่ายสินค้าที่ผลิตจากชุมชน

การมีส่วนร่วมระดับชุมชนรวมกลุ่มจัดระบบการบริการนักท่องเที่ยว โดยชุมชนรวมกันจัดตั้งเป็นองค์กรทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กำหนดมาตรการรองรับการท่องเที่ยว มีการจัดระบบการให้บริการในรูปกิจกรรมต่างๆ ให้เรียบร้อยให้เกิดความสะดวกและมีมาตรฐานเดียวกัน

มีการจัดสรรรายได้สู่ผู้ให้บริการโดยตรงและกับสมาชิกของชุมชนทั้งหมดในรูปของกองทุนหมู่บ้าน จัดเป็นธุรกิจท่องเที่ยวของชุมชน

ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนแบบมีส่วนร่วมคือ (ดรรรชนี เอมพันธุ์, 2550 : 14 - 15)

ชุมชนต้องมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านพื้นที่และสิ่งดึงดูดใจ (attraction) และสามารถเข้าถึง (Access) หรือได้รับความเห็นชอบให้เข้าไปดำเนินการจัดบริการท่องเที่ยวได้

ต้องมีตลาดการท่องเที่ยวอยู่แล้วในพื้นที่หรือบริเวณใกล้เคียง หรือมีโอกาสนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือน

ชุมชนต้องมีองค์กรรองรับสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน

ชุมชนต้องมีทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเด็นต่างๆ เช่น การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว การจัดระบบการเงิน การบัญชี การให้บริการที่เกี่ยวข้อง เช่น มัคคุเทศก์ ที่พัก อาหาร การตลาดและประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงาน เป็นต้น

จากหลักการของการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งระบุให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรม และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทย ฉบับปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพและความพร้อมในการดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนั้น กระบวนการสร้างความพร้อมและกระตุ้นการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานและการติดตามประเมินผลกระทบต่างๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นก่อให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากชุมชนถึงหน่วยงาน รับผิดชอบถึงโอกาส ความเป็นไปได้ ข้อจำกัดหรือปัญหาใดๆ จากการดำเนินการดังกล่าวอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและตระหนักถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการดูแลทรัพยากรดังกล่าวด้วยตนเอง และสามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

1.6 แนวคิดการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

สุวิทย์ อธิราช (2533 : 5) ได้กล่าวถึงศักยภาพของชุมชนไว้ว่า เป็นความสามารถของชุมชนในการตอบสนองความต้องการแก้ไขปัญหาของคนส่วนใหญ่ภายในชุมชน รวมทั้งความสามารถของชุมชนในการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานกับคนภายนอกชุมชน ในขณะเดียวกันก็ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มาจากภายนอกชุมชน ทั้งนี้ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อความปึกติสุขในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน โดยมีองค์ประกอบในการทำให้ชุมชนเกิดศักยภาพในการดำเนินงานและการจัดการชุมชน ได้แก่ โครงสร้างประชากร ระบบเครือญาติ ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ โครงสร้างอำนาจและการปกครอง อาชีพ และระบบการผลิต ปัจจัยในการผลิต และระบบความเชื่อ

ด้านนำชัย ทนุผล (2542 : 53 - 54) กล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ มีความสำคัญสูงต่อการศึกษาเรียนรู้ และการอนุรักษ์ที่รวมถึงแหล่งท่องเที่ยว และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งเน้นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ อีกทั้งในพื้นที่ที่มีความดึงดูดใจ และมีโอกาสจัดกิจกรรมเชิงนิเวศได้มาก และมีองค์ประกอบที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการที่ดีจะมีศักยภาพสูงในการนำใช้และส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่

คณะผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ศักยภาพการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวไว้เป็น 2 แนวทางดังนี้

1. ศักยภาพด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ที่พิจารณาจากสภาพทรัพยากรที่มีความหมายเหมาะสม มีลักษณะเฉพาะและคงลักษณะพื้นที่โดยเน้นความสำคัญทางนิเวศ และวัฒนธรรมพื้นที่ และความดึงดูดใจว่ามากน้อยเพียงใด เพื่อให้ความสัมพันธ์ต่างๆ กันในแต่ละปัจจัย ไว้ดังนี้

ชนิดของแหล่งท่องเที่ยวพิจารณาจากสภาพธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวหรือเป็นองค์ประกอบหลักภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยแบ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพธรรมชาติดั้งเดิมหรือเป็นแหล่งที่สภาพของธรรมชาติถูกดัดแปลง ตกแต่งเป็นบางส่วน แต่ยังคงรักษาสภาพเดิมไว้เป็นหลักหรือเป็นแหล่งธรรมชาติที่สร้างขึ้นโดยการผสมผสานจำลองเลียนแบบหรือทำการตกแต่งภายในโดยมีลักษณะที่เป็นระบบนิเวศที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่หรือเป็นแหล่งเลียนแบบธรรมชาติมีค่าต่ำ ความเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลำดับ

องค์ประกอบที่เป็นเอกลักษณ์ พิจารณาความสำคัญของระบบนิเวศ ความสมบูรณ์ ความหลากหลาย ลักษณะที่หายาก และ ความสำคัญที่เป็นระบบในพื้นที่ในประเด็นความโดดเด่นด้านกายภาพคือมีความโดดเด่นมาก มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์ชัดเจน มีความแปลกแตกต่างจากทั่วไป หรือความโดดเด่นลดลงตามระดับรวมทั้งมีความสวยงามตามธรรมชาติ (ศักยภาพและองค์ประกอบ) ว่ามีระดับความงามมากเป็นที่ประทับใจของผู้พบเห็นอย่างไร โดยสรุปแล้ว มีความดึงดูดใจมากน้อยแค่ไหนทั้งนี้รวมความเหมาะสม ในการจัดกิจกรรมเชิงนิเวศอย่างไร ส่วนองค์ประกอบทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ด้านนามธรรมประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่สำคัญด้านวัตถุธรรม ด้านรูปแบบและกิจกรรม ที่มีลักษณะดั้งเดิมของวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นมีความผสมผสานหรือเพิ่มความดึงดูดใจมากอย่างไรด้วย

2. ศักยภาพของการจัดการ พิจารณาจากสภาพการจัดการปัจจุบัน โดยเป็นการจัดการที่อยู่ในกรอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่ามีมากน้อยแค่ไหน การพิจารณาการจัดการนี้จะบ่งชี้ถึงโอกาสในการเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้สูงขึ้นได้ ศักยภาพการจัดการประกอบด้วย

- 2.1 มีการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการที่สำคัญ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากรูปแบบจัด

สื่อความหมาย กิจกรรมด้านการศึกษา กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีลักษณะของการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว

2.2 การจัดการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมถึงการรักษาไว้ซึ่งทรัพยากร พิจารณาจากการมีการรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยมีมาตรการควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน มีการนำรายได้กลับมาบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยแค่ไหน มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินและมีมาตรการควบคุมจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและบริการอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2.3 องค์การในการจัดการที่ให้ความสำคัญของการร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนพิจารณาจากรูปแบบองค์การในการจัดการโดยเน้นความเป็นองค์การประชาชน รัฐ เอกชนและระดับของงานมีส่วนร่วมว่า ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยว หรือให้ความเห็นในการท่องเที่ยว หรือเพียงได้ประโยชน์จากการค้าและบริการเท่านั้น

จากเกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าว จะเห็นได้ว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างนั้น จะให้ความสำคัญของลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม การให้ความสำคัญนี้นอกจากเป็นการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งที่เป็นของจริง ของแท้และการเรียนรู้การพัฒนาการแล้วยังจะเป็นการนำการท่องเที่ยวไปสู่การอนุรักษ์สิ่งเหล่านั้นด้วยการให้ความสำคัญที่สุด นอกจากสอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์แล้ว นักท่องเที่ยวต้องการศึกษาสัมผัสและเรียนรู้ด้วยอย่างไรก็ตาม สิ่งนี้อาจเป็นอันตรายอย่างยิ่งที่จะนำพาเอาสิ่งแปลกปลอมภายนอก หรือ ผลกระทบเข้าสู่พื้นที่บริสุทธิ์ พื้นที่ห่างไกล พื้นที่ ที่มีเอกลักษณ์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติของสิ่งนั้น ดังนั้น การพิจารณาศักยภาพการจัดการจึงเป็นประเด็นสำคัญ ที่ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปตามเป้าหมายเท่านั้น หากแต่ยังจะเป็นการถ่วงดุลของการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย

บริบทพื้นที่แขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แขวงอุดมไซ เป็นแขวงหนึ่งในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในเขตที่ตั้งอยู่ใจกลางภาคเหนือตอนบนของประเทศ รวมพื้นที่ทั้งหมด 21,190 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ ร้อยละ 14 ของพื้นที่แขวงในเขตภาคเหนือ และครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 6.5 ของพื้นที่ทั่วประเทศ ด้านอาณาเขตติดต่อ ภาคเหนือติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และมีชายแดนติดกับแขวงต่างๆ เช่น ภาคเหนือติดกับแขวงพงสาลี ภาคใต้ติดกับแขวงไชยบุรี ภาคตะวันออกติดกับแขวงหลวงพระบาง และภาคตะวันตกติดกับแขวงหลวงน้ำทา และแขวงบ่อแก้ว โดยได้แยกออกมาจากแขวงหลวงพระบางเมื่อปี พ.ศ. 2506 เมื่อแรกตั้งแขวงมีชื่อว่า แขวงล้านช้าง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2508

จึงเปลี่ยนชื่อเป็น แขวงเมืองไซ พ.ศ. 2512 และเปลี่ยนชื่อเป็น แขวงอุดมไซ ในปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 จึงได้โอน เมืองปากทา และเมืองผาอุดมไปขึ้นกับแขวงบ่อแก้ว

แขวงอุดมไซมีที่ตั้งอยู่ในวงล้อมของแขวงพงสาลี แขวงหลวงพระบาง แขวงไชยบูลี และแขวงหลวงน้ำทา เดิมจากสมัยสงครามกู้ชาติและเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีเส้นทางหลวงหมายเลข 1 ตัดกับทางหลวงหมายเลข 4 เคยเป็นศูนย์กลางที่ประเทศจีนใช้ส่งความช่วยเหลือผ่านไปยังขบวนการประเทศลาว ในช่วงปี พ.ศ. 2513 แต่ในปัจจุบัน อาคารกงสุลเก่าของจีนได้เปลี่ยนแปลงเป็นโรงแรม โดยรัฐบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตอบแทนจีนที่เสียค่าใช้จ่ายในการสร้างถนนด้วยการให้สัมปทานไม้ในเขตหุบเขาแขวงอุดมไซ โดยในปัจจุบันประเทศจีนเข้ามามีอิทธิพลในรูปของการค้า มีตลาดใหญ่ๆ จำหน่ายสินค้าที่นำเข้าจากประเทศจีนอยู่มากมาย

จากการศึกษาสถิติแขวงอุดมไซปี ค.ศ. 2010 พบว่า มีการแบ่งเขตการปกครองในแขวงอุดมไซประกอบด้วย 473 หมู่บ้าน บ้านน้อย 67 หมู่บ้าน กลุ่มบ้าน 89 หมู่บ้าน รวมมี 46,224 หลังคาเรือน มีฐานะยากจน 1,7000 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมดจำนวน 276,960 คน แบ่งเป็นเพศหญิงจำนวน 137,579 คน และเพศชายจำนวน 139,381 คน โดยประกอบด้วย 14 ชนเผ่า

แขวงอุดมไซประกอบด้วย 7 เมือง ได้แก่

1. เมืองไชย เป็นเทศบาลของแขวง รวมพื้นที่ทั้งหมด 2,250 ตารางเมตร มี 127 หมู่บ้าน มีประชากร 62,590 คน จัดแบ่งเป็น 11 เขตปกครอง และเมืองแบ่ง มีพื้นที่ทั้งหมด 3,420 ตารางเมตร มี 69 หมู่บ้าน ประชากร 31,187 คน จัดแบ่งเป็น 4 เขต ปกครอง
2. เมืองฮุน มีพื้นที่ทั้งหมด 2,778 ตารางเมตร มี 152 หมู่บ้าน มีประชากร 58,704 คน จัดแบ่งเป็น 14 เขตการปกครอง
3. เมืองนาหน่อ มีพื้นที่ทั้งหมด 3,790 ตารางเมตร มี 85 หมู่บ้าน มีประชากร 31,292 คน จัดแบ่งเป็น 8 เขต ปกครอง
4. เมืองหลา มีพื้นที่ทั้งหมด 1,553 ตารางเมตร มี 55 หมู่บ้าน ประชากร 16,198 คน จัดแบ่งเป็น 6 เขตการปกครอง
5. เมืองงา มีพื้นที่ทั้งหมด 1,869 ตารางเมตร มี 87 หมู่บ้าน ประชากร 25,600 คน จัดแบ่งเป็น 8 เขตการปกครอง
6. เมืองแบ่ง มีพื้นที่ทั้งหมด 1,869 ตารางเมตร มี 87 หมู่บ้าน ประชากร 25,600 คน จัดแบ่งเป็น 8 เขตการปกครอง
7. เมืองปากแบ่ง มีพื้นที่ทั้งหมด 81,712 ตารางเมตร มี 69 หมู่บ้าน ประชากร 24,987 คน จัดแบ่งเป็น 11 เขต ปกครอง (รายงานสถิติแขวงอุดมไซ ปี 2010)

ลักษณะทางกายภาพทั้งป่านั้นเป็นพื้นที่เป็นเนินเขา ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 85 มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เนินเขา ป่าไม้ และพืชพรรณนาพรรณ รวมถึงแม่น้ำที่สำคัญหลากหลายสาย

เหมาะสำหรับการผลิตการเกษตร พลังงาน และการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งอุดมไปด้วยแหล่งประวัติศาสตร์ ประเพณี วิถีชีวิต การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเนินเขานั้น ทำให้พื้นที่เหมาะสมแก่การปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ด้านสภาพอากาศนั้นได้รับผลกระทบจากกระแสลมมรสุมพัดผ่านจึงเกิดมี 2 ฤดู คือ ฤดูหนาวและฤดูร้อน ช่วงฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ถึงเดือนมีนาคม โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 5 - 4 องศา ทั้งนี้ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 2 - 1 องศา เนื่องจากอุณหภูมิในแขวงอุดมไซ ได้แบ่งออกเป็น 2 ฤดู ทำให้อากาศในแต่ละเขตมีความแตกต่างกัน เช่น ที่เมืองไชย เมืองหลา เมืองนาหน่อ และเมืองแบ่ง จัดอยู่ในอากาศที่มีความเย็นมาก แต่ลักษณะอากาศในเขตเมืองฮุน และเมืองปากแบ่ง จัดในเขตอากาศอบอุ่นถึงอากาศร้อน นอกนี้แขวงอุดมไซยังอุดมไปด้วยทรัพยากรแร่ธาตุต่างๆ ซึ่งอำนวยความสะดวกให้แก่การดำรงชีวิตของประชาชน และใช้ประกอบในด้านการคมนาคม รวมถึงด้านการผลิตกระแสไฟฟ้าและชลประทานจากแม่น้ำสำคัญหลายสาย อาทิ แม่น้ำก้อ แม่น้ำมาว แม่น้ำหิน และแม่น้ำกัดในบริเวณเมืองไชย

แขวงอุดมไซมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 118 แห่ง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 69 แห่ง แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม 41 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ 8 แห่ง แต่ได้เปิดบริการเพียง 4 แห่งเท่านั้น ในปัจจุบันแขวงอุดมไซมีโรงแรมและที่พักเปิดให้บริการนักท่องเที่ยวทั้งหมดจำนวน 71 แห่ง ที่พักตากอากาศ (Resort) จำนวน 3 แห่ง รวมจำนวนห้องพักทั้งหมด 1,126 ห้อง ธุรกิจร้านอาหาร 158 แห่ง และนอกจากนี้ยังมีธุรกิจให้บริการในลักษณะโฮมสเตย์ (Homestay) จำนวน 4 แห่ง โดยสถิตินักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในแขวงอุดมไซจำนวน 135,384 คน

แขวงอุดมไซได้เปิดสำนักงานการท่องเที่ยวตั้งแต่ ปี 1997 ถึงปี 2001 โดยขณะนั้นมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวแขวงอุดมไซจำนวนเพียง 3,100 คน มีรายได้จากนักท่องเที่ยวเพียง 1,500,000 USD. แต่กลับมีแนวโน้มที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปัจจุบัน หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซได้ให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเป็นอันดับต้นๆ โดยถือเป็นหนึ่งในแผนงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ และอาชีพให้แก่ประชาชน ให้รอดพ้นจากความยากและยังให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาพื้นฐานโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการบริการแก่นักท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน โดยมุ่งเป้าส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในอัตราที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 12 - 15 ต่อปี ตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวแขวงอุดมไซ ปี ค.ศ.2015 – ค.ศ.2020

ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น แขวงอุดมไซมีหลายของชาติพันธุ์แต่ละชนเผ่าต่างก็มีพื้นฐานวัฒนธรรม ศิลปะและวรรณคดีที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชนเผ่าเอง เช่น การร้องรำ การใช้ดนตรี การแต่งกายในงานบุญประเพณี และในวันบุญสำคัญต่างๆ ของชาติ ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น ทางแขวงอุดมไซมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น การ

มีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการริเริ่มจากประชาชนในชุมชน โดยหน่วยงานในท้องถิ่นได้เข้ามาร่วมวางแผนกิจกรรมแนวทางของประชาชนในแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติให้คงอยู่สืบไป ดังเช่นการจัดกิจกรรมอันเป็นผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเชิงแบบอนุรักษ์โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเมืองต่างๆ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวแบบเดินป่าชมธรรมชาติพันธุ์พืชนานาชนิด สัตว์ป่า และสัตว์น้ำ
2. การพักแรมร่วมกับชาวบ้านเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน
3. ร่วมรับประทานอาหารพื้นเมือง และร่วมกิจกรรมกับชุมชน
4. ชมการแสดงพื้นเมืองของชุมชน
5. เลือกซื้อสินค้าของที่ระลึกจากผลผลิตพันธ์ทางการเกษตร และหัตถกรรม พื้นบ้าน

บริบทพื้นที่แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แขวงหลวงน้ำทาเป็นแขวงหนึ่งที่ตั้งอยู่สามเหลี่ยมแม่น้ำโขงทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านตะวันออกเฉียงเหนือติดกับมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ทิศตะวันตกติดกับประเทศเมียนมา ทิศใต้ติดกับแขวงบ่อแก้ว และทิศตะวันออกติดกับแขวงอุดมไซ แขวงหลวงน้ำทามีเนื้อที่ทั้งหมด 9,325 ตารางกิโลเมตร มีสนามบินที่ได้มาตรฐาน นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกจึงมีศักยภาพในการให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่นี้ได้ ร้อยละ 85 ของพื้นที่เป็นภูเขาล้อมรอบ ประชาชนในแขวงหลวงน้ำทามีทั้งหมดประมาณ 162,747 คน รวม 355 หมู่บ้าน และ 17 ชนเผ่า แขวงหลวงน้ำทาประกอบด้วย 5 เมืองได้แก่

1. เมืองหลวงน้ำทา
2. เมืองสิง
3. เมืองลอง
4. เมืองเวียงพูคา
5. เมืองนาแล

โดยมีเมืองหลวงน้ำทาเป็นเมืองหลัก สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพด ยางพาลา อ้อย ถ่านหินและแร่ทองแดง

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนนั้น แขวงหลวงน้ำทามีทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งนี้เพราะตั้งอยู่ในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติน้ำห่า มีเนื้อที่ 222,400 เฮกเตอร์ มีพื้นที่ป่าไม้ 550,000 เฮกเตอร์ นอกจากนี้ยังติดกับบริเวณเขตป่าสงวนน้ำกานแขวงบ่อแก้ว และเขตป่าสงวนสร้างของประเทศไทย มีไม้กฤษณา ไม้จวงหอม ไม้หวาย และต้นไม้หลายชนิดที่

สามารถใช้ทำเป็นยา มีบ่อเกลือ บ่อถ่านกิน บ่อทองแดง บ่อทองคำ และบ่อเหล็ก มีสายน้ำมากกว่า 70 สาย

ด้านความหลากหลายทางชีวภาพนั้น แขวงหลวงน้ำทาพบสายพันธุ์ของนกชนิดต่างๆ กว่า 288 สายพันธุ์ นอกจากนี้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติน้ำห้ายังได้รับประกาศให้เป็นมรดกของอาเซียนในปี ค.ศ. 2003 ทำให้เมืองหลวงน้ำทามีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ได้ ในด้านวัฒนธรรมจารีตประเพณีมีความเป็นอยู่ของชุมชนที่หลากหลายชาติพันธุ์แตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น เช่น ชาวพุทธที่ปฏิบัติตามจารีตสิบสองเดือนเป็นประจำ ประเพณีเทศกาลบุญบอยของชนเผ่า ลื้อของเขตเมืองสิงห์ ที่ได้จัดขึ้นในระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคมของทุกปี บุญกินเจียงของชนเผ่าม้งและชนเผ่าหย่าว บุญเกียรของชนเผ่ากัมมุ (ขมุ) งานบุญมโหฬารชนเผ่าไทดำที่ได้จัดขึ้น 3 ปีต่อครั้งในระหว่างเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ ถือเป็นความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น

ประวัติการท่องเที่ยวแขวงหลวงน้ำทามีกิจกรรมการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ร่องรอยจากสงครามกองทัพบกขบวนการประเทศลาวกับกองโจรมังกองกับเมืองสิงห์ ซึ่งเป็นเมืองอยู่ข้างน้ำ ในช่วงสงครามอเมริการะหว่างปี พ.ศ. 2498 – 2518 บริเวณพื้นที่เดิมนั้นเคยเป็นสมรภูมิรบ ระหว่างขบวนการประเทศลาวและกลุ่มกองโจรของพวกชาวเขา ที่ได้รับการหนุนหลังจากหน่วยงาน CIA ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้ตัวเมืองถูกทำลายโดยไม่สามารถซ่อมแซมได้ จำเป็นต้องย้ายตัวเมืองไปสร้างเมืองใหม่ที่ริมฝั่งแม่น้ำทา ห่างจากที่ตั้งเดิมมาทางเหนือ 7 กิโลเมตร ใกล้กับทางหลวงที่ใช้ไปยังเมืองสิงห์ ไปยังแขวงอุดมไซ และเมืองบ่อเต็นเมืองชายแดนติดกับประเทศจีน ประกอบด้วยคนหลายชาติพันธุ์ แม้การจะย้ายเมืองหลวงใหม่แต่สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะอยู่ในเมืองเก่า ชาวหลวงน้ำทาเรียกเขตนี้ว่า “เมือง” และเรียกเขตที่สร้างใหม่ว่า “แขวง” โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเข้ามาแวะพักเพื่อเดินทางต่อไปยังแขวงบ่อแก้ว หรือเดินทางผ่านไปประเทศจีน หรือไปยังเมืองสิงห์ ภายตัวเมืองหลวงน้ำทามีที่พักแบบเฮือนพักให้บริการ โดยปัจจุบันแขวงหลวงน้ำทามีถนนสายหลักที่กว้างขวาง ถัดจากตัวเมืองเดินทางประมาณ 2 กิโลเมตรไปตามเส้นทางเมืองสิงห์ มีศูนย์หัตถกรรมหลวงน้ำทาซึ่งสหภาพยุโรป EU เป็นผู้สนับสนุนเงินงบประมาณก่อสร้าง เพื่อให้มีศูนย์จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมของชาวบ้านแขวงหลวงน้ำทา

การจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา จากรายงานของแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวปี ค.ศ. 2001 ทำให้ทราบว่าหน้าที่แขวงหลวงน้ำทาเป็นแขวงแรกในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ได้เริ่มการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์โดยประชาชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 มีหมู่บ้านเข้าร่วมการท่องเที่ยวจำนวน 8 หมู่บ้าน มีรายการท่องเที่ยวเริ่มต้นเพียง 6 รายการ มีมัคคุเทศก์นำเที่ยวท้องถิ่นจำนวน 8 คน ต่อมาในปี ค.ศ. 2009 ชุมชนในพื้นที่ได้เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ธรรมชาติ และวัฒนธรรมของชนเผ่าเพราะได้รับผลประโยชน์จากการนำทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว โดยสร้างรายได้จากการบริการนำเที่ยว ที่พัก การให้บริการอาหาร การ

ขายสินค้าหัตถกรรม และของที่ระลึกให้นักท่องเที่ยว มาถึงปัจจุบัน รูปแบบการท่องเที่ยวได้พัฒนามา โดยตลอด การท่องเที่ยวได้ขยายตัวไปยังเมืองต่างๆ ทั้งแขวงหลวงน้ำทา โดยมีความร่วมกับธุรกิจนำเที่ยวจำนวน 27 ธุรกิจ ประกอบไปด้วย ธุรกิจให้เช่าบริการจักรยาน 2 ธุรกิจ ธุรกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นผู้จัดทำรายการท่องเที่ยวจำนวน 130 รายการ มีหมู่บ้านสนใจเข้าร่วมกิจการการท่องเที่ยวจำนวน 177 หมู่บ้าน มีพนักงานนำเที่ยวระดับแขวง ระดับเมือง และระดับหมู่บ้านทั้งหมด 271 คน มีนักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อรายการเข้าเที่ยวชมหมู่บ้านชนเผ่า สัมผัสแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉพาะเขตป่าสงวนน้ำห้ำทั้งหมด 30,058 คน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนท้องถิ่นเป็นเงินจำนวน 16,436,000 USD.

จากการพัฒนาดังกล่าว ทำให้ในปี ค.ศ. 2001 โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์น้ำห้ำ แขวงหลวงน้ำทา ได้รับรางวัลดีเด่นจากองค์การสหประชาชาติในการช่วยแก้ไขความทุกข์ยากของประชาชนปี ค.ศ. 2002 และได้รับรางวัลจากสายการบินประเทศอังกฤษในการจัดสรรการท่องเที่ยวในป่าสงวนแห่งชาติน้ำห้ำ รวมถึงในปี ค.ศ. 2007 โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์น้ำห้ำ แขวงหลวงน้ำทา ยังได้รับหนังสือรับรองจาก Equator Foundation ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ช่วยลดความยากจนของประชาชน โดยรูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชนดังกล่าวถูกนำไปใช้แล้ว กว่า 17 แขวงทั่วสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีกิจกรรมรวมทั้งหมดประมาณ 141 กิจกรรม ซึ่งทั้งหมดเป็นกิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ที่เน้นการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การเดินป่า การล่องเรือ การล่องแพ การปั่นจักรยาน การให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ การเที่ยวชมถ้ำ การเที่ยวชมน้ำตก การเลือกซื้อสินค้าหัตถกรรมชุมชน การท่องเที่ยวธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และรวมถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

โดยข้อมูลจาก Papadsalang D. (2011) รองหองการแถลงข่าวและส่งเสริมการท่องเที่ยว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้นำเสนอข้อมูลแผนนโยบายรวมของรัฐบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เกี่ยวกับการท่องเที่ยวประกอบด้วยนโยบายหลัก 5 นโยบาย คือ นโยบายเปิดกว้างความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมกับต่างประเทศ นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชากรโดยเฉพาะชนเผ่าต่างๆ และเน้นการผลิตภายในประเทศ นโยบายส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เผยแพร่จารีตประเพณีที่ดีงาม เชื้อชาติ ความอาหาญ อนุรักษ์วัตถุโบราณ ปูชนียสถาน และประวัติศาสตร์เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเยี่ยมชม นโยบายสร้างงานในระบบเศรษฐกิจ และกระจายรายได้แก่ประชากร โดยเฉพาะชนเผ่าต่างๆ และนโยบายเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและเป็นมิตรกับทุกประเทศบนพื้นฐานนโยบายการต่างประเทศของรัฐว่าด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากพื้นฐาน 5 นโยบายหลัก

ของรัฐบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยว ยังมีนโยบายเพื่อส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวในประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เช่น กฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยวที่ได้ผ่านสภาประชาชน และประกาศใช้ในวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 อยู่ในภาคที่ 6 ว่าด้วยธุรกิจท่องเที่ยว มาตรา 63 ซึ่งได้กำหนดกิจการธุรกิจการท่องเที่ยว ประกอบด้วยธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจรับและส่งนักท่องเที่ยว ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจภัตตาคารและร้านอาหาร ธุรกิจฝึกอบรมการนำเที่ยว ธุรกิจที่ปรึกษาการท่องเที่ยว ธุรกิจสถานที่บันเทิง และธุรกิจของที่ระลึกและอื่นๆ ทั้งนี้ การก่อตั้งและดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวใน มาตรา 64 ของกฎหมายการท่องเที่ยวได้ระบุว่า บุคคล หรือนิติบุคคลภายในประเทศที่จะจัดตั้งวิสาหกิจเพื่อดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยว ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขหลักๆ ดังนี้คือ

1. ต้องเป็นคนสัญชาติลาว, คนต่างด้าวและ/หรือคนไม่มีสัญชาติที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. มีความสามารถในการดำเนินการ
3. ไม่เคยถูกโทษทางอาญา
4. ไม่เป็นบุคคลที่ล้มละลาย ซึ่งยังไม่พ้นจากช่วงระยะห้ามดำเนินธุรกิจ
5. บุคคล หรือนิติบุคคลต่างประเทศ จะไม่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวในบางกิจกรรมที่สงวนไว้ให้แก่คนลาว อาทิพนักงานนำเที่ยว ธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศ ธุรกิจนำเที่ยวพื้นที่เฉพาะสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง บ้านพัก และห้องพัก
6. บุคคล หรือนิติบุคคลต่างประเทศ มีสิทธิ์จัดตั้งวิสาหกิจ เพื่อดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในกิจการต่างๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว สำหรับธุรกิจนำเที่ยวระหว่างประเทศ รัฐอนุญาตให้นิติบุคคลต่างประเทศลงทุนร่วมกับการลงทุนภายในประเทศได้ แต่ต้องมีทุนทั้งหมด 5,000,000,000 LAK หรือประมาณ 18.5 ล้านบาท ต่างประเทศลงทุนต่ำสุดไม่น้อยกว่า 30 % และสูงสุดไม่เกิน 70 % ของมูลค่าการลงทุนในสาขาธุรกิจท่องเที่ยว และต้องมีเงินค้ำประกันในธนาคารของประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 300,000,000 LAK หรือประมาณ 1.2 ล้านบาท หากบริษัทท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เป็นบุคคล หรือนิติบุคคล หรือนิติบุคคลลาวลงทุนแต่เพียงฝ่ายเดียว นั้น ต้องมีทุนทั้งหมด 2,000,000,000 LAK หรือประมาณ 7.4 ล้านบาท และต้องมีเงินค้ำประกันอยู่ธนาคารในประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 100,000,000 LAK หรือประมาณ 370,000 บาท

ด้านแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวลาว 5 ปี ระหว่างปีพ.ศ. 2554 – 2558 ประกอบด้วย 7 แผนงาน ดังนี้คือ

1. แผนการจัดตั้งบุคลากร ปรับปรุงองค์กร พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรของส่วนกลางและท้องถิ่นให้มีความแข็งแกร่ง จัดส่งพนักงานแกนนำและพนักงานคุ้มครองไปทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนบทเรียนกับต่างประเทศ พัฒนาบุคลากรในสาขาการท่องเที่ยว เช่น พนักงานแกนนำ พนักงานคุ้มครอง และนักวิชาการทุกระดับอยู่ภายในและต่างประเทศ

2. แผนงานการจัดทำแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตรวจสอบและประเมินแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา รวมทั้งดำเนินการให้ได้รับประสิทธิภาพด้านเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดำเนินการต่อการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่ยังไม่ได้รับสำรวจเพื่อลงทะเบียนการพัฒนาที่ยั่งยืน พัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาค

เขตภาคเหนือ เส้นทางท่องเที่ยวแขวงหลวงน้ำทา – แขวงบ่อแก้ว และเส้นทาง R 3 A เส้นทางท่องเที่ยวแขวงหลวงน้ำทา – แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงพระบาง เส้นทางท่องเที่ยวตามลำแม่น้ำโขงตอนเหนือแขวงบ่อแก้ว – แขวงหลวงน้ำทา และสามารถเดินทางต่อไปยังประเทศจีนตอนใต้ เส้นทางท่องเที่ยวตามลำแม่น้ำโขงแขวงบ่อแก้ว – แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงพระบาง เส้นทางท่องเที่ยวแขวงหลวงพระบาง – แขวงเชียงขวาง และแขวงหัวพัน รวมถึงประสานบูรณาการกับแผนงานและการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมต่อกับแขวงทางภาคเหนือ เช่น ถนน สนามบินและอื่นๆ

เขตภาคกลาง ประสานบูรณาการกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในนครหลวงเวียงจันทน์ เขตเมืองวังเวียง อ่างน้ำจิม และภูเขาควายให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สมบูรณ์แบบ ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามเส้นทางหมายเลข 8 12 และ 9 เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเวียดนาม และประเทศไทย รวมถึงพัฒนาจุดบริการท่องเที่ยวตามเส้นทางหมายเลข 9 โดยใช้ทุนช่วยเหลือแบบให้เปล่าขององค์การ JICA

เขตภาคใต้ วางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวน้ำตกคอนพะเพ็ง น้ำตกหลี่ผี เขตภูเพียง บอละเวน วัดพู แขวงจำปาสัก เขตตาดเลาเซเซียด และแขวงสาละวัน พัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมต่อ 4 แขวงภาคใต้กับประเทศเวียดนาม ประเทศกัมพูชาในกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมพัฒนาและสามเหลี่ยมมรกต

3. แผนการโฆษณาและส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดตั้งสภาส่งเสริมการตลาด การท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจ เข้าร่วมงานแสดงการท่องเที่ยว ร่วมผลักดัน ส่งเสริม และปรับปรุงการโฆษณาให้แข็งแกร่ง

4. แผนงานคุ้มครองธุรกิจท่องเที่ยว เร่งรัดการออกข้อกำหนด ปรับปรุงระเบียบการ และข้อกำหนดต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ความเป็นจริง ผลักดันและประสานงานกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงและ จัดเตรียมเงื่อนไขในการเปิดด่านเพิ่ม พร้อมทั้งยกระดับการบริการของด่านสากล นำไปสู่การเข้าออกเมือง ให้มีความสะดวกและรวดเร็วด้วยอัธยาศัยที่ดี และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

5. แผนงานร่วมมือกับสากล สืบต่อการจัดตั้งโครงการและแผนการที่ได้มีข้อตกลงความร่วมมือในกรอบอาเซียน อนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สามเหลี่ยมพัฒนา สามเหลี่ยมมรกต ระเบียบเศรษฐกิจแนวตะวันออก – ตะวันตก ระเบียบเศรษฐกิจแนวเหนือ – ใต้ และร่วมมือสองฝ่ายกับประเทศอื่นๆ

6. แผนงานส่งเสริมการลงทุน ประสานบูรณาการร่วมกับกระทรวงแผนการและการลงทุน และ ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดบุริมสิทธิการลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว เช่น ถนนเพื่อเชื่อมต่อระหว่างแขวง เส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างประเทศ การปรับปรุงและการก่อสร้างสนามบิน การก่อสร้างท่าเรือและระบบการขนส่งทางน้ำในพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวขยายตัวสูง รวมทั้งขยายระบบโทรคมนาคม ไฟฟ้า น้ำประปา และอื่นๆ

7. การลงทุนของภาคเอกชน บูรณาการร่วมกับกระทรวงแผนการและการลงทุน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้มีการลงทุนของภาคเอกชนในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ โรงแรม บ้านพัก รีสอร์ท ร้านอาหาร การขนส่ง การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว การผลิตเครื่องหัตถกรรมและอื่นๆ

ข้อมูลจากศูนย์วิจัยกสิกรไทย ยังระบุเพิ่มเติมเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระบุว่า ทิศทางการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้าไปยังประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา (ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา) พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากเดิมที่มีจำนวน 6.38 หมื่นคนในปี พ.ศ. 2542 เพิ่มขึ้นเป็น 9.26 แสนคนในปี พ.ศ. 2554 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 30.5 ต่อปีในช่วงเวลาดังกล่าว ด้านการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวคนไทยระหว่างที่พำนักท่องเที่ยวในประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก่อให้เกิดรายได้สะพัดสู่ธุรกิจท่องเที่ยวของประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพิ่มขึ้นจากมูลค่า 714 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2542 เพิ่มขึ้นเป็น 10,144 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2554 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 28 ต่อปี นอกจากนี้ประเทศไทยจะเป็นตลาดนักท่องเที่ยวสำคัญอันดับ 1 ของประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แล้ว ประเทศไทยยังมีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวลาวโดยเป็นประตูผ่านเข้าไปยังประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนไม่น้อยต่อปี ส่งผลให้ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพิ่มเส้นทางบินตรงจากประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียเข้าสู่ประเทศมากขึ้น อาทิ มาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์ จีน และเกาหลีใต้ เพื่อลดความเสี่ยงใน

การพึ่งพาเส้นทางบินตรงจากสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิของไทย ในการเชื่อมต่อจากกรุงเทพฯ ไปยังเวียงจันทน์และหลวงพระบาง โดยสรุปข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวคนไทยเดินทางเข้าประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปี พ.ศ. 2555 จำนวน 980,000 คน อัตราการขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 5.9 โดยประมาณการค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวไทยในประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อยู่ที่ 10,760 ล้านบาท อัตราขยายตัวร้อยละ 6.1

2. ทฤษฎีตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 : ว่าด้วยการวิเคราะห์กลยุทธ์จัดการท่องเที่ยวชุมชนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์

การจัดการเชิงกลยุทธ์ คือ กระบวนการของการกำหนดกลยุทธ์ภายใต้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์และภารกิจขององค์กร และมีการประเมินผลกลยุทธ์นั้น ขั้นตอนของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของ Fred R. David (2007 อ้างใน ศิริประภา แก้วอุดม, 2554) แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) เป็นการกำหนดทิศทางขององค์กรและการพัฒนาแผนระยะยาวบนฐานของสภาพแวดล้อมขององค์กร ด้วยการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคภายนอก จุดแข็งและจุดอ่อนภายในองค์กรนำมาประมวลผล เพื่อใช้กำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์กร รวมถึงการระบุวิสัยทัศน์ ภารกิจ การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาว เพื่อนำมากำหนดกลยุทธ์ทางเลือก และเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมมาดำเนินการได้

2. การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) คือ การนำกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นไปประยุกต์ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยการระดมพนักงาน ผู้จัดการ บุคลากรเพื่อนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ประจำปี การวางแผนนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร การจูงใจบุคลากร การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร การจัดเตรียมงบประมาณ การพัฒนาระบบข้อมูล และการเชื่อมโยงคำตอบแทนและผลประโยชน์ของบุคลากรเข้ากับการประเมินผลองค์กร ฯลฯ

3. การประเมินผลกลยุทธ์ (Strategy Evaluation) การตรวจสอบกิจกรรมและผลการดำเนินงานขององค์กรโดยทำการเปรียบเทียบระหว่างผลการดำเนินงานจริงและผลการดำเนินงานที่ต้องการ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร เรียกว่า การวิเคราะห์สวอท (SWOT Analysis) ประกอบด้วย

3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่อยู่นอกขอบเขตการควบคุมขององค์กรซึ่งพลังจากสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำเนินงานและการบรรลุเป้าหมายขององค์กร การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกจึงเป็นการการ

วิเคราะห์หาโอกาส (Opportunities: O) และอุปสรรค (Threats: T) ขององค์กร โดยทั่วไป สภาพแวดล้อมภายนอกพิจารณาจาก ปัจจัย ต่อไปนี้ คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ประชากร และสิ่งแวดล้อม ด้านการเมือง รัฐบาล และกฎหมาย ด้านเทคโนโลยีและการคมนาคม และ ด้านคู่แข่ง ส่วนสภาพแวดล้อมภายใน คือ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการดำเนินงานภายในที่ องค์กรสามารถควบคุมได้โดยตรง

3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดการ องค์กร การตลาด การเงิน การบัญชี การผลิต การดำเนินการ การวิจัยและพัฒนา ระบบการจัดการ ข้อมูล เป็นต้น ภายในองค์กรเพื่อระบุจุดแข็ง (Strengths: S) และจุดอ่อน (Weaknesses: W) ของ องค์กร และเมื่อจับคู่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกออกมาจะได้ทางเลือกกลยุทธ์ 4 แบบ คือ กล ยุทธ์ SO, WO, ST และ WT

โดยที่ SO ถือเป็นกลยุทธ์เชิงรุก Approach Strategy เป็นการนำจุดแข็งและโอกาสภายนอก ขององค์กรที่พึงมีหรือพึงจะหามาได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ส่วน WO ถือเป็นกลยุทธ์การ พัฒนา Development Strategy เป็นวิธีการแก้ไขจุดอ่อนหรือจุดด้อยภายในองค์กร โดยพิจารณา จากโอกาสภายนอกที่จะอำนวยประโยชน์ต่อองค์กรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้าน ST เป็นกล ยุทธ์เชิงรับ Defensive Strategy ถือเป็น การนำเอาจุดแข็งภายในองค์กรมาใช้ให้เกิดประโยชน์มาก ที่สุด เพื่อลดอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ถึงแม้ว่าจุดแข็งขององค์กรใน บ้างครั้งไม่อาจสามารถแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ แต่ถือเป็น การลดความเสี่ยงหรือความเสียหายที่ อาจเกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุด และสุดท้าย WT นั้น ถือเป็นกลยุทธ์เชิงถอย Backward Strategy โดยถือเป็น การพยายามแก้ไขหรือลดความเสียหายของธุรกิจที่เกิดจากจุดอ่อนภายในองค์กรร่วมกับ อุปสรรคที่เป็นผลกระทบจากภายนอกที่มีผลรุนแรงต่อการดำเนินการขององค์กร จึงมีความจำเป็นใน การหลีกเลี่ยงปัญหาหรือประคองธุรกิจเพื่อความอยู่รอดจนอาจจะต้องมีการคิดกลยุทธ์ขึ้นมาใหม่ใน อนาคต

2.2 แนวคิดองค์ประกอบของสถานที่ท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

Dickman (1996, อ้างใน พรพิชญ พรหมศิวัชพัลลภ และคณะ, 2548 : 21 - 23) ระบุว่า สถานที่ท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Tourist destination and tourism product) จำเป็นต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักหรือ องค์ประกอบ 5A คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (Access) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenities) ที่พัก (Accommodation) และกิจกรรมต่างๆ (Activities)

Dickman (1996) กล่าวว่า สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) จัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น ซึ่งสามารถแบ่งแยกเป็น สถานที่สำคัญทางศาสนา หาดทราย ชายหาด ภูเขา อุทยานแห่งชาติ เทศกาลต่างๆ หรือสถานที่ที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์และเป็นทีโด่งดัง และโดยทั่วไป สถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมักจะมีสิ่งดึงดูดใจมากกว่า หนึ่งอย่าง อาทิ ภูเก็ตซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย เช่นหาดทราย กิจกรรมทางน้ำ สถานบันเทิงต่างๆ รวมทั้งสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจส่วนประกอบอื่นๆ ก็มีความสำคัญเช่นกัน อาทิ การคมนาคมขนส่งและความสะดวกในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Access) ถึงแม้ว่า สถานที่ท่องเที่ยวอาจมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ แต่สิ่งเหล่านั้นอาจไร้ประโยชน์ หากนักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางไปยังสถานที่นั้นได้ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง อาจรวมถึง การออกวีซ่า หนังสือเดินทางและเอกสารเดินทางที่เกี่ยวข้อง ความสะดวกในการเดินทางเข้า - ออกประเทศและแหล่งท่องเที่ยว สภาพของถนนหนทาง ความสะดวกสบายและความสะอาดของสนามบิน จำนวนเที่ยวบิน เป็นต้น (Dickman, 1996)

นอกจากนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenities) ซึ่งหมายถึงการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานให้นักท่องเที่ยว อาทิ สาธารณูปโภคน้ำ ไฟโทรศัพท์ ห้องสุขา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวมีความจำเป็นต้องใช้ เช่น ร้านอาหารโรงพยาบาล ธนาคาร สำนักงานไปรษณีย์ การบริการในกรณีฉุกเฉิน ก็มีความสำคัญเช่นกัน และในส่วนของที่พัก (Accommodation) สถานที่ท่องเที่ยวควรมีจำนวนที่พักที่เพียงพอ พร้อมทั้งมีความหลากหลายด้านราคาและการบริการและมีความเหมาะสมต่อสถานที่ และที่พักควรอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากนัก นอกเหนือจากนี้ สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ (Activities) ที่นักท่องเที่ยวสามารถทำในช่วงเวลาที่พำนักและท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของการท่องเที่ยวและช่วงเวลาพักผ่อนของนักท่องเที่ยว กิจกรรมต่างๆ ควรมีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วย อาทิ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการจับจ่ายใช้สอย กิจกรรมทางทะเล เช่น ดำน้ำ ว่ายน้ำ ดำน้ำ ด้วย(Dickman 1996)

สำหรับโครงการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยจะเน้นการศึกษาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยวิเคราะห์ขั้นตอนและกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของ Fred R. David (2007) ใน 3 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation)
2. การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation)
3. การประเมินผลกลยุทธ์ (Strategy Evaluation) การวิเคราะห์สวอท (SWOT Analysis)

และประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ให้สอดคล้องตามที่ Dickman (1996) Medlik and Middleton (1973 อ้างโดย Middleton 1994) ที่ได้ระบุถึงองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เช่น สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ (Natural attractions) สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น (Built attractions) รวมถึงกิจกรรมที่มนุษย์จัดขึ้นซึ่งเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม (Cultural Attractions) และสิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ (Social Attractions)

2. การคมนาคมขนส่งและความสะดวกในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Access) เช่นเที่ยวบิน รถโดยสารสาธารณะ สภาพถนนหนทาง

3. การบริการที่พัก (Accommodation)

4. กิจกรรมสันทนาการต่างๆ (Activities)

5. สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว (Destination amenities) เช่นร้านอาหาร ร้านค้าต่างๆ เช่น ร้านขายของ บริษัทบริการการท่องเที่ยว ร้านของที่ระลึก การบริการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้

ภาคภูมิ ขาตาบุญ (2554) ได้ทำการศึกษาถึงบทบาทของภาครัฐกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยทำการวิเคราะห์ประเด็นการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐบาล หน่วยงานภาคเอกชน และประชาชนในชุมชนไว้ว่า บทบาทและการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยการจัดการการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์เมืองหลวงพระบางควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำเสนอแนวทางในการพัฒนาและอนุรักษ์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคเพื่อนำมาวิเคราะห์และดำเนินการในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลผ่านการนำเสนอของภาครัฐในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการร่วมกันดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและเป็นแบบดั้งเดิมของเมืองหลวงพระบางไว้ให้ยั่งยืนต่อไป

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบางนั้น พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญมากขึ้นในการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) เมืองหลวงพระบาง เพราะผลกระทบหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ และอาจจะส่งผลไปสู่สังคมโดยรวม ดังนั้นประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย กฎเกณฑ์ต่างๆ ในการจัดการการท่องเที่ยว โดยการใช้การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อนำเสนอความคิดเห็น ปัญหาหรือข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้พิจารณาในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนชาวหลวงพระบางปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ กฎหมาย และสร้างความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาและอนุรักษ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของเมืองหลวงพระบาง

ลักษณะกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเมืองหลวงพระบางยังมีลักษณะของการปฏิบัติกฎระเบียบที่ภาครัฐกำหนดไว้ ยังไม่ได้มีลักษณะของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงกล่าวคือประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เมืองหลวงพระบางเพียงการปฏิบัติตามกฎหมายปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ไม่ทำลายสถานที่ท่องเที่ยวและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามเท่านั้น แต่ไม่มีบทบาทและส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายนโยบายดังกล่าวจะถูกกำหนดมาจากรัฐบาลเพื่อให้ประชาชนทุกคนในท้องถิ่นปฏิบัติตาม เพราะรูปแบบการปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นการปกครองแบบสังคมนิยมประชาธิปไตย

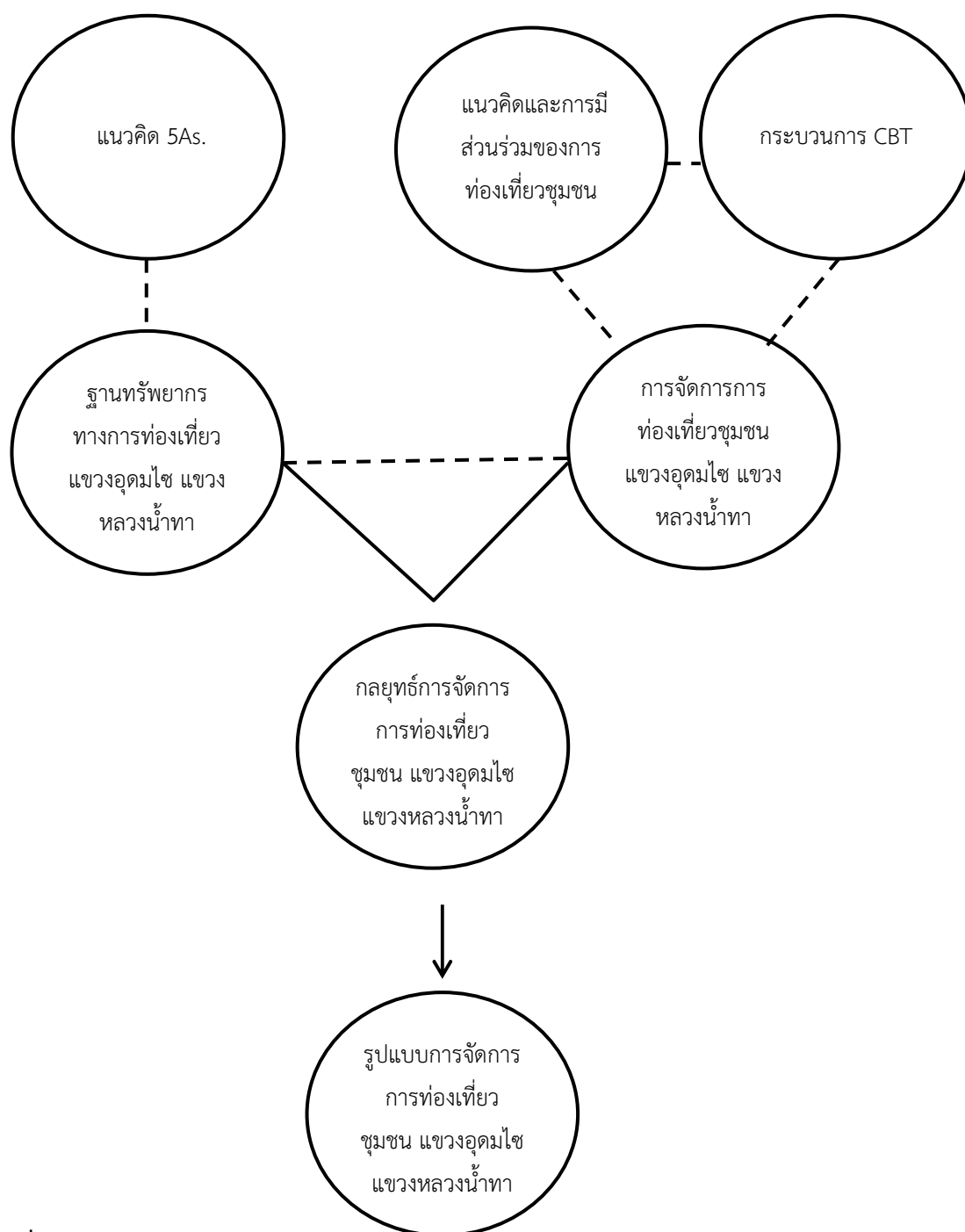
จากการศึกษางานวิจัยเบื้องต้น คณะผู้วิจัยพบว่า หน่วยงานรัฐบาลยังมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินการทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และที่สำคัญคือการควบคุมการใช้ทรัพยากรโดยรวม ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์เมืองหลวงพระบางจึงมีลักษณะของการปฏิบัติตามนโยบายและกฎระเบียบจากรัฐบาลเท่านั้น

ด้านบัญชา พุฒินากุล (2551) ได้ทำการศึกษาบทบาทของรัฐในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ กรณีศึกษาการเติบโตของการท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสามารถสรุปว่า การพัฒนาด้านเศรษฐกิจในการดึงดูดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการมาเป็นตัวกระตุ้นเพื่อเชื่อมโยงกับการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมอื่น โดยเฉพาะนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการขยายตัวอย่างเห็นได้ชัด จากการที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเคยปิดตัวและได้เริ่มเปิดตัวสู่โลกภายนอกในปี 2530 เป็นต้นมา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แม่ฮ่องสอนให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม บทบาทของภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังก้าวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงนี้ เพราะชุมชนท้องถิ่นในอำเภอปาย ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกและได้กลายเป็นพื้นที่ของทุนนิยมในการช่วงชิงทรัพยากรผ่านกลไกรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว ประเด็นที่น่าสนใจในการวิเคราะห์ถึงปัจจัยในการจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีองค์ประกอบในหลายๆ ด้านเช่น นโยบายภาครัฐ การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา การลงทุนจากต่างชาติ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและวัฒนธรรม ว่าส่งผลอย่างไรต่อการจัดการการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทาในปัจจุบัน และแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คณะผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบในการศึกษาไว้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

งานวิจัยการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คณะผู้วิจัยกำหนดวิธีวิจัยแบบผสม (Mixing Methodologies) โดยอาศัยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อการศึกษาข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ดำเนินการวิจัยเบื้องต้น จากนั้นได้ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Studies Method) โดยการลงพื้นที่จริงเพื่อทำการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ควบคู่กันกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

3.1 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย

แผนงานวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดรูปแบบการศึกษาที่มุ่งเน้นผสมผสานงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเป็นหลักในพื้นที่วิจัย คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดรูปแบบการคัดเลือกตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) แบบบังเอิญ โดยเป็นกลุ่มสมาชิกหมู่บ้าน และผู้นำหมู่บ้านหรือนายบ้าน กรรมการบ้าน เจ้าหน้าที่ห้องการท่องเที่ยวระดับเมือง และระดับแขวง ที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานวิจัยในหมู่บ้านที่คณะกำหนดไว้ในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงละ 5 หมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้าน

3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้กำหนดข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวเนื่องกับประวัติความเป็นมา ชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในพื้นที่แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และข้อมูลด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของพื้นที่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตของคณะผู้วิจัยแบบมีส่วนร่วม และการเสวนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ร่วมกับผู้นำชุมชนหรือนายบ้าน เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวในระดับเมือง และระดับแขวง

2. ข้อมูลและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คณะผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการศึกษาข้อมูลชุดนี้ในประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ในประเด็นเกี่ยวกับความรู้ด้านการท่องเที่ยว ความพร้อมและการรับรู้ของชุมชนต่อการรองรับนักท่องเที่ยว ที่ได้จากชาวบ้านในพื้นที่วิจัยรวมถึงข้อมูลด้านศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน การวางแผนการตลาดด้านการท่องเที่ยว การแข่งขันทางการตลาดทางการท่องเที่ยวจากผู้นำชุมชนหรือ

นายบ้าน โดยพื้นที่การเก็บข้อมูลนั้นได้ถูกกำหนดจากหัวหน้าห้องการท่องเที่ยวในระดับแขวง (โดยผ่านการเห็นชอบจากกระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวจากรัฐบาลนครหลวงเวียงจันทน์) ทำให้คณะผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดพื้นที่ในการศึกษาข้อมูลได้อย่างอิสระ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการลงพื้นที่ศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลใน 10 หมู่บ้านของแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย

1. การประเมินศักยภาพของพื้นที่เพื่อศึกษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คณะผู้วิจัยพัฒนาแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยว โดยอาศัยการสังเกตจากคณะผู้วิจัยในการรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วยคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ โดยมีตัวเลขระดับคะแนนเป็นตัวชี้วัด และการประเมินผลข้อมูลตามเกณฑ์การให้คะแนนตามดัชนีชี้วัดข้อใดมากที่สุด และจะนำมากำหนดค่าคะแนนในข้อที่เห็นว่าควรได้คะแนนในข้อนั้นๆ เพียงข้อเดียว ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดระดับคะแนนไว้ในช่องความคิดเห็นที่ เห็นด้วยมีค่าเท่ากับ 1 และไม่เห็นด้วยมีค่าเท่ากับ 0 โดยผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตามความเป็นจริง ทั้งนี้ ระดับมาตรฐานคุณภาพการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยว จะนำคะแนนที่ได้ไปเทียบระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้ตามตารางคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สำนักงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนระดับมาตรฐานและสัญลักษณ์ แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

ค่าคะแนน	ระดับมาตรฐาน	สัญลักษณ์
81 ขึ้นไป	ดีเยี่ยม	★ ★ ★ ★ ★
71 - 80	ดีมาก	★ ★ ★ ★
61 - 70	ดี	★ ★ ★
51 - 60	ปานกลาง	★ ★
50 หรือน้อยกว่า	ต่ำ	★

โดยแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนคณะผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility ด้านการบริการที่พัก Accommodation ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities

2. การสัมภาษณ์ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน คณะผู้วิจัยอาศัยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ที่มีโครงสร้างคำถาม โดยสอบถามและสัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนหรือชาวบ้านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนโดยเฉพาะเกี่ยวกับ ความเข้าใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน และยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านพื้นที่ ด้านการตลาดการท่องเที่ยว การบริหารการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และด้านทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

3. สอบถามจากสมาชิกในชุมชน คณะผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ในลักษณะข้อมูลเชิงปริมาณ ที่กำหนดให้มีการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลผ่านการทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการมีส่วนร่วมตามความเป็นจริง โดยมีระดับประเมินการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ดังนี้ คะแนนระดับ 3 เท่ากับมีส่วนร่วมทุกครั้ง คะแนนระดับ 2 เท่ากับมีส่วนร่วมบางครั้ง และคะแนนระดับ 1 เท่ากับไม่เคยมีส่วนร่วมเลยต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเลย

3.4 การทดสอบเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา (Content Validity) โดยได้สร้างและกำหนดแบบสัมภาษณ์ขึ้นให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 3 วัตถุประสงค์ รวมถึงด้านการวัดความเชื่อถือได้ (Reliability) นั้น คณะผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมินศักยภาพพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวที่จัดทำขึ้น ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจริง แต่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับลักษณะพื้นที่ และกลุ่มตัวอย่างที่คณะผู้วิจัยสนใจทำงานศึกษา ทั้งนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งสุดท้ายจาก ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริรุส สโรบล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิจัยในพื้นที่จริง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของแผนโครงการวิจัยนี้ได้กำหนดใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยวิธีเชิงคุณภาพ และวิธีเชิงปริมาณ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพคณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยอาศัยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้นำชุมชนหรือนายบ้าน และค่าความถี่ (Frequency) ของข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวทางการอุปมานวิเคราะห์ (Analytic Induction) จากข้อเท็จจริงส่วนย่อยๆ เพื่อนำไปสู่การตีความ (Interpretation) ของข้อความ (Texts) และจัดประเภทความคิดรวบยอดที่เป็นประเด็นหัวข้อ (Theme) ร่วมกับวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) รวมถึงข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของแบบประเมินศักยภาพของพื้นที่ จากนั้นจึงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ด้านข้อมูลเชิงปริมาณนั้น คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน โดยอาศัยรูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้จัดการประชุมในพื้นที่วิจัยทั้ง 10 หมู่บ้านของของแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อตรวจสอบข้อมูล ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว การสังเกตการณ์มีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวเป็นระยะๆ ด้วย

จากนั้นคณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งสองส่วนจากสามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมาจัดทำศักยภาพ และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยดังกล่าวถึงในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาโครงการวิจัยเรื่อง ศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในบทนี้ คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์พร้อมประมวลผล โดยยึดตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นหลัก ดังนี้

ตอนที่ 1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตอนที่ 2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 วิเคราะห์กลยุทธ์จัดการการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตอนที่ 3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การศึกษารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตอนที่ 1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. แขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการที่คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในชุมชนแขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในพื้นที่ดำเนินการวิจัยทั้ง 5 หมู่บ้าน คือ บ้านปากเงย บ้านปากแบ่ง บ้านชัยชนะ บ้านโพธิ์ชัย และบ้านญ้อ ผ่านแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนที่คณะผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยพิจารณาเป็นรายพื้นที่จากคะแนนรวมทั้งหมด 100 คะแนนในประเด็น ดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction คะแนนเต็ม 25 คะแนน แบ่งเป็น 4 ประเด็น คือ สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural attractions 10 คะแนน สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built attractions 5 คะแนน สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions 5 คะแนน และสิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions 5 คะแนน

2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility คะแนนเต็ม 15 คะแนน

3. ด้านการบริการที่พัก Accommodation คะแนนเต็ม 30 คะแนน

4. ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities คะแนนเต็ม 10 คะแนน

5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities คะแนนเต็ม 20 คะแนน แบ่งเป็น 3 ประเด็น ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop 5 คะแนน ด้านความปลอดภัย Safety and Security 10 คะแนน และด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว Tourist Information 5 คะแนน

โดยดำเนินการประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนจากหัวหน้าแผนงานวิจัยจำนวน 1 คน นักวิจัยจำนวน 1 คน ผู้ช่วยนักวิจัยจำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ห้องการท่องเที่ยว กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ของแขวงอุดมไซจำนวน 2 คน รวมเป็น 5 คน โดยคณะผู้วิจัยได้ประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนในรายหมู่บ้าน ดังนี้

1.1 บ้านปากงะย เมืองปากแบ่ง แขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เป็นหมู่บ้านขนาดกลางตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่น้ำโขง ห่างจากบ้านปากแบ่ง เมืองแบ่ง ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ราว 17 กิโลเมตร บนทางหลวงเลขที่ AH 3 ตอน 2 W บ้านปากงะยได้รับการประกาศเป็นหมู่บ้านวัฒนธรรม โดยมีท้าวสมพร สีนทจักร ดำรงตำแหน่งนายบ้าน กลุ่มชาติพันธุ์ในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นชาวลื้อ และชาวขมุ มีสมาชิกหน่วยครัวเรือนทั้งหมด 124 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 666 คน แบ่งเป็นชาย 350 คน และหญิง 310 ประกอบอาชีพทำสวนลูกเดือยเป็นส่วนใหญ่ อาชีพทำนา ร้อยละ 24.8 และ อาชีพประมงร้อยละ 3.75

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในบริเวณบ้านปากงะย เมืองแบ่ง แขวงอุดมไซ ประกอบไปด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และทางศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่น มีถ้ำปลาเป็นเอกลักษณ์ และมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านทางเรือ โดยนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางล่องแม่น้ำโขงทางเรือจากบ้านปากแบ่ง มาขึ้นที่ท่าเรือบ้านปากเงิน และสามารถเดินทางท่องเที่ยวในสวนป่าลูกเดือย และชมความงามของถ้ำปลาได้ อีกทั้งยังสามารถเยี่ยมชมวัดชาวลื้อประจำหมู่บ้าน ทั้งนี้ บ้านปากเงินยังมีการผลิตสุราพื้นบ้านจากลูกเดือยที่มีกลิ่นหอมถือเป็นเอกลักษณ์เด่นของชุมชนได้อีกด้วย

ภาพที่ 2 วัดศรีบุญเรือง บ้านปากงะย

ภาพที่ 3 สภาพบ้านเรือนบ้านปากงะ

ตารางที่ 2 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว
1. ถ้ำปลา 2. สวนป่าลูกเดือย 3. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	1. วัดศรีบุญเรือง	1. การสุราจากลูกเดือย 2. การล่องเรือชมธรรมชาติแม่น้ำโขง 3. โฮมสเตย์

ตารางที่ 3 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านปากงะ

ดัชนี	คะแนนเต็ม 500			
	เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย	ร้อยละ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction	31	41.33	44	58.66
สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural Attractions	23		27	
สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built Attractions	19		6	
สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions	22		3	
สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions	22		3	
2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility	31	41.33	44	58.66
3. ด้านการบริการที่พัก Accommodation	94	62.66	56	37.33
4. ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities	47	94	3	6
5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities	59	59	41	41
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop	15		10	
ด้านความปลอดภัย Safety and Security	24		26	
ด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว Tourist Information	20		5	
รวม	317	63.4	183	36.6

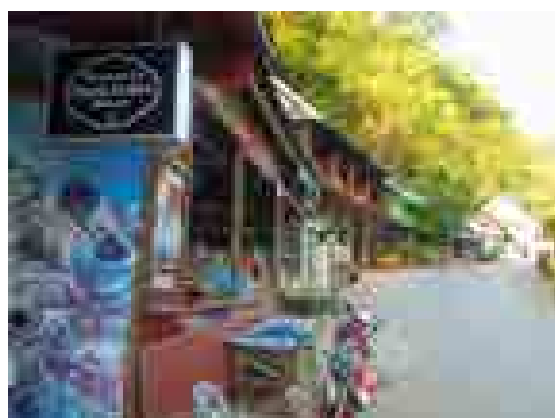
จากตารางแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านปากงะ แขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพบว่าคะแนนเห็นด้วยอยู่ที่ร้อยละ 63.4 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 36.6 ระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีระดับ 3 ดาว

ทั้งนี้ ในด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction บ้านปากงะมีสิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติที่โดดเด่นสามารถจัดเส้นทางท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติได้อย่างน่าสนใจ ด้านสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้นบ้านปากงะมีความโดดเด่นคือ มีวัดในศิลปะท้องถิ่นประจำหมู่บ้าน ซึ่งจากการลงพื้นที่ในแขวงอุดมไซทั้ง 5 หมู่บ้านพบว่า ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงศึกษามรดกด้านสถาปัตยกรรมทางวัฒนธรรมได้เพียงหมู่บ้านเดียว และยังสามารถรักษาไว้ซึ่งคุณค่าทางวิถีชีวิตได้เป็นอย่างดี ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility บ้านปากงะเป็นหมู่บ้านที่ไม่ติดทางสายหลักที่มีการลาดยางของผิวจราจร เมื่อเดินทางเข้าหมู่บ้านจะเป็นถนนที่สภาพผิวจราจรเป็นหลุมเป็นบ่อไม่สมบูรณ์โดยเฉพาะการเดินทางในช่วงฤดูฝนมีความยากลำบากเป็นอย่างมาก แต่จุดเด่นที่เป็นจุดขายหลักที่สำคัญของบ้านปากงะคือการเดินทางทางเรือโดยสารและเรือประมงของชาวบ้านจากบ้านปากแบ่งมาขึ้นที่ท่าเรือของหมู่บ้าน ด้านการบริการที่พัก Accommodation นั้นบ้านปากงะมีการจัดสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวในลักษณะโฮมสเตย์โดยจัดให้พักที่บ้านนายบ้านและรองนายบ้านลักษณะของบ้านเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูนเทพื้นปูกระเบื้องชั้นเดียวลักษณะมั่นคงแข็งแรงและมีการแบ่ง

ห้องเป็นส่วน ซึ่งต่างออกไปจากลักษณะบ้านประเพณีตามวิถีชีวิตของชาวลาวดั้งเดิม ด้านกิจกรรม สันทนาการ Activities มีความโดดเด่นเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ชุมชนมีการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตของตนเอง แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนที่โดดเด่น เพราะด้วยบ้านปาดงมีต้นลูกเดือยป่าอยู่เป็นจำนวนมาก ที่เป็นวัตถุดิบสำคัญในการทำสุราพื้นบ้านกลั่นจากลูกเดือย ชาวบ้านในชุมชนมีการจัดกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่การเกษตร และพื้นที่ป่ารอบๆ บ้านปากง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities ในพื้นที่คณะผู้วิจัยพบเพียงแต่การแปรรูปวัตถุดิบพื้นบ้านแต่ยังไม่มีมีการจัดสร้างร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกแต่อย่างใด อีกทั้งสถานพยาบาลพื้นฐานยังมีระยะทางห่างจากบ้านปากงราว 21 กิโลเมตรด้วย แต่สิ่งที่คณะผู้วิจัยพบและถือเป็นจุดเด่นด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้านคือ ความตั้งใจจริงของนายบ้านและสมาชิกในหมู่บ้านที่แสดงถึงความพร้อมต่อการต้อนรับนักท่องเที่ยว และมีการวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านที่น่าสนใจอีกด้วย

1.2 บ้านปากแบ่ง เมืองปากแบ่ง แขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บ้านปากแบ่ง เมืองแบ่ง แขวงอุดมไซ เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ และเป็นศูนย์กลางของเมืองแบ่ง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง โดยเป็นจุดแวะพักจอดเรือโดยสารระหว่างอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย และเมืองหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตั้งอยู่บนทางหลวงเลขที่ AH 3 ตอน 2 W มีท่านสมฤทธิ์ สุขสวัสดิ์ ดำรงตำแหน่งนายบ้าน กลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นชาวลาวลุ่ม บางส่วนอพยพมาจากเมืองใหญ่ๆ เช่น จากเมืองหลวงพระบาง และนครหลวงเวียงจันทน์ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านบริการการท่องเที่ยว เช่น บริการที่พักแรม บริการร้านอาหารและบริการการท่องเที่ยว โดยเป็นเจ้าของกิจการและเป็นพนักงานในธุรกิจบริการทางการท่องเที่ยวเป็นหลัก และมีอาชีพเกษตรกรรม และประมงอีกด้วย ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวบ้านปากแบ่งประกอบไปด้วยทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญและสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้คือ การล่องเรือในแม่น้ำโขงโดยเยี่ยมชมสวนเกษตรและวิถีชีวิตชาวบ้าน อีกทั้งยังมีการจัดแสดงช้างในบริเวณบ้านปากแบ่ง

ภาพที่ 4 สภาพทั่วไปบ้านปากแบ่ง

ตารางที่ 4 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว
1. ล่องลำน้ำโขง	1. ศูนย์แสดงช้าง	1. การบริการที่พักแรม 2. ร้านอาหาร 3. การบริการทางการท่องเที่ยว 4. ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

ตารางที่ 5 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านปากแบ่ง

ดัชนี	คะแนนเต็ม 500			
	เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่แน่ใจ	ร้อยละ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction	80	64	45	36
สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural Attractions	30		20	
สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built Attractions	9		16	
สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions	20		5	
สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions	21		4	
2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility	50	66.66	25	33.33
3. ด้านการบริการที่พัก Accommodation	141	94	9	6
4. ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities	42	56	8	44
5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities	80	80	20	20
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop	12		13	
ด้านความปลอดภัย Safety and Security	43		7	
ด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว Tourist Information	25		0	
รวม	393	78.6	107	21.4

จากตารางแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านปากแบ่ง แขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพบว่าคะแนนเห็นด้วยอยู่ที่ร้อยละ 78.6 และไม่แน่ใจร้อยละ 12.2 ระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีมากระดับ 4 ดาว

ทั้งนี้ ในด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction เนื่องด้วยเมืองปากแบ่งเป็นทางผ่านแวะพักระหว่างการเดินทางทางเรือล่องแม่น้ำโขงระหว่างอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และแขวงหลวงพระบาง จึงเปรียบเสมือนเมืองทางผ่านที่มีไว้สำหรับจุดแวะพักระหว่างการเดินทางของนักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว แต่ทั้งนี้บ้านปากแบ่งมีพื้นที่ที่ถูกสร้างมาเพื่อรองรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอย่างมากมาย แต่ยังคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ยังคงสมบูรณ์ไว้ได้ ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility มีจุดเด่นในเรื่องการเดินทางเข้าถึง มีความสะดวกสบายเป็นอย่างมาก นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายังบ้านปากแบ่งได้ทั้งทางบก และทางน้ำ อีกทั้งยังมีรถโดยสารระหว่างเมืองให้บริการจากบ้านปากแบ่ง ไปเมืองไซได้อีกทางหนึ่ง ด้านการบริการที่พัก Accommodation บ้านปากแบ่งมีจุดเด่นคือการบริการที่พักแรมที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาตรฐาน 2 – 3 ดาว และยังมีเรือนพักที่เป็นโรงแรมขนาดเล็กที่เป็นตัวเลือกไว้บริการนักท่องเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมาก ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities นั้นมีทั้งกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อรองรับการพักระยะยาวของนักท่องเที่ยวมากขึ้น เช่น เส้นทางศึกษาธรรมชาติในบริเวณพื้นที่ป่าตรงข้ามแม่น้ำโขง ของบ้านปากแบ่ง และการจัด

แสดงข้าง เป็นต้น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities มีจุดด้อยในการการจำหน่ายสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ของพื้นที่โดยเฉพาะ เนื่องจากชาวบ้านปากแบ่งเป็นชาวลาวลุ่มที่เข้ามาประกอบอาชีพการบริการนักท่องเที่ยวเป็นหลัก ทำให้ไม่มีสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของพื้นที่ แต่จุดเด่นในด้านการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวคือ บ้านปากแบ่งมีห้องการท่องเที่ยว หรือสำนักงานการท่องเที่ยวที่อยู่ในบริเวณชุมชนใกล้กับท่าเรือ และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาศึกษาหาข้อมูลเป็นจำนวนมาก

1.3 บ้านชัยชนะ เมืองแบ่ง แขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บ้านชัยชนะ เมืองแบ่ง แขวงอุดมไซ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้านปากแบ่งราว 35 กิโลเมตร บนทางหลวงเลขที่ AH 3 ตอน 2 W โดยมีท่านภูเวียง สิริมีชัย ดำรงตำแหน่งนายบ้านกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นชาวมุ (ลาวเทิง) ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม และหาของป่าเป็นหลัก ทรัพยากรการท่องเที่ยวบ้านชัยชนะ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญคือ ป่าไม้ โดยเฉพาะป่าหิน ทั้งนี้ สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตรและนิเวศวิทยาทางธรณีได้

ตารางที่ 6 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว
1. ป่าหิน 2. ถ้ำหินปูน	ไม่พบ	1. โฮมสเตย์

ตารางที่ 7 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านชัยชนะ

ดัชนี	คะแนนเต็ม 500			
	เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่เห็นใจ	ร้อยละ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction	79	63.2	46	36.8
สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural Attractions	28		22	
สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built Attractions	9		16	
สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions	19		6	
สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions	23		2	
2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility	42	56	33	44
3. ด้านการบริการที่พัก Accommodation	121	80.6	29	19.3
4. ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities	45	90	5	10
5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities	63	63	37	37
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop	0		25	
ด้านความปลอดภัย Safety and Security	45		5	
ด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว Tourist Information	18		7	
รวม	350	70	150	30

จากตารางแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านชัยชนะ แขวงอุดมไซ ประเทศ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพบว่าคะแนนเห็นด้วยอยู่ที่ร้อยละ 70 และไม่เห็นด้วยร้อยละ
30 ระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีระดับ 3 ดาว

ภาพที่ 5 สภาพทั่วไปบ้านชัยชนะ

คณะผู้วิจัยพบว่า ข้อมูลด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction นั้น ในบ้านชัยชนะมีลักษณะกายภาพทางธรรมชาติที่โดดเด่นคือ การมีพื้นที่เป็นสวนป่าสลับกับพื้นที่มีขนาดแตกต่างกันสามารถพบเห็นได้ทั่วไปในหลายพื้นที่ และยังคงสภาพเดิมไว้ได้อย่างน่าสนใจ ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility พบว่า หมู่บ้านตั้งอยู่บนทางหลวงหลักของแขวงอุดมไซ เดินทางเข้าถึงได้สะดวกโดยรถยนต์ส่วนตัว และรถโดยสาร ด้านการบริการที่พัก Accommodation ยังต้องการการปรับปรุงและพัฒนาอีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดบ้านพักที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ในรูปแบบของโฮมสเตย์ ทั้งนี้ภายในบริเวณบ้านชัยชนะจะมีลักษณะบ้านอยู่ 2 ลักษณะคือ แบบบ้านราบติดพื้นซึ่งโดยส่วนมากตั้งอยู่บริเวณทางหลวงสายหลัก และแบบบ้านยกพื้นสูงซึ่งอยู่ในหมู่บ้านชั้นใน ระยะห่างจากถนนหลวงประมาณ 15 เมตร โดยส่วนใหญ่ปลูกสร้างโดยมิใช่เป็นโครงสร้างหลัก ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities คณะผู้วิจัยพบเพียงแต่กิจกรรมด้านนิเวศเกษตรเชิงธรณีวิทยาที่สามารถพัฒนาเป็นรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวทางเกษตร และธรรมชาติทางธรณีวิทยาที่มีความเป็นเอกลักษณ์ได้ และสุดท้ายในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities ทางหมู่บ้านชัย

ขณะยังขาดร้านค้าจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกเนื่องด้วยเป็นหมู่บ้านที่มีสมาชิกประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

1.4 บ้านโพนชัย เมืองฮุน แขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บ้านโพนชัย เมืองฮุน แขวงอุดมไซ เป็นหมู่บ้านหลักของเมืองฮุน ห่างจากบ้านปากแบ่งราว 80 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนทางหลวงเลขที่ AH 3 ตอน 2 W และห่างจากศูนย์กลางเมืองฮุนราว 5 กิโลเมตร ได้รับการประกาศให้เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรม โดยมีท่านฮุมพัน อนุวงศ์ ดำรงตำแหน่งนายบ้าน กลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นชาวลื้อ มีผลิตภัณฑ์ผ้าทอไตลื้อที่โดดเด่น และวางแผนพัฒนาเป็นสินค้า 1 ผลิตภัณฑ์ 1 หมู่บ้าน โดยลูกค้าส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวลาวจากแขวงหลวงพระบาง และนครหลวงเวียงจันทน์ที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ และส่วนหนึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เด่นชัดเนื่องจากบ้านโพนชัย เป็นหมู่บ้านหัตถกรรม กิจกรรมทางการท่องเที่ยวหลักของหมู่บ้านจึงเป็นการศึกษาและเรียนรู้การทอผ้าของชาวลื้อ แต่ทั้งนี้ยังมีชาวบ้านที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้วย โดยมีการทำเครื่องจักรสานจากไม้ไผ่เป็นวัสดุในการล่าสัตว์ ที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่โดดเด่น

ตารางที่ 8 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว
ไม่พบ	ไม่พบ	1. โฮมสเตย์ 2. การทอผ้า 3. การจักรสาน 4. ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

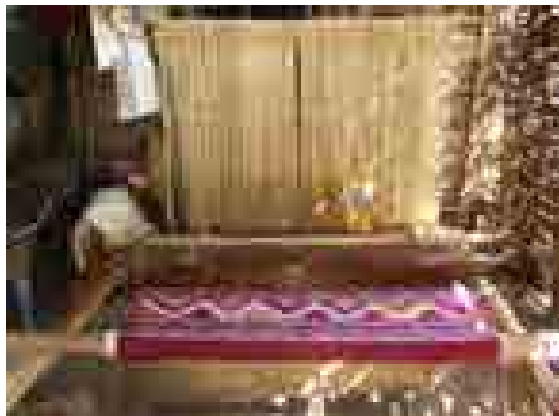
ตารางที่ 9 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านโพนชัย

ดัชนี	คะแนนเต็ม 500			
	เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่เห็นใจ	ร้อยละ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction	95	76	30	24
สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural Attractions	27		23	
สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built Attractions	18		7	
สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions	25		0	
สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions	25		0	
2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility	40	53.3	35	46.6
3. ด้านการบริการที่พัก Accommodation	139	92.6	11	7.3
5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities	99	99	1	1
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop	25		0	
ด้านความปลอดภัย Safety and Security	49		1	
ด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว Tourist Information	25		0	
รวม	418	83.6	82	16.4

จากตารางแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านโพนชัย แขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพบว่าคะแนนเห็นด้วยอยู่ที่ร้อยละ 83.6 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 16.4 ระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยมระดับ 5 ดาว

ภาพที่ 6 สภาพทั่วไปบ้านโพนชัย

ภาพที่ 7 การทอผ้าดำหูกชาวไตที่บ้านโนนชัย

ภาพที่ 8 ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่บ้านโนนชัย

จากผลการประเมินคณะผู้วิจัยพบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction ของบ้านโนนชัยนั้นมีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ไตถือเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังสามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่เดินทางเข้าถึงได้สะดวก เพราะอยู่บนทางหลวงหลัก และไม่ไกลจากตัวเมืองขุนทะเลมากนัก ถือเป็นจุดเด่นในด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility ส่วนด้านการบริการที่พัก Accommodation นั้น ในบริเวณบ้านโนนชัยมีการให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ในหมู่บ้าน โดยลักษณะบ้านส่วนใหญ่ก่ออิฐฉาบปูนและพื้นปูกระเบื้องอย่างสวยงามและแข็งแรง ส่วนด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities ทางบ้านโนนชัยมีความโดดเด่นในเรื่องการทอผ้าหรือดำหูก โดยเฉพาะผ้าทอลายน้ำไหล ทั้งนี้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้กระบวนการทอผ้าได้ตั้งแต่เริ่มต้นคัดฝ้าย การขึ้นฝ้าย การขึ้นลาย และการทอได้ในทุก

กระบวนการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities ที่สำคัญคือ ทางบ้านโพนชัย มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอ และสินค้าที่ระลึกของหมู่บ้าน ที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของกลุ่มทอผ้า หรือตำหูกที่ตั้งอยู่ระหว่างทางบนทางหลวงสายหลักของแขวง เนื่องด้วยที่ตั้งของบ้านโพนชัยที่อยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองฮุน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมั่นใจในเรื่องความปลอดภัย การรักษาพยาบาล และยังสามารถขอรับข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวได้จากห้องการท่องเที่ยวของเมืองฮุนได้อีกด้วย

1.5 บ้านญ้อ เมืองไชย แขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บ้านญ้อ เมืองไชย แขวงอุดมไซ ตั้งอยู่บนทางหลวงเลขที่ AH 3 ตอน 2 W ห่างจากเมืองฮุนไปทางตะวันออกเฉียงเหนือราว 75 กิโลเมตร เป็นทางผ่านที่จะเดินทางเข้าตัวเมืองไชย เมืองหลักของแขวงอุดมไซราว 70 กิโลเมตร กลุ่มชาติพันธุ์เป็นชาวลื้อ มีประชากรราว 514 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 253 คน และหญิงจำนวน 261 คน จากทั้งหมด 110 ครัวเรือน ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีแนวความคิดการทำเกษตรปลอดภัย ปั้นเครื่องปั้นดินเผา สรรกถนอมพื้นบ้าน และทอผ้า โดยได้รับการประกาศให้เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมเช่นเดียวกับเมืองฮุน บ้านญ้อได้จัดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 โดยมีการจัดคณะกรรมการหมู่บ้านในการดูแลนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน และมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของบ้านญ้อ เป็นการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นหลัก โดยมีบ้านที่ทำกาทอผ้าเป็นอาชีพหลักจำนวน 13 ครัวเรือน และมีบ้านที่จัดเตรียมไว้สำหรับพักแรมในรูปแบบ Home Stay จำนวน 3 ครัวเรือน

ภาพที่ 9 บ้านผู้อุฒบ้านวัฒนธรรม

ตารางที่ 10 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

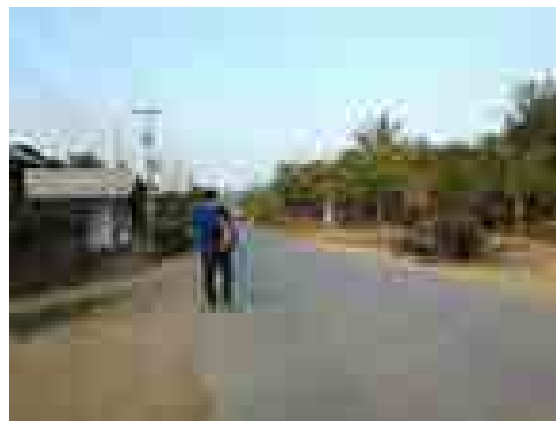
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว
ไม่พบ	ไม่พบ	1. โฮมสเตย์ 2. การทอผ้า 3. การจักรสาร 4. การปั้นเครื่องปั้นดินเผา 5. การทำสุราพื้นบ้าน 6. ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

ตารางที่ 11 แบบประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวบ้านญ้อ

ดัชนี	คะแนนเต็ม 500			
	เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย	ร้อยละ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction	99	79.2	26	20.8
สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural Attractions	27		23	
สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built Attractions	22		3	
สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions	25		0	
สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions	25		0	
2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility	40	53.3	35	46.6
3. ด้านการบริการที่พัก Accommodation	144	96	6	4
4. ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities	45	90	5	10
5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities	100	100	0	0
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop	25		0	
ด้านความปลอดภัย Safety and Security	50		0	
ด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว Tourist Information	25		0	
รวม	428	85.6	72	14.4

จากตารางแบบประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวบ้านญ้อ แขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพบว่าคะแนนเห็นด้วยอยู่ที่ร้อยละ 85.6 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 14.4 ระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยมระดับ 5 ดาว

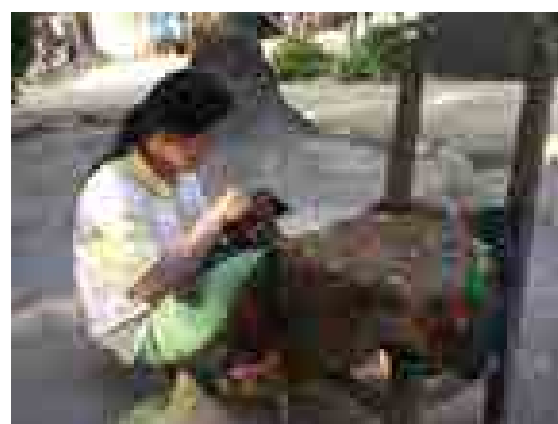
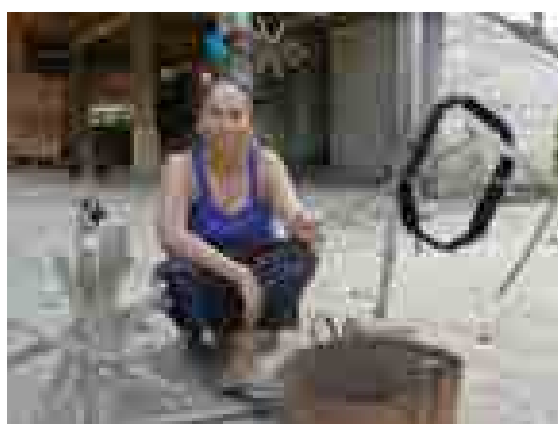
คณะผู้วิจัยได้พบเห็นความโดดเด่นในเรื่องทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านญ้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานทอผ้าหรือตำหูก ที่เป็นสิ่งดึงดูดใจ Attraction และกิจกรรมสันทนาการ Activities ที่สำคัญ อีกทั้งภายในชุมชนเองยังมีการตั้งคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยว โดยมีนายบ้านเป็นหัวหน้างานท่องเที่ยว ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility ของบ้านญ้อมีการเดินทางที่สะดวกสบายเป็นอย่างมาก ด้วยสภาพถนนลาดยางที่สมบูรณ์ และมีที่จอดรถเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะใหญ่ได้ ด้านการบริการที่พัก Accommodation ในบริเวณบ้านญ้อมีบ้านที่พัฒนาเป็นเฮือนพักแบบโฮมสเตย์อยู่จำนวน 3 หลัง และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวยุโรป และส่วนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities ในบริเวณบ้านญ้อนั้นไม่ได้มีร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกเป็นการเฉพาะแต่จะมีการวางจำหน่ายตามบ้านที่มีการทอผ้าหรือตำหูก ส่วนด้านการรักษาพยาบาลแก่นักท่องเที่ยวกรณีเกิดอุบัติเหตุขึ้น สามารถเดินทางไปรักษาพยาบาลยังเมืองแบ่ง ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร (ชื่อเมืองซ้ำกับเมืองปากแบ่ง ทางทิศใต้ของแขวงอุดมไซ)

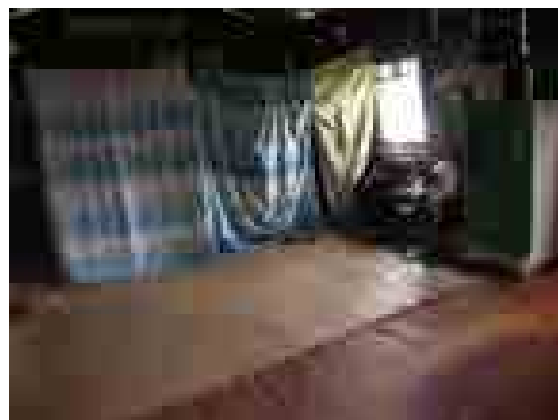
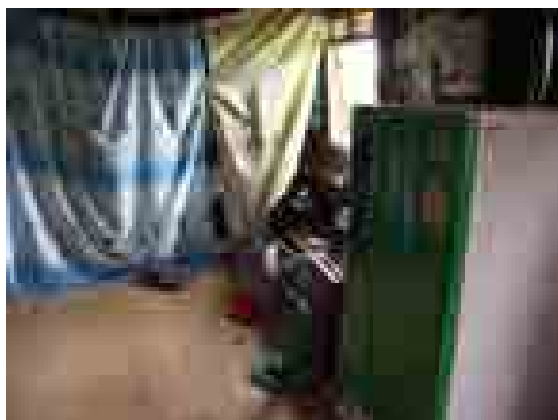
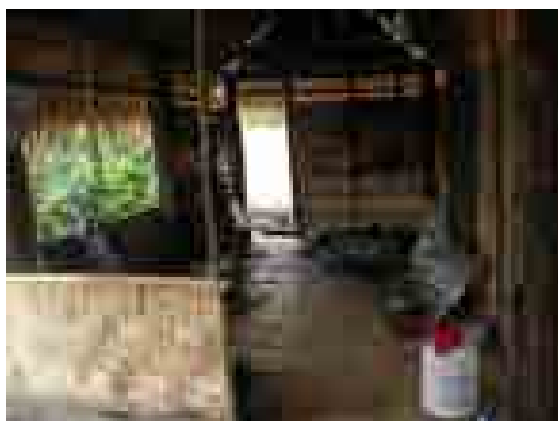
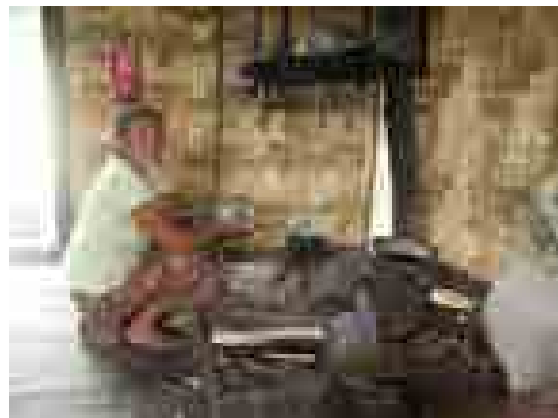
ภาพที่ 10 ถนนสาย R 2 W บริเวณบ้านญ้อ

ภาพที่ 11 หัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านญ้อ

ภาพที่ 11 (ต่อ)

ภาพที่ 12 Home Stay บ้านญ้อ

2. แขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในชุมชนแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในพื้นที่ดำเนินการวิจัยทั้ง 5 หมู่บ้าน คือ บ้านน้ำดี บ้านเพียงงาม บ้านเจริญสุข บ้านน้ำห้า และบ้านน้ำดี ผ่านแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ชุมชนที่คณะผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยพิจารณาเป็นรายพื้นที่จากคะแนนรวมทั้งหมด 100 คะแนน เช่นเดียวกับแหล่งอุดมไซ โดยดำเนินการประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนจากหัวหน้าแผนงานวิจัยจำนวน 1 คน นักวิจัยจำนวน 1 คน ผู้ช่วยนักวิจัยจำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ห้องการท่องเที่ยว กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ของแขวงหลวงน้ำทาจำนวน 2 คน รวมเป็น 5 คน โดยคณะผู้วิจัยได้ประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนในรายหมู่บ้าน ดังนี้

2.1 บ้านน้ำดี เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บ้านน้ำดี เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ตั้งอยู่บนทางหลวง R 3 ก่อนถึงตัวเมืองน้ำทาเมืองหลักของแขวงหลวงน้ำทาราว 10 กิโลเมตร กลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นชาวลาวแตง ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และมีรายได้เสริมจากการบริการการท่องเที่ยวในชุมชน ไม่ว่าจะเป็น การให้บริการนำเที่ยวโดยชาวบ้านในท้องถิ่น การจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และสินค้าที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว ส่วนทรัพยากรการท่องเที่ยวบ้านน้ำดีมีความโดดเด่นในเรื่องทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีน้ำตกน้ำดี และกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ

ตารางที่ 12 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว
1. น้ำตกน้ำดี 2. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	ไม่พบ	1. โฮมสเตย์ 2. การทอดผ้า 3. การจักกรสาร 4. การทำสุราพื้นบ้าน 5. ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

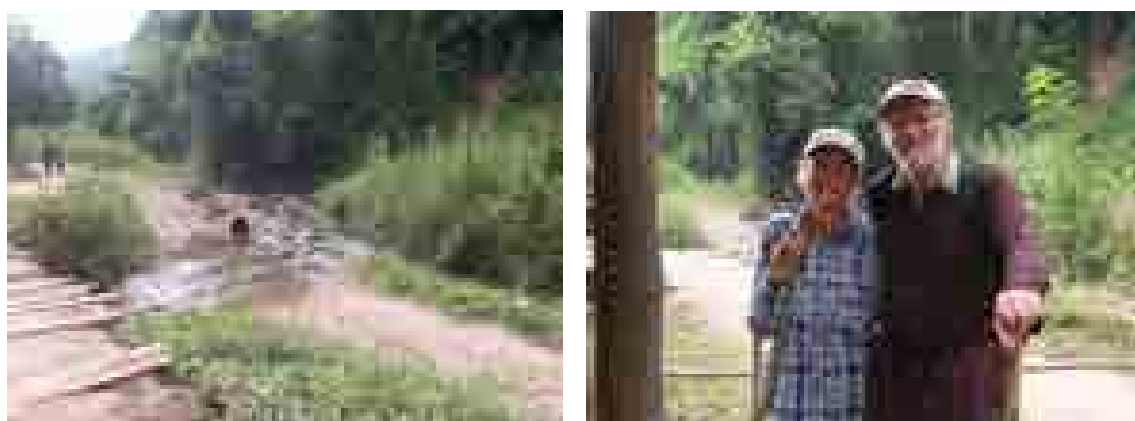
ตารางที่ 13 แบบประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวบ้านน้ำดี

ดัชนี	คะแนนเต็ม 500			
	เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่เห็นใจ	ร้อยละ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction	80	64	45	36
สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural Attractions	25		25	
สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built Attractions	5		20	
สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions	25		0	
สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions	25		0	
2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility	39	52	36	48
3. ด้านการบริการที่พัก Accommodation	126	84	24	16
4. ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities	50	100	0	0
5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities	100	100	0	0
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop	25		0	
ด้านความปลอดภัย Safety and Security	50		0	
ด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว Tourist Information	25		0	
รวม	395	79	105	21

จากตารางแบบประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวบ้านน้ำดี แขวงหลวงน้ำทา ประเทศ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพบว่าคะแนนเห็นด้วยอยู่ที่ร้อยละ 79 และไม่เห็นด้วยร้อยละ
21 ระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีมากระดับ 4 ดาว

ภาพที่ 13 ตาดน้ำดี

ภาพที่ 14 นักท่องเที่ยวตาดน้ำดี

บ้านน้ำดีมีสิ่งดึงดูดใจ Attraction ที่โดดเด่นคือทรัพยากรทางธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้ น้ำตก ที่สามารถสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ในด้านสิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรมก็เป็นอีกสิ่งที่มีความสำคัญไม่แพ้กันคือ การที่ชุมชนบ้านน้ำดียังคงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมชาติพันธุ์แลนแตนตอนตนเองได้อย่างเข้มแข็ง ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility การเดินทางจากเมืองนันทมาใช้เวลาประมาณ 20 นาที ด้วยถนนสายหลักและเมื่อแยกเข้าถนนสายรองเพื่อเดินทางสู่บ้านน้ำดีนั้น ถนนยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดีเท่าที่ควร บางช่วงมีหลุมบ่อขนาดใหญ่ทำให้การเดินทางไม่สะดวกในช่วงฤดูฝน ด้านการ Accommodation ทางบ้านน้ำดีมีการจัดบ้านพักในลักษณะโฮมสเตย์บริเวณบ้านนายบ้านไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยว แต่ด้วยระยะทางที่ไม่ไกลจากเมืองนันทมาเท่าใดนัก ทำให้นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในรูปแบบไปเช้าเย็นกลับมากกว่า ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities ภายในบริเวณบ้านน้ำดีมีการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์แลนแตน มีการเรียนรู้การทำผ้าหรือตำหูกร่วมกันกับชาวบ้าน ส่วนสุดท้ายคือด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities บริเวณทางขึ้นน้ำตกน้ำดีมีการจัดร้านจำหน่ายสินค้าที่

ระลึก ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสมาชิกในหมู่บ้าน และบางส่วนเป็นผลิตภัณฑ์ที่นำมาจากแหล่งอื่น รวมถึงยังมีร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มไว้คอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชม นอกจากนี้แล้วยังมีป้ายสื่อความหมายแสดงข้อมูลทั่วไป คำแนะนำด้านความปลอดภัย รวมถึงกฎระเบียบการเข้าเยี่ยมชมในบริเวณน้ำตก และพื้นที่จอดรถใกล้จุดจำหน่ายบัตรเข้าชมหรือบ่อนขายปีที่บริการจัดการโดยกรมการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านน้ำดีเอง

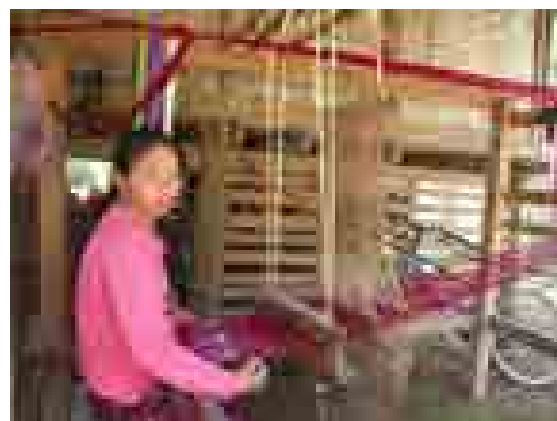
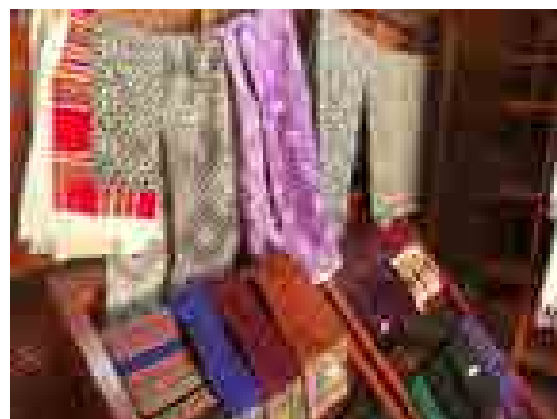
ภาพที่ 15 สิ่งอำนวยความสะดวก ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก และป้ายสื่อความหมายบริเวณตาน้ำดี

2.2 บ้านเพียงงาม เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บ้านเพียงงาม เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองน้ำทาเมืองหลักของแขวงหลวงน้ำทาเท่าใดนัก ใช้เวลาเดินทางประมาณ 20 นาที ระยะทางราว 10 กิโลเมตร ได้รับการประกาศให้เป็นหมู่บ้านพัฒนา วัฒนธรรม และปลอดคดีอาชญากรรม ประกอบด้วย 3 กลุ่มชาติพันธุ์หลักในหมู่บ้าน คือ ชาวไตแดง ชาวไตญวน (กรอม) และม้ง (ลาวสูง) หน่วยครัวเรือนจำนวน 99 ครัวเรือน ประชากรแบ่งเป็นชายจำนวน 414 คน และหญิงจำนวน 183 คน โดยประกอบอาชีพหลักคือเกษตรกรรม และอาชีพเสริม คือ ทอผ้า ตีเหล็ก ตีมีด และจักรสาน การจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในบริเวณบ้านเพียงงามนั้น ในอดีตถือเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางศึกษาธรรมชาติเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area) แต่ด้วยปัจจุบันเขตตัวเมืองน้ำทาได้ขยายพื้นที่ความเจริญออกมา ทำให้หมู่บ้านเพียงงามปรับตัวเพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยเฉพาะ โดยมีกลุ่มสหพันธ์แม่หญิงเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าจำนวน 46 คน ช่วยกันผลิตผ้าทอมือขึ้นจำหน่ายในหมู่บ้านโดยเฉพาะ

ตารางที่ 14 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว
1. เขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า	ไม่พบ	1. โฮมสเตย์ 2. การทอผ้า 3. ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

ภาพที่ 16 ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและกิจกรรมทอผ้าตำบลบ้านเพียงงาม

ตารางที่ 15 แบบประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวบ้านเพิงงาม

ดัชนี	คะแนนเต็ม 500			
	เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่เห็นใจ	ร้อยละ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction	85	68	40	32
สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural Attractions	30		20	
สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built Attractions	5		20	
สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions	25		0	
สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions	25		0	
2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility	54	72	21	28
3. ด้านการบริการที่พัก Accommodation	132	88	18	12
4. ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities	50	100	0	0
5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities	100	100	0	0
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop	25		0	
ด้านความปลอดภัย Safety and Security	50		0	
ด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว Tourist Information	25		0	
รวม	421	84.2	79	15.8

จากตารางแบบประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวบ้านเพิงงาม แขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพบว่าคะแนนเห็นด้วยอยู่ที่ร้อยละ 84.2 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 15.8 ระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยมระดับ 5 ดาว

ภาพที่ 17 สภาพทั่วไปบ้านเพิงงาม

ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของบ้านเพียงงามนั้น มีสิ่งดึงดูดใจ Attraction ในเชิงศิลปวัฒนธรรมเป็นหลัก และเชิงธรรมชาติร่วมด้วย จุดเด่นทางการความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility มีความสำคัญอย่างมากเนื่องด้วยตั้งอยู่ใกล้จากตัวเมืองน้ำทาบนเส้นทางสายหลัก และใช้เวลาเดินทางจากสนามบินหลวงน้ำทาประมาณ 10 นาที แต่ทั้งนี้ ช่วงถนนทางแยกเข้าหมู่บ้านเพียงงามระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตรนั้น ถนนยังมีสภาพไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ด้านการบริการที่พัก Accommodation มีบ้านพักในลักษณะโฮสเทลภายในบ้านเพียงงาม โดยสภาพบ้านเรือนทั่วไปยังคงรักษาเอกลักษณ์ของบ้านชาวไตแดงได้เป็นอย่างดี โดยเป็นบ้านไม้ยกพื้นสูงหลังคาส่วนใหญ่มุงด้วยใบหวาย ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวยังสามารถเลือกพักในเมืองน้ำทาได้อีกทางเลือก ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities มีกิจกรรมด้านการทอผ้าหรือดำหูกเป็นกิจกรรมหลักโดยผ่านสมาชิกสหพันธ์แม่หญิงของหมู่บ้านเพียงงามเป็นผู้จัดกิจกรรม ส่วนกิจกรรมการเดินทางตามเส้นทางศึกษาธรรมชาตินั้น จะมีคณะกรรมการท่องเที่ยวของหมู่บ้านโดยผ่านนายบ้านเป็นผู้จัดกิจกรรม ส่วนด้านความสะดวกสบาย Destination Amenities มีร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมผ้าทอดำหูกของหมู่บ้าน โดยได้รับการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย Asian Development Bank (ADB) เป็นผู้สนับสนุนด้านสถานที่ อีกทั้ง ยังเป็นสถานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวของบ้านเพียงงามด้วย

2.3 บ้านเจริญสุข เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บ้านเจริญสุข เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ตั้งอยู่บนทางหลวง R 3 และห่างจากเมืองน้ำทาไปทางทิศตะวันตกราว 50 กิโลเมตร เป็นเส้นทางเดินทางก่อนถึงบ้านน้ำหาราว 20 กิโลเมตร และก่อนถึงบ้านน้ำแ่งราว 28 กิโลเมตร กลุ่มชาติพันธุ์เป็นชาวมู มีประชากรราว 394 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 194 คน และหญิงจำนวน 200 คน ชาวบ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และมีอาชีพเสริมจากการบริการนักท่องเที่ยวปัจจุบันเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติในเขตเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area) รวมถึงการทอผ้าในรูปแบบของชาวมูที่เป็นเอกลักษณ์ โดยหมู่บ้านเจริญสุขถือเป็นหมู่บ้านต้นแบบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเป็นต้นแบบของการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 และในปี พ.ศ. 2543 ได้มีการจัดที่พักแรมลักษณะ Home Stay ขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศ สปป. ลาว แต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามายังหมู่บ้านเจริญสุขราว 100 คน และสร้างรายได้ให้กับชุมชนราว 6,760,000 LAK ต่อปี หรือประมาณ 27,040 บาท และการจัดตั้งกลุ่มมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 20 คน ยังสามารถสร้างรายได้จำนวน 14,280,000 LAK ต่อปี ประมาณ 57,120 บาท หรือเฉลี่ยคนละ 2,856 บาทต่อคนต่อปี ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวบ้านเจริญสุขนั้น เนื่องด้วยทำเลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตอนุรักษ์ฯ ดังนั้น ทรัพยากร

การท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงเน้นไปที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นหลัก ทั้งเส้นทางศึกษาธรรมชาติในเขตพื้นที่อนุรักษ์เป็นแห่งแรกของประเทศ สปป.ลาว โดยปัจจุบันมี 8 เส้นทางใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง และมี Home Stay จำนวน 7 หลัง

ตารางที่ 16 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว
1. เขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า	ไม่พบ	1. โฮมสเตย์ 2. ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

ตารางที่ 17 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเจริญสุข

ดัชนี	คะแนนเต็ม 500			
	เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย	ร้อยละ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction	99	79.2	26	20.8
สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural Attractions	29		21	
สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built Attractions	20		5	
สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions	25		0	
สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions	25		0	
2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility	49	65.3	26	34.6
3. ด้านการบริการที่พัก Accommodation	132	88	18	12
4. ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities	50	100	0	0
5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities	93	93	7	7
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop	18		7	
ด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว Tourist Information	25		0	
รวม	423	84.6	72	14.4

จากตารางแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านเจริญสุข แขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพบว่าคะแนนเห็นด้วยอยู่ที่ร้อยละ 84.6 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 14.4 ระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยมระดับ 5 ดาว

ภาพที่ 18 ป้ายสื่อความหมายบ้านเจริญสุข

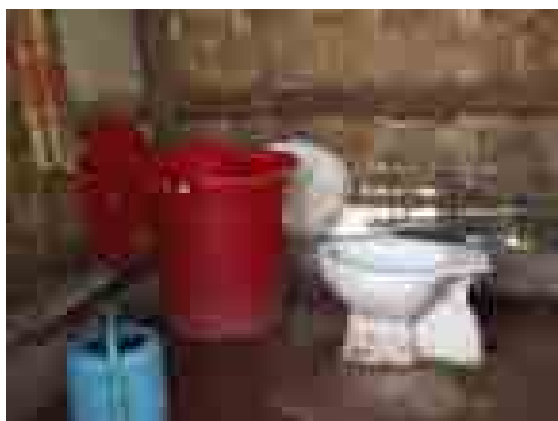
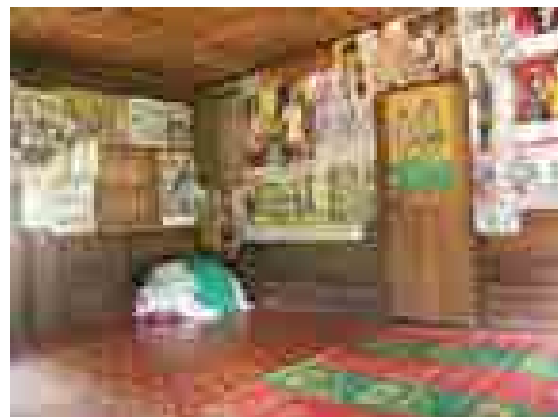

ภาพที่ 19 นักท่องเที่ยวบ้านเจริญสุข

ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction บ้านเจริญสุขคณะผู้วิจัยพบว่ามีความหลากหลายทางทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นจุดเด่น มีการเดินทางเข้าถึงที่สะดวกสบาย Accessibility เนื่องด้วยตั้งอยู่บนเส้นทางสาย R 3 A และจุดกำหนดของเส้นทางศึกษาธรรมชาตินั้นอยู่ไม่ไกลจากตัวชุมชนเท่าใดนัก ด้านการบริการที่พัก Accommodation ทางบ้านเจริญสุขมีกิจกรรมโฮมสเตย์ไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยมีการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวผ่านคณะกรรมการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน โดยมีนายบ้านเป็นผู้นำการจัดกิจกรรมดังกล่าว แต่ทั้งนี้ การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ในบ้านเจริญสุขเองยังไม่ได้มีการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจน ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities พบว่ามีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นหลัก แต่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวบ้านได้ เช่น กิจกรรมการเกษตร การหาของป่า หรือการทำสวนยางพาราได้ และในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities บ้านเจริญสุขยังขาดร้านค้าจำหน่ายสินค้าที่ระลึกให้นักท่องเที่ยวโดยเป็นการขาดโอกาสสร้างรายได้ที่อาจจะได้รับเพิ่มเติมจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้าน แต่จุดเด่นที่สำคัญคือ ในบริเวณบ้านเจริญสุขนั้นมีสถานีนอนมัยและมีเจ้าหน้าที่ดูแลประจำหมู่บ้าน ซึ่งสามารถสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ด้วย

ภาพที่ 20 สภาพทั่วไปบ้านเจริญสุข

ภาพที่ 21 Home Stay บ้านเจริญสุข

2.4 บ้านน้ำห้า เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน

ลาว

บ้านน้ำห้า เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข R 3 ห่างจากเมืองน้ำทา 70 กิโลเมตร กลุ่มชาติพันธุ์เป็นชาวขมุ แบ่งเป็นกลุ่มขมุสามตาง กลุ่มขมุแควน และกลุ่มขมุญาน เป็นหมู่บ้านในเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห้า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area) มีประชากร 367 คน แบ่งเป็นชาย 131 คน และหญิง 236 คน จากหน่วยครัวเรือนทั้งหมด 126 ครัวเรือน โดยชาวบ้านประกอบอาชีพ เกษตรกรรมเป็นหลัก ส่วนทรัพยากรการท่องเที่ยวในบริเวณหมู่บ้านน้ำห้า ประกอบไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญโดยเฉพาะ ความหลากหลายของพืชพรรณ ความหลากหลายของสัตว์ป่าในพื้นที่ รวมไปถึงถ้ำ และแม่น้ำห้าที่มีเขตสงวนการจับปลาเพื่อเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ปลาในชุมชนด้วย

ตารางที่ 18 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว
1. เขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห้ำ 2. ถ้ำเกาหลาว	ไม่พบ	1. โฮมสเตย์ 2. ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

ตารางที่ 19 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านน้ำห้ำ

ดัชนี	คะแนนเต็ม 500			
	เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่เห็นใจ	ร้อยละ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction	102	81.6	23	18.4
สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural Attractions	27		23	
สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built Attractions	25		0	
สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions	25		0	
สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions	25		0	
2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility	49	65.3	26	34.6
3. ด้านการบริการที่พัก Accommodation	145	96.6	5	3.3
4. ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities	50	100	0	0
5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities	100	100	0	0
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop	25		0	
ด้านความปลอดภัย Safety and Security	25		0	
ด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว Tourist Information	25		0	
รวม	446	89.2	54	10.8

ตารางแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านน้ำห้ำ แขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวแสดงให้เห็นว่า คะแนนเห็นด้วยอยู่ที่ร้อยละ 89.2 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 10.8 ระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยมระดับ 5 ดาว

บ้านน้ำห้ำนั้นเป็นหมู่บ้านที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติเป็นต้นทุนสำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้เป็นอย่างดี และจุดนี้เองคือสิ่งดึงดูดใจ Attraction ที่สำคัญ อีกทั้งความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility ยังสามารถเดินทางเข้าถึงได้โดยสะดวกด้วยถนนสายหลัก นักท่องเที่ยวสามารถเลือกพักในหมู่บ้านน้ำห้ำในรูปแบบของโฮมสเตย์ได้ และชุมชนยังแสดงให้เห็นถึง

ความสามารถในการต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ส่วนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities หมู่บ้านที่อยู่ในเส้นทางของเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area) จะมีร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกร่วมกัน แต่ยังไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังขาดการดูแลรักษาเท่าที่ควร

ภาพที่ 22 ทางหลวงสาย R 3 A บริเวณบ้านน้ำห่า

ภาพที่ 23 สภาพทั่วไปบ้านน้ำห่า

2.5 บ้านน้ำแ่อง เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บ้านน้ำแ่อง เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข R 3 ห่างจากเมืองน้ำทาวราว 78 กิโลเมตร และห่างจากบ้านน้ำห่าราว 8 กิโลเมตร กลุ่มชาติพันธุ์เป็นชาวขมุ เป็นหมู่บ้านในเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area) เช่นเดียวกับบ้านน้ำห่า ชาวบ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็น

หลัก โดยทำการปลูกข้าว ทำสวนยาง และหาของป่า มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น คือ ถ้ำเกาหลี โดยเป็นถ้ำที่มีน้ำไหลผ่านจากปากถ้ำ โดยชาวบ้านได้กำหนดพื้นที่บริเวณถ้ำเกาหลีเป็นเขตป่าศักดิ์ประจำหมู่บ้าน และมีเส้นทางท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่เชื่อมโยงกับบ้านน้ำห้า

ตารางที่ 20 ตารางสรุปทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว
1. เขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห้า 2. ถ้ำเกาหลี	ไม่พบ	1. โฮมสเตย์ 2. ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

ตารางที่ 21 แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านน้ำแอ่ง

ดัชนี	คะแนนเต็ม 500			
	เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่เห็นใจ	ร้อยละ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction	100	80	25	20
สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural Attractions	25		25	
สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built Attractions	25		0	
สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions	25		0	
สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions	25		0	
2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility	45	60	30	40
3. ด้านการบริการที่พัก Accommodation	145	96.6	5	3.3
4. ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities	50	100	0	0
5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities	95	95	5	5
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop	20		5	
ด้านความปลอดภัย Safety and Security	25		0	
ด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว Tourist Information	25		0	
รวม	435	87	65	13

ตารางแบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวบ้านน้ำแอง แขวงหลวงน้ำทา ประเทศ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวแสดงให้เห็นว่า คะแนนเห็นด้วยอยู่ที่ร้อยละ 87 และไม่เห็น
ด้วยร้อยละ 13 ระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยมระดับ 5 ดาว

ภาพที่ 24 ป้ายสื่อความหมายบ้านน้ำแอง

ภาพที่ 25 ทางหลวงสาย R 3 A บริเวณบ้านน้ำแอง

ภาพที่ 26 Home Stay บ้านน้ำแ่อง

จากการลงพื้นที่สำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้านน้ำแ่องนั้น คณะผู้วิจัยพบว่า พื้นฐานทรัพยากรทางการท่องเที่ยวรวมถึงบริบทของพื้นที่ระหว่างบ้านน้ำห้า และบ้านน้ำแ่องมีข้อมูล ที่คล้ายกัน เนื่องด้วยเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่อยู่ไม่ห่างกันมากนัก และยังมีการเชื่อมต่อ นักท่องเที่ยวระหว่างกัน กรอบกับกรรมการหมู่บ้านด้านการท่องเที่ยวของทั้งสองหมู่บ้านมี ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอีกด้วย

ภาพที่ 27 ป้ายสื่อความหมายถ้ำเกาหลาว

ภาพที่ 28 แผนที่แสดงเส้นทางเชื่อมโยงแขวงอุดมไซ และ แขวงหลวงน้ำทา
(ที่มา: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_Oudomxai_Province,_Laos.jpg, 2012)

ตอนที่ 2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 วิเคราะห์กลยุทธ์จัดการการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ในส่วนที่ 2 ของผลการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลไว้ใน 2 หัวข้อ คือ ศึกษาด้านยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนประกอบด้วย 5 ประเด็น คือ ความหมายของการท่องเที่ยวชุมชน ศักยภาพด้านพื้นที่ การตลาดการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และศึกษาถึงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน แบ่งเป็น 4 ประเด็น คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ในประเด็นดังกล่าวจากชุดคำถามสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามโดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน คณะผู้วิจัย กำหนดรูปแบบการศึกษาในเรื่องความหมายการท่องเที่ยวชุมชน ศักยภาพด้านพื้นที่ การตลาดการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และทักษะ รวมถึงความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จากการจัดทำแบบสัมภาษณ์ในลักษณะชุดคำถามที่มีโครงสร้าง และทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทั้งนี้ พื้นที่แขวงอุดมไซมีกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการสัมภาษณ์จำนวน 10 คน โดยมีรายชื่อ ต่อไปนี้

1. ท่านสิก พุมสุข อายุ 51 ปี ตำแหน่ง รองนายบ้าน บ้านปากงะ
2. ท่านชัยซ่ง องวาทัว อายุ 53 ปี ตำแหน่ง รองนายบ้าน บ้านปากแบ่ง
3. ท่านคำแพง ตะหวะชัย อายุ 55 ปี ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มบ้านบ้านชัยชนะ
4. ท่านไม่แก่น สุขมีชัย อายุ 49 ปี ตำแหน่ง กรรมการบ้าน บ้านชัยชนะ
5. ท่านไม่จันอ่อน จันตะวง อายุ 51 ปี ตำแหน่ง กรรมการท่องเที่ยวบ้านโพนชัย
6. ท่านหนานเผื่อ บุณวิชัย อายุ 56 ปี ตำแหน่ง รองนายบ้าน บ้านญ้อ
7. ท่านอินแก้ว ชะเหลิมอัมพร อายุ 38 ปี ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ห้องการท่องเที่ยวเมืองฮุน
8. ท่านวันชัย สรสิริสีก อายุ 36 ปี ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ห้องการท่องเที่ยวเมืองปากแบ่ง
9. ท่านนางวันสี พวงมาลัย อายุ 39 ปี ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ห้องการท่องเที่ยวแขวงอุดมไซ
10. ท่านนางแก้วมณี ปันยาสิก อายุ 38 ปี ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ห้องการท่องเที่ยวแขวงอุดมไซ

โดยมีรายละเอียดการสัมภาษณ์คำถาม ดังนี้

1. ความเข้าใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

1.1 รู้จัก “การท่องเที่ยวชุมชน”

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับความเข้าใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวของหมู่บ้านพื้นที่วิจัยในแขวงอุดมไซ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวชุมชนคืออะไร แต่ยังไม่ทราบถึงรายละเอียดที่แท้จริงของการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน โดยส่วนหนึ่งทราบความหมายว่าเป็นการเดินทางจากอีกที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม โดยที่จะพบเจออัตลักษณ์ประเพณี(จารีต) วัฒนธรรมในพื้นที่ชุมชนนั้น กลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้เดินทางไปร่วมงานประเพณีของชุมชน และเดินทางไปร่วมงานประเพณีของเผ่าแต่ละเผ่าที่แตกต่างกันในแต่ละวัน

1.2 ความเข้าใจความหมายของการท่องเที่ยวชุมชน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ความหมายของการท่องเที่ยวชุมชนในทัศนของกลุ่มตัวอย่างนั้น ส่วนใหญ่เป็นการให้ความสำคัญกับการเดินทางจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งเพื่อให้รู้ และพบเจอสิ่งใหม่ เป็นการเสาะแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ของตัวบุคคลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อการท่องเที่ยวในแต่ละเผ่าที่มีอัตลักษณ์แตกต่างกันออกไป โดยที่มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเข้าใจความหมายว่า คือ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีความเจริญทางด้านวัฒนธรรม ธรรมชาติ และเป็นการพัฒนาของโลกในยุคปัจจุบัน

2. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านพื้นที่

1.1 บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านสิ่งดึงดูดใจ

กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า บทบาทของตนเองในการพัฒนาเพื่อสร้างสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีบทบาทในการผลักดันให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในหมู่บ้าน โดยการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และมีบทบาทในการทำเพื่อชุมชน เช่น การจัดการวางแผนให้มีการท่องเที่ยวในชุมชน รวมถึงการสร้างโฮมสเตย์ การรักษาอัตลักษณ์ประเพณี การจัดวางแผนผังของชุมชน ร่วมรักษาวัฒนธรรมของแต่ละเผ่า ความสามัคคี และธรรมชาติ มีความสามัคคีของชาวบ้าน มีวัฒนธรรมของชนเผ่าและธรรมชาติของหมู่บ้าน ทั้งนี้ ผู้ตอบคำถามยังต้องการให้นักท่องเที่ยวชาวลาวและชาวต่างชาติ หรือนักสำรวจมาท่องเที่ยวหมู่บ้านเพื่อเที่ยวชมอัตลักษณ์ประเพณีของตนเองให้มากขึ้น

1.2 บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง

พบว่า บทบาทในการพัฒนาหมู่บ้านนั้น จากผู้ให้ข้อมูลมีการส่งเสริมและพัฒนาโฮมสเตย์จะสร้างความสะดวกสบายในพื้นที่ได้อย่างมาก รวมถึงการอำนวยความสะดวกสบาย และมีความปลอดภัยในการเดินทางระหว่างหมู่บ้านและภายในหมู่บ้าน ให้มีเส้นทางที่เชื่อมโยงกันไป

มาหาสู่ได้ทุกฤดู ทั้งนี้ ได้มีการเสนอให้มีโครงการสร้างเส้นทางระหว่างหมู่บ้านแต่อยู่ระหว่างการพิจารณา รวมถึงการรักษาความสะอาดภายในหมู่บ้าน เช่น ร้านค้า ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก บ้านเรือน ถนน และพื้นที่ต่างๆ

1.3 บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านการบริการที่พัก

จากการสัมภาษณ์พบว่า มีการจัดกิจกรรมการจัดการเยือนพักแบบโฮมสเตย์ โดยมีกิจกรรมเสริมสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในหมู่บ้าน เช่น ปั่นดิน ทอผ้า จักสาน ชุดประจำเฝ้า และประเพณีของชนเผ่า โดยพบที่บ้านญ้อเป็นหลัก

1.4 บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านกิจกรรมสันทนาการ

กิจกรรมที่แต่ละหมู่บ้านโดยเฉพาะบ้านญ้อ และบ้านโพนชัยทำนั้น มีกิจกรรมการทอผ้าดำหูก ปั่นดิน จักสาน และการแสดงทางวัฒนธรรม รวมถึงการเที่ยวชมธรรมชาติ

1.5 บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลด้านบทบาทการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้ามาพักแรมของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก การที่มีที่พักที่สะอาด ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน การสร้างถนน แบ่งพื้นที่เพราะปลูก การแบ่งพื้นที่เลี้ยงสัตว์ภายในหมู่บ้าน รวมถึงการทำถนนภายในหมู่บ้านด้วย

3. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยว

3.1 บทบาทในการกำหนดช่องทางทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

จากสัมภาษณ์พบว่า บทบาทการกำหนดช่องทางทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนนั้น จะดำเนินการติดต่อกับบริษัทท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงมีอาหารรายการพิเศษพื้นบ้านขึ้น พร้อมการแต่งกาย ชุดประจำเฝ้า และนำเสนอวัฒนธรรมแต่ละเผ่าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในแต่ละหมู่บ้าน

3.2 บทบาทในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวชุมชน

บทบาทของผู้นำชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น จากผลการสัมภาษณ์พบว่า มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยมีส่วนร่วมการออกแบบสินค้าโดยเฉพาะประเภทเครื่องทอ และสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละหมู่บ้าน

3.3 บทบาทการพัฒนาสินค้าและผลผลิตในชุมชนเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึก

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนาสินค้าประเภทของที่ระลึกโดยเฉพาะสินค้าประเภท ผ้าทอ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม เครื่องปั้นดินเผา รวมถึงสินค้าผลผลิตจากธรรมชาติและพืชผักพื้นบ้าน

3.4 บทบาทในการกำหนดส่วนผสมทางการตลาด (4 Ps.) สำหรับการท่องเที่ยวชุมชน

ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างและผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ มีการกำหนดราคาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทำการโฆษณาให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้

3.5 บทบาทในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวชุมชน

จากการสัมภาษณ์นั้นพบว่าโดยส่วนใหญ่ไม่มีบทบาทในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวชุมชนเลย มีเพียงกลุ่มตัวอย่างระดับแขวงเท่านั้นที่มีบทบาทในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยว

4. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน

4.1 การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทราบว่า ในส่วนที่มีส่วนร่วมนั้นได้มีการติดตามข่าวสารทางวิทยุ โทรพาลาวจากหน่วยงานของทางการแล้วนำมาเผยแพร่ให้ชาวบ้านได้รับทราบ บางส่วนที่ไม่เคยมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน แต่ต้องการให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้

4.2 การร่วมรับฟังความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนโดยมีการจัดการประชุมในระดับหมู่บ้านขึ้นเพื่อรับฟังความคิดเห็นของการจัดการท่องเที่ยว แต่ทั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้เคยเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนแต่ไม่ได้มีการเผยแพร่ให้แก่ชาวบ้านแต่อย่างใด

4.3 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวและมีส่วนร่วมในระดับวางแผนนโยบาย แต่จากการสัมภาษณ์ยังพบว่า มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์บางส่วนยังไม่เคยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และแต่ต้องการที่จะให้มีเวทีเพื่อร่วมการแสดงความคิดเห็น

4.4 การมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดการ ท่องเที่ยวชุมชน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้ส่วนใหญ่ พบว่า มีในการสร้างเครือข่ายร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในระดับแขวงและหมู่บ้านเป้าหมายทางการท่องเที่ยว โดยมีความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาช่วยเหลือด้านการพัฒนาชุมชน แต่บางส่วนนั้น ยังไม่เคยได้มีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชน แต่ต้องการให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

4.5 การกำหนดกิจกรรมใดบ้างเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือการ ท่องเที่ยวชุมชนในชุมชน

จากกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลนั้น ได้กำหนดให้มีการผลิตสินค้าของที่ระลึก มีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มีการช่วยเหลือฝึกอบรมความรู้ให้ชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่

5. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านทักษะและความรู้ ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

5.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเพราะต้องการให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยอาศัยวิธีการติดตามข่าวสารทางวิทยุ โทร พาบ ข้อมูลจากภาครัฐ แล้วจึงนำมาเผยแพร่ให้ชาวบ้านรับทราบ

5.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการผลประโยชน์ ด้านการวางแผนและจัดสรรระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในหมู่บ้าน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน

5.3 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

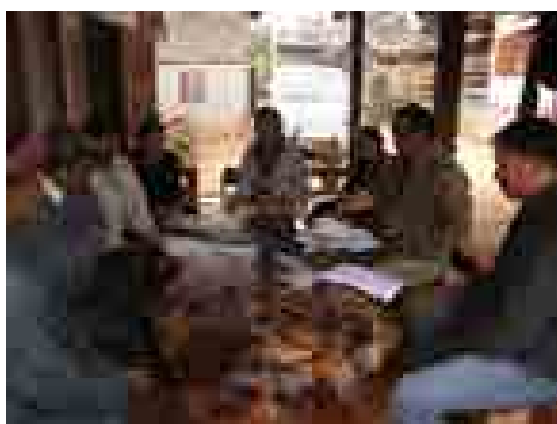
จากข้อมูลการสัมภาษณ์นั้นพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อเรียนรู้กระบวนการการทำงานที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างไร และนำปัญหา อุปสรรค และข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาแก้ไขปรับปรุงไปในทางที่ดี ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ต้องการ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชนนั้น อยากให้เกิดความเข้มแข็งและความสามัคคีในชุมชนก่อน แล้วจึงพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนให้ประสบความสำเร็จเป็นอันดับต่อไป

5.4 การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์การจัดการท่องเที่ยวชุมชน

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์การจัดการท่องเที่ยวชุมชน แต่ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของความรักใคร่ ความสามัคคี ไม่เอาเปรียบกัน โดยจัดให้มีผู้ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยว หรือการวางแผนด้านผลประโยชน์เข้ามาฝึกอบรมแก่ชาวบ้าน

5.5 ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะและความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต้องการให้มีโครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้การท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะ และความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนเข้ามาให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน

ภาพที่ 29 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านปากงะ

ภาพที่ 30 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านปากแบ่ง

ภาพที่ 31 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านชัยชนะ

ภาพที่ 32 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านโพนชัย

ภาพที่ 33 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านญ้อ

2. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา

พื้นที่แขวงอุดมไซมีกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการสัมภาษณ์จำนวน 10 คน โดยมีรายชื่อ ต่อไปนี้

1. ท่านทองไม วันนะวง อายุ 53 ปี ตำแหน่ง รองนายบ้าน บ้านเพียงงาม
2. ท่านสมสี วันนะคำ อายุ 49 ปี ตำแหน่ง แนวร่วมหมู่บ้าน บ้านน้ำแอ่ง
3. ท่านคำปา บุนปันยา อายุ 54 ปี ตำแหน่ง นายบ้าน บ้านน้ำห้า
4. ท่านไฟบุนรอง แก้วอุดมสุข อายุ 56 ปี ตำแหน่ง รองนายบ้าน บ้านน้ำห้า
5. ท่านคำพร อายุ 50 ปี ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวบ้านน้ำห้า
6. ท่านตองจา อายุ 57 ปี ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวบ้านน้ำห้า
7. ท่านนางดาวร แสงอำพร อายุ 45 ปี ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มสหพันธ์แม่หญิง บ้านเพียงงาม
8. ท่านทองดี แสงอ้วน อายุ 56 ปี ตำแหน่ง รองนายบ้าน บ้านน้ำดี
9. ท่านนางเวียงคำ แก้วบุญยัง อายุ 46 ปี ตำแหน่ง สมาชิกหมู่บ้าน บ้านเจริญสุข
10. ท่านสุกสัน พะกาสี อายุ 44 ปี ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ห้องการท่องเที่ยวแขวงหลวงน้ำทา

โดยมีรายละเอียดการสัมภาษณ์คำถาม ดังนี้

1. ความเข้าใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

1.1 รู้จัก “การท่องเที่ยวชุมชน”

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแขวงหลวงน้ำทา พบว่า ส่วนใหญ่เข้าใจความหมายของการท่องเที่ยวชุมชนในแนวทางที่ว่าเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมดั้งเดิมเอาไว้ โดยร่วมมือให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มรายได้ให้ชุมชน อีกทั้งยังเป็นการนำพาชาวบ้านดำเนินกิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวหมู่บ้าน บางส่วนของกลุ่มตัวอย่างนั้น ได้รับความหมายของการท่องเที่ยวชุมชนแต่ไม่มาก ทั้งนี้ ในส่วนของชาวบ้านยังไม่รู้ถึงความหมายดังกล่าว คิดว่าเป็นแผนพัฒนาหมู่บ้านและจะนำชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรม

1.2 ความหมายของการท่องเที่ยวชุมชน

ด้านความหมายของการท่องเที่ยวชุมชนนั้น คณะผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้แสดงแนวคิดที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ เป็นการเดินทางไปพักผ่อนนอกเดินทางจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง ไม่ใช่การหารายได้ ไม่ใช่การไปค้าขาย มีการรักษาและอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ซึ่งจะได้สัมผัสวิถีชีวิตจริงของชุมชน และยังมีมุ่งหวังเพื่อให้รุ่นลูกหลานได้สืบทอดการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ทั้งนี้ ยังสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

2. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านพื้นที่

2.1 บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านสิ่งดึงดูดใจ

ผลการสัมภาษณ์ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านสิ่งดึงดูดใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวในแขวงหลวงน้ำทาว่า ต้องการสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านให้มีความหลากหลายมากขึ้น มุ่งการบริการในแหล่งท่องเที่ยวให้ดีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยอาศัยการมีส่วนร่วมในการวางแผนให้มีแหล่งท่องเที่ยวเกิดขึ้นในหมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเสนอแนวความคิดที่ต้องการให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ขาดแคลนการลงทุนของนักธุรกิจ และยังต้องการให้นักลงทุนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์บางส่วนนั้น ต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยมีสิ่งดึงดูดใจ คือ การนำเอาศิลปะของเผ่า พื้นฟูวัฒนธรรม การทอผ้าดำหูก และปรับปรุง ฮีตคลองประเพณีของเผ่า เช่น การแต่งกายของเผ่าขมุหรือลาวเทิง และเผ่าไตแดงที่เป็นเอกลักษณ์ การขับเพลง การแสดงของเผ่าลื้อ ประเพณีเกี่ยวกับนับถือพุทธศาสนา รักษาป่าไม้ รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นฐานให้มีมาตรฐาน

2.2 บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง

คณะผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ได้มีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง เช่น การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว มีสิ่งรองรับการเดินทางเข้ามาถึงหมู่บ้านของนักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหารของที่ระลึก โดยอาศัยเวทีการประชุมของชาวบ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้านในแนวทางการพัฒนาการชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว เช่น เส้นทางคมนาคมที่สามารถเดินทางอย่างสะดวกสบายไปมาได้ตลอดปี และอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนไว้ให้มั่นคง ทั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้แสดงข้อคิดเห็นกรณีดังกล่าวไว้ในประเด็นที่มีบทบาทในการขึ้นวางแผน เพื่อปรับปรุงระบบพื้นฐานโครงสร้าง โดยเฉพาะคือ พาหนะในการเดินทาง เพราะถ้ามีการท่องเที่ยวเข้ามาในหมู่บ้านทางชาวบ้านได้ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการ

2.3 บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านการบริการที่พัก

จากการสัมภาษณ์นั้น คณะผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านการบริการที่พักในหมู่บ้านของตนเอง โดยมีการจัดตั้งกลุ่ม Home Stay ขึ้นในหมู่บ้าน โดยหมุนรองรับนักท่องเที่ยวกันไปแต่ละครัวเรือน มีการพัฒนาด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในที่พัก เช่น ปรับปรุงสถานที่ให้สะดวกสบาย มีความสะอาด มีเอกลักษณ์บริการอาหาร ให้ความปลอดภัยแก่ผู้ที่พักและผลักดันให้มีการสร้างกฎระเบียบของผู้ประกอบการ

ที่ฝึกให้ปฏิบัติตาม และทั้งนี้ยังให้ความสำคัญในประเด็นการสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นจากการจัด Home Stay ขึ้นภายในหมู่บ้านด้วย

2.4 บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านกิจกรรมสันทนาการ

ผลการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านกิจกรรม สันทนาการในรูปแบบกิจกรรมภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อการท่องเที่ยววิถีชีวิต เช่น การทอผ้าไหมดำทุก ทอผ้าพื้นเมือง จักสาน ปั่นดิน ตีเหล็ก บายศรีสู่ขวัญ การแสดงวัฒนธรรมชนเผ่า การแต่งกายแบบเอกลักษณ์ของชนเผ่าของชุมชน ทั้งนี้ ในพื้นที่ที่สามารถมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตรได้นั้น ทางกลุ่มตัวอย่างได้มีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พื้นที่ท่องเที่ยวทางการเกษตร และอนุรักษ์ป่าไม้ของหมู่บ้านไว้เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยบางส่วนได้แสดงความคิดเห็นว่ามีบทบาทในการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวไปเที่ยวหมู่บ้านใกล้เคียงที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวคล้ายกันเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

2.5 บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้นำชุมชนด้านการท่องเที่ยวในแขวงหลวงน้ำท้าน ส่วนใหญ่มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกและประสานข้อมูลกับห้องการท่องเที่ยว และแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ของรัฐบาล สปป. ลาว โดยมีการร่วมวางแผนและสร้างกิจกรรมนำเที่ยวอย่างเป็นระบบ โดยในระดับหมู่บ้านนั้น มีการพัฒนาสถานที่อำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น พัฒนากนปรับปรุงเส้นทางเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยว ที่จอดรถ ห้องน้ำ ห้องการของหมู่บ้านหรือห้องประชุมประจำหมู่บ้าน ร้านขายของที่ระลึกศูนย์จำหน่ายสินค้าของชุมชน และเฮือนพักแบบ Home Stay ปลุกดอกไม้ประดับในหมู่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาด้านระบบสาธารณสุขพื้นฐานในชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์บางส่วนให้ความสนใจคือ การพัฒนาให้มีห้องน้ำ ห้องครัวที่ถูกสุขลักษณะ การแบ่งพื้นที่เลี้ยงสัตว์และเพาะปลูกให้เป็นสัดส่วน

3. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยว

3.1 บทบาทในการกำหนดช่องทางทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

จากข้อมูลพบว่า บทบาทในการกำหนดช่องทางทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนของกลุ่มตัวอย่างนั้น มีการติดต่อประสานงานกับบริษัทท่องเที่ยวในแขวงหลวงน้ำทา และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความช่วยเหลือในการโฆษณา การโฆษณาใน web site สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา การประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน เพื่อหาตลาดการท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยว

เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้เสนอแนวคิดเรื่องเงินทุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเข้ามาเป็นเงินทุนการจัดกิจกรรมด้านการตลาด รวมถึงการพัฒนากิจกรรมสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาพื้นที่ในชุมชนควบคู่กันด้วย เช่น การบริการเหื่อนพัก มีร้านอาหาร และมีตลาดให้ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวได้จับจ่ายซื้อสินค้า

3.2 บทบาทในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวชุมชน

คณะผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้มีบทบาทในการชี้นำชาวบ้านในการหาวิธีแก้ไขและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้มีความยั่งยืน และสร้างความเข้าใจการท่องเที่ยวชุมชนโดยในพื้นที่แขวงหลวงน้ำทอนั้นสามารถแบ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวหลักๆ ได้ 2 ลักษณะคือ เชิงวัฒนธรรม และเชิงนิเวศเกษตร ทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลใน 2 แนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวชุมชน ในพื้นที่เชิงวัฒนธรรมกลุ่มผู้นำมีบทบาทในการวางแผนร่วมมือออกแบบสินค้าชุมชนกัน เพื่อพัฒนาสินค้าหัตถกรรม จักสาน ผ้าทอต่างๆ ส่วนพื้นที่เชิงนิเวศเกษตรนั้น กลุ่มผู้นำได้พัฒนาเส้นทางเดินป่า 5 เส้นทาง และมีกระตุ้นให้ชาวบ้านปลูกพืชหลายประเภท เช่น ข้าวโพด ไม้ผล และไม้ป่าต่างๆ

3.3 บทบาทในการพัฒนาสินค้าและผลผลิตในชุมชนเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึก

จากการสัมภาษณ์ถึงบทบาทในการพัฒนาสินค้าและผลผลิตในชุมชนเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาด้านสินค้าและจัดตั้งร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมภายในหมู่บ้าน จากสินค้าประเภทผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าทอ ผ้าจีน ผ้าคลุมโต๊ะ เสื้อผ้า ถักทอถุง เครื่องปั้นดินเผา สินค้าเครื่องจักสาน และอื่นๆ รวมถึงหมู่บ้านที่มีจุดขายทางด้านการเกษตรจะเน้นการพัฒนาสินค้าประเภท การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ อาหารพื้นบ้าน เครื่องป่าหรือของป่า และข้าวจี เพราะทุกครั้งที่นักท่องเที่ยวมาเยือนจะมีของที่ระลึกจากชาวบ้านมอบให้เสมอ

3.4 บทบาทในการกำหนดส่วนผสมทางการตลาด (4 Ps.) สำหรับการท่องเที่ยวชุมชน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทการวางแผนต้องให้มีความสะอาด ความสะดวกสบาย มีการจัดที่เอนพักที่เพียงพอ มีการสร้างผลิตภัณฑ์ มีส่วนร่วมการกำหนดราคา ตลาดจำหน่าย นอกจากจัดจำหน่ายภายในหมู่บ้านแล้ว ยังสามารถส่งไปจำหน่ายในต่างหมู่บ้านหรือต่างแขวงได้ และทำการโฆษณา วางแผนในการกำหนดขอบเขตโดยการสร้างเป็นกลุ่มต่างๆ เพื่อรองรับหรือให้บริการด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว บางส่วนของกลุ่มตัวอย่างเสนอว่า ได้มีส่วนร่วมในการหาตลาดร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและชาวบ้าน แต่ยังไม่ได้นำดำเนินการ ถ้าเป็นไปได้จะสร้างการวางแผนทำการโฆษณาให้นักท่องเที่ยวรู้แหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้าน ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง

บางส่วนได้มีบทบาทด้านการส่งเสริมการปลูกพืชเชิงเกษตรเพื่อการดำรงชีพมากกว่าการมีส่วนร่วมด้านการกำหนดส่วนผสมทางการตลาด

3.5 บทบาทในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวชุมชน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า บทบาทการวางแผนการตลาดนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการกำหนดแผนการพัฒนาเบื้องต้นในสถานที่ท่องเที่ยวฐานที่เป็นกรรมกรของหมู่บ้าน เช่น การอนุรักษ์ น้ำตก ถ้ำ ร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมถึงกำหนดรายการท่องเที่ยวและโฆษณาเพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านให้หลากหลาย

4. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการ จัดการการท่องเที่ยวของชุมชน

4.1 ส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการ ท่องเที่ยวชุมชน

ผลการสัมภาษณ์พบว่า ส่วนใหญ่มีการประชุมร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้นำกลุ่มหมู่บ้านและชาวบ้าน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยว มีการร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชี้แจงข้อมูลข่าวสารต่างๆ และถอดบทเรียนร่วมกันในประเด็นการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน บางส่วนของกลุ่มตัวอย่าง มีการ ติดตามข่าวสารทางวิทยุ โทรพบ และข่าวสารจากห้องการท่องเที่ยว และได้นำมาเผยแพร่ให้ชาวบ้านในหมู่บ้านทราบด้วย กลุ่มตัวอย่างได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า โดยมีการไปทัศนศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวที่แขวงหลวงพระบาง และยังต้องการฝึกอบรมระดับพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวควบคู่กัน ทั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างท่านหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่า “ที่ผ่านมาหมู่บ้านยังไม่ได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน แต่ถ้ามีจะต้องมีการแลกเปลี่ยนกับภาคส่วนอื่น การไปทัศนศึกษาแหล่งท่องเที่ยวจากที่อื่น”

4.2 ร่วมรับฟังความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

ผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างในแขวงหลวงน้ำท้าน คณะผู้วิจัยพบว่า มีการเปิดประชุมหารือ มีการรับฟัง และร่วมเสนอความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเพื่อวางแผนร่วมกันในหมู่บ้าน ข้อมูลที่พบจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนนั้น แสดงให้เห็นว่ามีการร่วมรับฟังความคิดเห็น แต่ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่เขตหมู่บ้านอื่น ดังนั้นจึงอาจจะศึกษาจากพื้นที่อื่นก่อน เพื่อมาพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง และยังมีบางส่วนที่ได้รับฟังจากการศึกษาอบรมภาคส่วนที่ยังไม่เข้าใจให้มีส่วนร่วมเท่าที่ควร

4.3 ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในประเด็นการส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่ในฐานะที่เป็นคณะกรรมการของหมู่บ้านได้มีการ

วางแผนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และจัดการสนทนากันในหมู่บ้านและกลุ่มต่างๆ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่แล้วชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็นทางด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการอนุรักษ์วัฒนธรรม ทั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้เสนอว่า ได้มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกับชาวบ้าน และผู้ประกอบการในการสร้างการบริการที่ดี และยังมีกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งกล่าวว่า เคยแสดงความคิดเห็นร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ หลายครั้ง แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้จริง

4.4 ส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

จากการลงพื้นที่ พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการสร้างเครือข่ายของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ได้มีการสร้างเครือข่ายและร่วมมือกับหน่วยงานเอกชน และภาครัฐกรที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการท่องเที่ยวเข้ามาช่วยเหลือ โดยได้มีการแบ่งกลุ่มเครือข่ายหัตถกรรม จักสาน ได้มีความร่วมมือกับผู้จำหน่ายภายนอกเพื่อนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายในท่องเที่ยวแหล่งอื่นๆ จากข้อมูลยังพบอีกว่า บางส่วนยังไม่ได้เริ่มดำเนินการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว แต่ถ้ามีการสร้างเครือข่ายเกิดขึ้นจริงชุมชนจะวางแผนร่วมกับหมู่บ้านอื่น

4.5 การกำหนดกิจกรรมใดบ้างเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือการท่องเที่ยวชุมชนในชุมชน

การกำหนดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในแขวงหลวงน้ำทา ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า กิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ด้านวัฒนธรรม มีกิจกรรมการผลิตสินค้า การทอผ้า ตำฮุก การดำข้าวแบบพื้นบ้าน การตีเหล็ก การจักสาน กล่องช้าง เชิง ดั่ง การกินอาหารพื้นบ้าน และการอนุรักษ์สัตว์คลองประเพณี การแสดงศิลปะด้านวัฒนธรรมชนเผ่าให้กับนักท่องเที่ยว และการจัดกิจกรรมเชิงนิเวศ การเดินป่า เทียวถ้ำ แต่ทั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างได้เสนอประเด็นที่ว่าควรให้มีการหาแหล่งทุนมาพัฒนากิจกรรมของหมู่บ้าน

5. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

5.1 ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อนำรายได้มาใช้กับชุมชนชาวบ้านมีรายได้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน เพื่อพัฒนาและได้ผลักดันให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่ๆ ให้มากขึ้น และเพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ทั้งนี้ ได้มีการวางแผนสร้างแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยว เช่น การสร้างตลาดมิดกลางคืนหรือถนนคนเดินให้หมู่บ้านกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมด้านความรู้ด้านวางแผนการท่องเที่ยวชุมชนด้วยเช่นกัน

5.2 ต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

ความต้องการการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวชุมชนของกลุ่มตัวอย่างในแขวงหลวงน้ำทา มีความต้องการวางแผนร่วมกับหน่วยงานการท่องเที่ยวในระดับแขวง โดยให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง และมีการจัดการที่เป็นระบบ ต้องการมีส่วนร่วมเรื่องการโฆษณา เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว บางส่วนมีความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยเฉพาะการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์วัฒนธรรม

5.3 ต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

ผลการลงพื้นที่ ส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยมีมีการประชุมในแต่ละเดือนเพื่อประชุมรายรับของกลุ่มและหมู่บ้าน ประเมินผลดีผลเสีย

5.4 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์การจัดการท่องเที่ยวชุมชน

จากข้อมูลที่ได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการโดยให้ชาวบ้านมีผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ซึ่งมาจากการนำเที่ยว ขายของหัตถกรรม ขายของป่า จากเรือนพัก Home Stay อย่างเป็นธรรมเท่าเทียมไม่เอาเปรียบกันและมีความสามัคคีกัน ต้องการให้จัดสรรให้เหมาะสมระหว่างบุคคล กองทุนหมู่บ้าน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม

5.5 ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะและความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ต้องการมีส่วนร่วมการพัฒนาทักษะและความรู้การจัดการท่องเที่ยวชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการบริการอาหาร บริการที่พัก และด้านภาษาต่างประเทศ รวมถึงยังไม่มี ความชำนาญในการผลิตของหัตถกรรม เนื่องจากชาวบ้านยังไม่มีประสบการณ์ ทั้งนี้ ถ้าชาวบ้านได้รับการฝึกอบรมให้ชาวบ้านทางด้านความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว จะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใหม่ๆ และเพิ่มพูนความรู้ที่มีอยู่ และยังสามารถพัฒนาหมู่บ้านให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายเกิดขึ้นอีกด้วย

ภาพที่ 34 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านน้ำดี

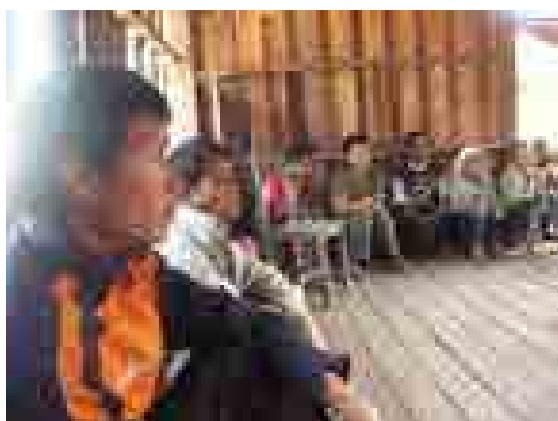
ภาพที่ 35 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านเพียงงาม

ภาพที่ 36 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านเจริญสุข

ภาพที่ 37 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านน้ำห้า

ภาพที่ 38 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบ้านน้ำแอง

3. บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

จากศึกษาถึงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนนั้น คณะผู้วิจัยได้แบ่งแนวทางการศึกษาเป็น 4 ประเด็น คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดย คณะผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ในประเด็นดังกล่าวจากชุดแบบสอบถามมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ

คณะผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลใน 2 ลักษณะคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน

ดำเนินกิจการ การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จากกลุ่มตัวอย่าง 100 คน ใน 5 หมู่บ้านดำเนินการวิจัย คือ บ้านปากแงย บ้านปากแบ่ง บ้านชัยชนะ บ้านโพนชัย และบ้านญ้อ ข้อมูลในส่วนนี้วิเคราะห์โดยอาศัยสถิติเป็นค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เข้ามาประยุกต์ใช้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชุดข้อมูลทั่วไปแขวงอุดมไซนั้น คณะผู้วิจัยพบว่า จากผู้ตอบแบบสอบถาม 100 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 54 คน และมีเพศหญิง จำนวน 46 คน โดยเป็นผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจากบ้านโพนชัยมากที่สุด จำนวน 14 คน บ้านชัยชนะ จำนวน 13 คน ส่วนเพศหญิงตอบแบบสอบถามมากที่สุดจากบ้านปากแงย จำนวน 16 คน และบ้านญ้อ จำนวน 9 คน ข้อมูลด้านสถานะภาพพบว่า มีสถานะภาพแต่งงานแล้ว จำนวน 68 คน เป็นโสดยังไม่ได้แต่งงาน จำนวน 24 คน และสถานะหม้าย หย่าร้าง หรือคู่สมรสเสียชีวิต จำนวน 8 คน กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะแต่งงานแล้วเป็นข้อมูลจากบ้านโพนชัยมากที่สุด จำนวน 18 คน และบ้านปากแบ่ง จำนวน 15 คน ข้อมูลสถานะภาพโสดมาจากบ้านปากแงยมากที่สุด จำนวน 9 คน และข้อมูลสถานะหม้าย หย่าร้าง หรือคู่สมรสเสียชีวิตพบที่หมู่บ้านปากแงย บ้านชัยชนะ และบ้านโพนชัย จำนวนบ้านละ 2 คน

คณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลจำนวนบุตรจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทราบและสามารถคาดคะเนแรงงานในครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อการรองรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวจากข้อมูลดังกล่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนบุตรระหว่าง 1 – 5 คน จำนวน 71 คน พบข้อมูลที่บ้านปากแงย กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามว่ามีบุตร 10 คน ถึง 8 คน และจำนวนบุตรระหว่าง 6 – 10 คน จำนวน 29 คน โดยแบ่งเป็นจำนวนบุตรเพศชายระหว่าง 1 – 4 คน จำนวน 68 คน และจำนวนบุตรเพศชายระหว่าง 5 – 8 คน จำนวน 32 คน โดยจำนวนบุตรเพศหญิงระหว่าง 1 – 3 คน จำนวน 59 คน และจำนวนบุตรเพศหญิงระหว่าง 4 – 6 คน จำนวน 41 คน ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น มีอายุเฉลี่ยไม่เกิน 30 ปีมากที่สุดที่จำนวน 29 คน รองลงมาคือมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 26 คน และข้อมูลส่วนของรายได้เฉลี่ยนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 1,000,000 LAK จำนวน 48 คน โดยพบจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่บ้านชัยชนะสูงที่สุด จำนวน 14 คน และบ้านปากแงย จำนวน 11 คน โดยที่มีรายได้มากกว่า 1,000,000 LAK แต่ไม่เกิน 10,000,000 LAK จำนวน 28 คน เป็นข้อมูลจากบ้านโพนชัย และบ้านญ้อ จำนวน 7 คนเท่ากัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงสุดที่มากกว่า 10,000,000 LAK นั้น มีจำนวน 24 คน โดยพบข้อมูลที่บ้านปากแบ่งมากที่สุด จำนวน 8 คน รองลงมาคือที่บ้านโพนชัย และบ้านญ้อ จำนวน 7 คน

1. บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ตารางที่ 22 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาแขวงอุดมไซ

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เปรียบเทียบ มาตรฐาน (SD)
	บ้านโพน ชัย	บ้านญ้อ	บ้านชัย ชนะ	บ้าน ปากเจย	บ้าน ปากแบ่ง	
หลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	2.55	2.70	2.15	2.10	1.85	2.27
การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ของชุมชนหรือไม่	2.45	2.45	2.05	2.10	1.75	2.16
ตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการ ท่องเที่ยวชุมชน	2.65	2.70	2.25	2.25	1.75	2.32
ส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่ใน การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	2.40	2.35	2.15	2.20	1.75	2.17
ส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ ต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	2.65	2.40	2.00	2.20	1.80	2.21
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการ ท่องเที่ยวชุมชน	2.70	2.70	2.25	2.15	1.75	2.31
พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการ ท่องเที่ยวชุมชน	2.75	2.60	2.25	2.20	1.85	2.33
รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการ ท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายในชุมชน	2.80	2.70	2.15	2.20	1.70	2.31
รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการ ท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายนอกชุมชน	2.70	2.65	2.05	2.15	1.70	2.25
รับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวในชุมชน	2.80	2.80	2.50	2.40	1.90	2.48
ร้อยละ	2.65	2.61	2.18	2.20	1.78	2.28

จากตารางข้อมูลบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแขวงอุดมไซ พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นอันดับแรก มีนัยยะทางสถิติอยู่ที่ 2.48 รองลงมาคือการมีส่วนร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชน นัยยะทางสถิติอยู่ที่ 2.33 การตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน มีนัยยะทางสถิติอยู่ที่ 2.32 ส่วนประเด็นการมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน นัยยะทางสถิติอยู่ที่ 2.17 และการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนหรือไม่ นั้น พบมีนัยยะทางสถิติที่น้อยที่สุดคือ

2.16 ตามลำดับ ด้านข้อมูลหมู่บ้านชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาด้านการท่องเที่ยวชุมชนนั้น พบว่า บ้านโพนชัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 2.65 และบ้านญ้ออยู่ที่ร้อยละ 2.61 ซึ่งแสดงถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนของสมาชิกในหมู่บ้านมากที่สุดในแขวงอุดมไซ รองลงมาคือบ้านปากแงอยู่ที่ร้อยละ 2.20 บ้านชัยชนะร้อยละ 2.18 และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือที่บ้านปากแบ่งร้อยละ 1.78

2. บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ

ตารางที่ 23 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการแขวงอุดมไซ

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เปรียบเทียบ มาตรฐาน (SD)
	บ้านโพน ชัย	บ้านญ้อ	บ้านชัย ชนะ	บ้าน ปากแง	บ้าน ปากแบ่ง	
เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ	2.35	2.25	2.10	2.10	1.75	2.11
รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	2.60	2.55	2.25	2.20	1.85	2.29
มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	2.60	2.45	2.15	2.05	1.95	2.24
ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน	2.40	2.50	2.25	1.95	1.85	2.19
รับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	2.35	2.40	2.20	2.00	1.90	2.17

ตารางที่ 23 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
	บ้านโพ ชัย	บ้านญ้อ	บ้านชัย ชนะ	บ้าน ปากเจย	บ้าน ปากแบ่ง	
เคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยว ชุมชน	2.30	2.50	2.20	2.20	1.90	2.22
เคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่ สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน	2.85	2.80	2.45	2.25	1.95	2.46
เคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่ สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน	2.85	2.80	2.45	2.25	1.95	2.46
เคยร่วมประชุมจัดทำแผนการ ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	2.75	2.55	2.40	2.20	1.85	2.35
เคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วม เครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ชุมชน	2.70	2.55	2.30	2.25	1.85	2.33
จัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการ ท่องเที่ยวชุมชน	2.10	2.05	1.95	1.95	1.65	1.94
ร้อยละ	2.35	2.25	2.10	2.10	1.75	2.11

จากตารางข้อมูลข้างต้น พบว่า ประชาชนเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับลักษณะของชุมชนของตนเอง มีนัยยะทางสถิติที่ 2.46 รองลงมาคือเคยมีส่วนร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน นัยยะทางสถิติที่ 2.35 และเคยมีการแนะนำ ชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชนของตนเองที่นัยยะทางสถิติ 2.33 ตามลำดับ ส่วนข้อมูลการมีส่วนร่วมต่อการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ มีค่าสถิติอยู่ที่ 2.11 และมีส่วนร่วมต่อการจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน มีนัยยะที่ 1.94 ซึ่งถือว่าต่ำที่สุด ด้านค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการแขวงอุดมไซแยกตามหมู่บ้าน พบว่า บ้านโพชัย มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมการวางแผนมากที่สุด ร้อยละ 2.35 บ้านญ้อ ร้อยละ 2.25 ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือบ้านปากแบ่งอยู่ที่ร้อยละ 1.75

3. บทบาทการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

ตารางที่ 24 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานแขวงอุดมไซ

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เปี่ยงแบน มาตรฐาน (SD)
	บ้านโพ ชัย	บ้านญ้อ	บ้านชัย ชนะ	บ้าน ปากเจย	บ้าน ปากแบ่ง	
รับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการ ท่องเที่ยวสู่สาธารณะประโยชน์ของ ชุมชน	2.65	2.40	2.25	2.10	2.00	2.28
มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้	2.65	2.35	2.25	2.05	2.00	2.26
ส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การ จัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์	2.50	2.45	2.00	2.05	1.90	2.18
ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการ ท่องเที่ยวชุมชน เช่น การตั้งชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง	2.20	2.05	2.05	1.90	1.80	2.00
รับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็น ธรรมในชุมชน	2.70	2.50	2.30	2.30	2.00	2.36
รับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการ ให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่น ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม	2.80	2.70	2.40	2.15	2.00	2.41
รับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการ ท่องเที่ยวของชุมชน สู่ภายนอก	2.70	2.60	2.20	2.15	1.95	2.32
รับรู้ถึงการเจ้หานักท่องเที่ยวและการ ส่งเสริมการตลาด	2.25	2.15	2.00	1.80	1.85	2.01
รับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการ จัดการท่องเที่ยวชุมชน	2.30	2.35	1.95	1.90	1.80	2.06
รับรู้ถึงการจัดฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดู งาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรร ผลประโยชน์	2.45	2.55	2.20	2.05	1.80	2.21
ร้อยละ	2.52	2.41	2.16	2.05	1.91	2.21

ตารางข้อมูลบทบาทการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่น ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม นัยยะทางสถิติที่ 2.41 รองลงมาเป็นการที่ส่วนร่วมในการรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน ค่าสถิติที่ 2.36 และมีส่วนร่วมรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน นัยยะทางสถิติที่ 2.28 โดยการมีส่วนร่วมในการรับรู้ถึงการจัดการนักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาดอยู่ที่ 2.01 และรับรู้ถึงการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การตั้งชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง มีนัยยะที่ 2.00 ถือว่าต่ำที่สุด โดยภาพจากข้อมูลข้างต้นนั้น บ้านโพธิ์ชัยมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 2.52 บ้านญ้อ 2.41 และบ้านชัยชนะ 2.16 ตามลำดับ

4. บทบาทการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ตารางที่ 25 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแขวงอุดมไซ

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
	บ้านโพธิ์ชัย	บ้านญ้อ	บ้านชัยชนะ	บ้านปากแย	บ้านปากแบ่ง	
มีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน	2.65	2.40	2.10	2.10	1.90	2.23
มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	2.50	2.35	2.05	1.90	1.90	2.14
รับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	2.65	2.35	2.05	2.20	1.90	2.23
ร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	2.55	2.35	2.00	2.05	1.80	2.15
เคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน	2.50	2.45	2.05	2.05	1.70	2.15
เคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	2.30	2.30	2.15	1.90	1.70	2.07

ตารางที่ 25 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
	บ้านโพ ชัย	บ้านญ้อ	บ้านชัย ชนะ	บ้าน ปากเจย	บ้าน ปากแบ่ง	
เคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการ ท่องเที่ยวชุมชน	2.65	2.65	2.20	2.00	1.75	2.25
มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ชุมชน	2.70	2.50	2.30	2.30	1.85	2.33
มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การกำหนดขีดความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยวชุมชน	2.60	2.45	2.15	2.10	1.75	2.21
เคยร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการ ติดตามและประเมินผลการจัดการ ท่องเที่ยวชุมชน	2.55	2.30	2.05	2.05	1.85	2.16
ร้อยละ	2.57	2.41	2.11	2.07	1.81	2.19

ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนของแขวงอุดมไซ คณะผู้วิจัยพบว่า ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนมากที่สุด มีนัยยะทางสถิติอยู่ที่ 2.33 และเคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวชุมชน นัยยะอยู่ที่ 2.25 โดยมีการมีส่วนร่วมรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน มีนัยยะทางสถิติที่เท่ากันคือ 2.23 ส่วนโดยบ้านโพชัยมีค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 2.57 บ้านญ้อ 2.41 และบ้านชัยชนะ 2.11 ตามลำดับ

3.2 บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา

ด้านชุดข้อมูลทั่วไปแขวงหลวงน้ำทา คณะผู้วิจัยพบว่า จากผู้ตอบแบบสอบถาม 100 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 54 คน และมีเพศชาย จำนวน 46 คน โดยเป็นผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจากบ้านน้ำห่มมากที่สุด จำนวน 13 คน บ้านน้ำแอ่ง จำนวน 12 คน ส่วนเพศชายตอบแบบสอบถามมากที่สุดจากบ้านเจริญสุข จำนวน 12 คน และบ้านน้ำดี จำนวน 10 คน ข้อมูลด้านสถานะภาพพบว่า มีสถานะภาพแต่งงานแล้ว จำนวน 77 คน เป็นโสดยังไม่ได้แต่งงาน

จำนวน 17 คน และสถานะหม้าย หย่าร้าง หรือคู่สมรสเสียชีวิต จำนวน 6 คน กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะแต่งงานแล้วเป็นข้อมูลจากบ้านเจริญสุขมากที่สุด จำนวน 17 คน และบ้านน้ำดี จำนวน 16 คน ข้อมูลสถานะภาพโสดมาจากบ้านน้ำแ่่งมากที่สุด จำนวน 6 คน และข้อมูลสถานะหม้าย หย่าร้าง หรือคู่สมรสเสียชีวิตพบที่หมู่บ้านปากงแยบ้านน้ำห้า และบ้านโพนชัย จำนวนบ้านละ 3 คน

คณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลจำนวนบุตรจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทราบและสามารถคาดคะเนแรงงานในครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อการรองรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวจากข้อมูลดังกล่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนบุตรระหว่าง 1 – 5 คน จำนวน 77 คน และจำนวนบุตรระหว่าง 6 – 10 คน จำนวน 23 คน โดยแบ่งเป็นจำนวนบุตรเพศชายระหว่าง 1 – 4 คน จำนวน 68 คน และจำนวนบุตรเพศชายระหว่าง 5 – 8 คน จำนวน 32 คน โดยจำนวนบุตรเพศหญิงระหว่าง 1 – 3 คน จำนวน 69 คน และจำนวนบุตรเพศหญิงระหว่าง 4 – 6 คน จำนวน 31 คน ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุดที่จำนวน 32 คน รองลงมาคือมีอายุเฉลี่ยไม่เกิน 30 ปี จำนวน 25 คน และอายุเฉลี่ยระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 22 คน

ด้านข้อมูลส่วนของรายได้เฉลี่ยนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 1,000,000 LAK แต่ไม่เกิน 10,000,000 จำนวน 45 คน เป็นข้อมูลบ้านน้ำแ่่ง 12 คน และจากบ้านน้ำห้าจำนวน 11 คน โดยรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 1,000,000 LAK จำนวน 40 คน โดยพบจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่บ้านเพียงงามสูงที่สุด จำนวน 14 คน และบ้านเจริญสุข จำนวน 9 คน ทั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่รายได้สูงที่สุดที่มากกว่า 10,000,000 LAK นั้น มีจำนวน 15 คน โดยพบข้อมูลที่บ้านน้ำดีมากที่สุด จำนวน 6 คน รองลงมาคือที่บ้านน้ำห้า มีจำนวน 3 คนตามลำดับ

1. บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วม
ในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ตารางที่ 26 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาแขวงหลวงน้ำทา

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
	น้ำคำ	เพียงงาม	เจริญสุข	น้ำแอ่ง	น้ำดี	
หลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	2.80	2.80	2.75	2.55	2.80	2.74
การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ของชุมชนหรือไม่	2.80	2.65	2.70	2.45	2.75	2.67
ตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการ ท่องเที่ยวชุมชน	2.90	2.85	2.80	2.60	2.75	2.78
ส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่ใน การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	2.60	2.65	2.65	2.60	2.70	2.64
ส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ ต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน	2.75	2.70	2.70	2.60	2.75	2.70
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการ ท่องเที่ยวชุมชน	2.90	2.90	2.85	2.55	2.75	2.79
พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการ ท่องเที่ยวชุมชน	2.90	2.80	2.80	2.45	2.80	2.75
รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการ ท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายในชุมชน	2.90	2.85	2.80	2.50	2.70	2.75
รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการ ท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายนอกชุมชน	2.85	2.80	2.75	2.50	2.70	2.72
รับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวในชุมชน	2.95	2.90	2.85	2.70	2.75	2.83
ร้อยละ	2.84	2.79	2.77	2.55	2.75	2.74

จากข้อมูลบทบาทการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาแขวงหลวงน้ำทา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในทุกแขวงมีคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับสถิติที่สูง ดังเช่น การมีบทบาทรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน มีนัยยะทางสถิติอยู่ที่ 2.83 หรือการมีบทบาทในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชน นัยยะทางสถิติอยู่ที่ 2.79

และนัยยะทางสถิติที่ 2.78 เป็นบทบาทการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยที่บ้านน้ำหามีค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 2.84 บ้านเพ็ญงามร้อยละ 2.79 และบ้านเจริญสุขร้อยละ 2.77

2. บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน

ตารางที่ 27 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานโครงการแขวงหลวงน้ำทา

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
	บ้านโพนชัย	บ้านญ้อ	บ้านชัยชนะ	บ้านปากงะ	บ้านปากแบ่ง	
เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ	2.60	2.65	2.65	2.55	2.70	2.63
รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	2.75	2.80	2.85	2.45	2.75	2.72
มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	2.85	2.65	2.80	2.45	2.85	2.72
ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน	2.65	2.65	2.80	2.35	2.65	2.62
รับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	2.65	2.60	2.70	2.45	2.75	2.63
เคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวชุมชน	2.60	2.65	2.70	2.60	2.75	2.66

ตารางที่ 27 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
	บ้านโพน ชัย	บ้านญ้อ	บ้านชัย ชนะ	บ้าน ปากเจย	บ้าน ปากแบ่ง	
เคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่ สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน	2.95	2.85	2.90	2.65	2.85	2.84
เคยร่วมประชุมจัดทำแผนการ ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน	2.90	2.65	2.85	2.60	2.80	2.76
เคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วม เครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ชุมชน	2.85	2.75	2.85	2.60	2.80	2.77
จัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการ ท่องเที่ยวชุมชน	2.35	2.40	2.55	2.40	2.60	2.46
ร้อยละ	2.72	2.67	2.77	2.51	2.75	2.68

จากข้อมูลข้างต้น ได้แสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการไว้ว่า ชาวบ้านเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน มีนัยยะอยู่ที่ 2.84 ชาวบ้านเคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชน นัยยะทางสถิติที่ 2.77 และชาวบ้านเคยร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน นัยยะทางสถิติที่ 2.76 โดยชาวบ้านมีบทบาทในการจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน มีนัยยะที่ 2.46 เป็นบทบาทการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุด

3. บทบาทการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

ตารางที่ 28 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานแขวงหลวงน้ำทา

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
	บ้านโพ ชัย	บ้านญ้อ	บ้านชัย ชนะ	บ้าน ปากเจย	บ้าน ปากแบ่ง	
รับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการ ท่องเที่ยวสู่สาธารณะประโยชน์ของ ชุมชน	2.85	2.65	2.75	2.50	2.85	2.72
มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้	2.85	2.65	2.75	2.50	2.85	2.72
ส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การ จัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์	2.75	2.65	2.65	2.50	2.80	2.67
ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการ ท่องเที่ยวชุมชน เช่น การตั้งชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง	2.50	2.50	2.60	2.40	2.70	2.54
รับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็น ธรรมในชุมชน	2.85	2.80	2.75	2.70	2.85	2.79
รับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการ ให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่น ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม	2.95	2.90	2.80	2.55	2.85	2.81
รับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการ ท่องเที่ยวของชุมชนสู่ภายนอก	2.85	2.75	2.75	2.50	2.85	2.74
รับรู้ถึงการจัดหานักท่องเที่ยวและการ ส่งเสริมการตลาด	2.50	2.45	2.60	2.35	2.75	2.53
รับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการ จัดการท่องเที่ยวชุมชน	2.60	2.55	2.60	2.35	2.70	2.56
รับรู้ถึงการจัดฝึกอบรมบุคลากร ศึกษา งาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรร ผลประโยชน์	2.70	2.70	2.70	2.45	2.70	2.65
ร้อยละ	2.74	2.66	2.70	2.48	2.79	2.67

ตารางที่ 28 ระบุข้อมูลบทบาทการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานแขวงหลวงน้ำทาพบว่า มีบทบาทการเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่น ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม นัยยะทางสถิติที่ 2.81 มีส่วนรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน นัยยะอยู่ที่ 2.79 และรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนสู่ภายนอก นัยยะทางสถิติที่ 2.74 ทั้งนี้ ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การตั้งชมรม องค์กร ที่เกี่ยวข้อง นัยยะทางสถิติที่ 2.54 และนัยยะทางสถิติที่ระดับ 2.53 มีบทบาทรับรู้ถึงการจัดการนักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด ซึ่งถือว่าน้อยที่สุด

4. บทบาทการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ตารางที่ 29 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแขวงหลวงน้ำทา

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
	บ้านโพน ชัย	บ้านญ้อ	บ้านชัย ชนะ	บ้าน ปากเจย	บ้าน ปากแบง	
มีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน	2.75	2.60	2.60	2.50	2.75	2.64
มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	2.70	2.55	2.60	2.30	2.75	2.58
รับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน	2.80	2.55	2.60	2.60	2.80	2.67
ร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	2.70	2.55	2.60	2.45	2.70	2.60
เคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน	2.75	2.60	2.65	2.40	2.65	2.61
เคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	2.60	2.50	2.70	2.35	2.65	2.56
เคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวชุมชน	2.85	2.75	2.70	2.40	2.70	2.68

ตารางที่ 29 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	หมู่บ้าน					ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
	บ้านโพ ชัย	บ้านญ้อ	บ้านชัย ชนะ	บ้าน ปากเจย	บ้าน ปากแบ่ง	
มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ชุมชน	2.80	2.65	2.60	2.65	2.80	2.70
มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การกำหนดขีดความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยวชุมชน	2.80	2.60	2.65	2.50	2.75	2.66
เคยร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการ ติดตามและประเมินผลการจัดการ ท่องเที่ยวชุมชน	2.75	2.50	2.60	2.50	2.80	2.63
ร้อยละ	2.75	2.59	2.63	2.47	2.74	2.63

ตารางแจกแจงข้อมูลด้านบทบาทการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของแขวงหลวง
น้ำทา แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการ
ท่องเที่ยวชุมชน นัยยะทางสถิติที่ระดับ 2.70 และมีส่วนร่วมในกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการ
ท่องเที่ยวชุมชน 2.68 อีกทั้งยังรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยว
ชุมชน จากนัยยะทางสถิติที่ระดับ 2.67 โดยที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และรายงานผล
ข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน นัยยะทางสถิติที่ระดับ 2.58 และเคยมีส่วนร่วม
กำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ในระดับ 2.56 เป็นนัยยะทางสถิติที่น้อยที่สุด

ตอนที่ 3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การศึกษารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. การจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. กลยุทธ์เชิงรุก Approach Strategies

โดยคณะผู้วิจัยพิจารณาการนำกลยุทธ์เชิงรุก Approach Strategies มาใช้เป็นแนวทางกำหนดจุดแข็ง และโอกาสจากข้อมูลปัจจัยภายนอกที่แต่ละหมู่บ้านมีอยู่

จุดแข็ง (Strengths) และโอกาส (Opportunities) ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

1. บ้านปากงะ

- สามารถเดินทางเข้าถึงจากด่านชายแดนห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ด้วยระยะทางเพียง 50 กิโลเมตร ผ่านเมืองเงิน แขวงไชยบุรี ปัจจุบันมีการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงจากเมืองเงิน แขวงไชยบุรี สู่บ้านปากงะ แขวงอุดมไซ คาดว่าจะเปิดให้บริการได้ช่วงปลายปี 2558

- มีสิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติที่โดดเด่นสามารถจัดเส้นทางท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติได้อย่างน่าสนใจ

- มีวัดในศิลปะท้องถิ่นประจำหมู่บ้านสามารถพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงศึกษามรดกด้านสถาปัตยกรรมทางวัฒนธรรมได้เพียงหมู่บ้านเดียว

- สามารถรักษาไว้ซึ่งคุณค่าทางวิถีชีวิตได้เป็นอย่างดี

- มีการเดินทางทางเรือโดยสารและเรือประมงของชาวบ้านจากบ้านปากแบ่งมาขึ้นที่ท่าเรือของหมู่บ้าน

- มีการจัดสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวในลักษณะเฮือนพัก Home Stay โดยจัดให้พักที่บ้านนายบ้านและรองนายบ้าน

- ลักษณะของบ้านเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูนเพดานปูกระเบื้องชั้นเดียวลักษณะมั่นคงแข็งแรง

- มีการแบ่งห้องเป็นสัดส่วน ซึ่งต่างออกไปจากลักษณะบ้านประเพณีตามวิถีชีวิตของชาวลาวดั้งเดิม

- โอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตของตนเอง

- แสดงออกถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนที่โดดเด่น

- มีต้นลูกเดือยป่าอยู่เป็นจำนวนมากเป็นวัตถุดิบสำคัญในการทำสุราพื้นบ้าน
กลั่นจาก ลูกเดือย
- ชาวบ้านปากแฉกการจัดกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่การเกษตร และ
พื้นที่ป่ารอบๆ บ้าน
- ความตั้งใจจริงของนายบ้านและสมาชิกในหมู่บ้านที่แสดงถึงความพร้อมต่อ
การต้อนรับนักท่องเที่ยว
- มีการวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านที่น่าสนใจอีกด้วย

2. บ้านปากแบ่ง

- สามารถเดินทางจากจังหวัดน่านได้โดยผ่านช่องทางเดียวกันกับบ้านปากแฉก
ได้อย่างสะดวก
- เป็นทางผ่านแวะพักระหว่างการเดินทางทางเรือล่องแม่น้ำโขงระหว่างอำเภอ
เชียงของ จังหวัดเชียงราย และแขวงหลวงพระบาง
- มีพื้นที่ที่ถูกสร้างมาเพื่อรองรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอย่างมากมาย แต่ยังคง
ไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ยังคงสมบูรณ์ไว้ได้
- การเดินทางเข้าถึง มีความสะดวกสบายเป็นอย่างมาก นักท่องเที่ยวสามารถ
เดินทางมายังบ้านปากแบ่งได้ทั้งทางบก และทางน้ำ
- มีรถโดยสารระหว่างเมืองให้บริการจากบ้านปากแบ่ง ไปเมืองไชยได้อีกทาง
หนึ่ง ด้าน
- การบริการที่พักแรมที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาตรฐาน 2 – 3 ดาว และมีเรือน
พักที่เป็นโรงแรมขนาดเล็กที่เป็นตัวเลือกไว้บริการนักท่องเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมาก
- มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติในบริเวณพื้นที่ป่าตรงข้ามแม่น้ำโขงของบ้านปาก
แบ่ง
- มีการจัดแสดงช้าง

3. บ้านชัยชนะ

- มีลักษณะกายภาพทางธรรมชาติที่โดดเด่นคือ มีพื้นที่เป็นสวนป่าสลับกับพื้นที่
หินที่มีขนาดแตกต่างกันสามารถพบเห็นได้ทั่วไปในหลายพื้นที่
- คงสภาพเดิมไว้ได้อย่างน่าสนใจ
- หมู่บ้านตั้งอยู่บนทางหลวงหลักของแขวงอุดมไซ เดินทางเข้าถึงได้สะดวกโดย
รถยนต์ส่วนตัว และรถโดยสาร

- กิจกรรมด้านนิเวศเกษตรเชิงธรณีวิทยาสามารถพัฒนาเป็นรูปแบบเส้นทาง
การท่องเที่ยวทางเกษตร และธรรมชาติทางธรณีวิทยาที่มีความเป็นเอกลักษณ์

4. บ้านโพนชัย

- มีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ไท
ลื้อ
- เป็นหมู่บ้านที่เดินทางเข้าถึงได้สะดวกเพราะอยู่บนทางหลวงหลักไม่ไกลจาก
ตัวเมืองขุนท่าโคก
- มีการให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ในหมู่บ้าน โดยลักษณะบ้านส่วนใหญ่ก่ออิฐ
ฉาบปูนและพื้นปูกระเบื้องอย่างสวยงามและแข็งแรง
- มีความโดดเด่นในเรื่องการทอผ้าหรือตำหูก โดยเฉพาะผ้าทอลายน้ำไหล
- นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้กระบวนการทอผ้าได้ตั้งแต่เริ่มต้นคัดฝ้าย การขึ้น
ฝ้าย การขึ้นลาย และการทอได้ในทุกกระบวนการ
- มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอ และสินค้าที่ระลึกของหมู่บ้าน ที่เกิดขึ้นจาก
การรวมตัวของกลุ่มทอผ้าหรือตำหูกที่ตั้งอยู่ระหว่างทางบนทางหลวงสายหลักของแขวง
- นักท่องเที่ยวสามารถมั่นใจในเรื่องความปลอดภัยเพราะเป็นหมู่บ้านที่อยู่ใน
ชุมชนเมืองขนาดใหญ่ และโรงพยาบาลในชุมชนที่ในชุมชนที่ใช้เวลาเดินทางประมาณ 10 นาทีจาก
หมู่บ้านโพนชัย

5. บ้านญ้อ

- ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านญ้อมีงานทอผ้าหรือตำหูก ที่เป็นสิ่ง
ดึงดูดใจ Attraction
- มีการเดินทางที่สะดวกสบายเป็นอย่างมาก ด้วยสภาพถนนลาดยางที่สมบูรณ์
- มีที่จอดรถเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะใหญ่ได้
- มีบ้านที่พัฒนาเป็นโฮมสเตย์อยู่จำนวน 3 หลัง และมี
นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวยุโรป
- ไม่ได้มีร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกเป็นการเฉพาะแต่จะมีการวางจำหน่ายตาม
บ้านที่มีการทอผ้าหรือตำหูก
- การรักษาพยาบาลแก่นักท่องเที่ยวกรณีเกิดอุบัติเหตุ สามารถเดินทางไป
รักษาพยาบาลยังเมืองแบ่ง ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร (ชื่อเมืองซ้ำกับเมืองปากแบ่ง ทางทิศใต้
ของแขวงอุดมไซ)

- ชุมชนมีเส้นทางผ่านที่สามารถเดินทางเข้าถึงทางหลวงสาย R 3 A คือเส้นทางเศรษฐกิจทางภาคเหนือของประเทศ สปป.ลาว
- ชุมชนมีเส้นทางเลขที่ R 2 W ซึ่งเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับอนุภาคพื้นแม่น้ำโขง เช่น จังหวัดน่าน ประเทศไทย และเมืองเดียนเบียนฟู ประเทศเวียดนาม
- รัฐบาลสปป.ลาวมีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศ
- ชุมชนมีเส้นทางท่องเที่ยวที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้

2. กลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies

คณะผู้วิจัยนำรูปแบบกลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies มาปรับใช้ในการหาวิธีแก้ไขจุดอ่อนหรือจุดด้อยในแต่ละหมู่บ้าน และพิจารณาร่วมกับโอกาสภายนอกที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนในแขวงอุดมไซมากที่สุด

จุดอ่อน (Weaknesses) และโอกาส (Opportunities) ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

1. บ้านปากงย
 - มีการแปรรูปวัตถุดิบพื้นบ้านแต่ยังไม่มีการจัดสร้างร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก
 - สถานพยาบาลพื้นฐานมีระยะทางห่างจากบ้านปากงยราว 21 กิโลเมตร
2. บ้านปากแบ่ง
 - มีจุดด้อยในการจำหน่ายสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ของพื้นถิ่นโดยเฉพาะ
 - ไม่มีสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของพื้นที่
3. บ้านชัยชนะ
 - ต้องการการปรับปรุงและพัฒนาเรื่องการจัดบ้านพักที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ในรูปแบบของโฮมสเตย์
 - สถานพยาบาลพื้นฐานมีระยะทางห่างจากบ้านปากงยราว 30 กิโลเมตร
 - ควรมีการพัฒนาด้านการจัดการเกี่ยวกับสาธารณสุขมูลฐานทั่วไป เช่น การจัดการขยะ ห้องสุขา และถนนหนทางภายในหมู่บ้านที่ยังไม่มีความพร้อม

3. กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

3.1 กลยุทธ์เชิงรับ Defensive Strategy

กลยุทธ์เชิงรับ Defensive Strategy นั้น คณะผู้วิจัยพิจารณานำจุดแข็งภายใต้เรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนของแต่ละหมู่บ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

จุดแข็ง (Strengths) และอุปสรรค (Threats) การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

1. ความเข้าใจความหมายด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

- กลุ่มผู้นำชุมชนยังไม่ทราบถึงความหมาย และบทบาทหน้าที่ที่แท้จริงของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

2. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านพื้นที่

- ควรมุ่งเน้นการพัฒนาเชื่อมโยงในลักษณะโฮมสเตย์ในทุกหมู่บ้านที่ลงพื้นที่ รวมถึงมีการร่วมจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนโดยเน้นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชุมชน การจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของชุมชนอยู่แล้ว เช่น การทอผ้าดำทุก การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสุราพื้นบ้าน เป็นต้น รวมถึงแนวทางการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ที่อยู่ในขั้นเสนอนโยบายในระดับแขวง

3. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยว

- กลุ่มผู้นำหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีการกำหนดช่องทางทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการเป็นตัวกลางในการประสานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชุมชนกับตัวแทนบริษัทท่องเที่ยวเป็นหลัก และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นบ้านและสินค้าของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว

4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน

- ควรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการท่องเที่ยว ผ่านการจัดการประชุมในระดับหมู่บ้าน โดยมีความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาช่วยเหลือในการสร้างเครือข่ายร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในระดับแขวงและหมู่บ้าน

5. ศักยภาพด้านทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

- ควรจัดให้กลุ่มผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน เพราะต้องการให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีการจัดสรรผลประโยชน์การจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความรักใคร่ ความสามัคคี ไม่เอาเปรียบกัน และพัฒนาโครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้การท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะ และความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

4. กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

4.1 กลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies

คณะผู้วิจัยนำรูปแบบกลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies มาปรับใช้ในการหาวิธีแก้ไขจุดอ่อนหรือจุดด้อยในแต่ละหมู่บ้านจากการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โดยพิจารณาควบคู่กับโอกาสภายนอกที่เอื้อประโยชน์ในแต่ละชุมชน

จุดอ่อน (Weaknesses) และโอกาส (Opportunities) การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซสามารถสรุปได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสถานะภาพแต่งงานแล้ว มีจำนวนบุตรระหว่าง 1 – 5 คน มีอายุเฉลี่ยไม่เกิน 30 ปี และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 1,000,000 LAK จำนวน 48 คน มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.28 ด้านบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ 2.11 โดยมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน 2.21 และมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล 2.91

1. บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

- ขาดการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนร่วมกัน
- ขาดการมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดการมีส่วนร่วมพิจารณาหลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสม
- ขาดการมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน

2. บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ

- ขาดการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ
- ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน

3. บทบาทการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

- ขาดบทบาทการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์
- ไม่มีบทบาทในการการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การตั้งชมรม องค์กรที่เกี่ยวข้อง
- ขาดการรับรู้ถึงการกำหนดนักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด
- ขาดการรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดบทบาทการรับรู้ถึงการจัดฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์

4. บทบาทการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

- ขาดบทบาทการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดบทบาทการร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดการร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบ
- ขาดการมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนการท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดบทบาทแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

2. การจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. กลยุทธ์เชิงรุก Approach Strategies

คณะผู้วิจัยพิจารณาการนำกลยุทธ์เชิงรุก Approach Strategies มาใช้เป็นแนวทางกำหนดจุดแข็ง และโอกาสจากข้อมูลปัจจัยภายนอกที่แต่ละหมู่บ้านเช่นเดียวกับแขวงอุดมไซ

จุดแข็ง (Strengths) และโอกาส (Opportunities) ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

1. บ้านน้ำดี

- ตั้งอยู่บนทางหลวง R 3 A ก่อนถึงตัวเมืองน้ำทาเมืองหลักของแขวงหลวงน้ำทาว 10 กิโลเมตร

- มีการให้บริการนำเที่ยวโดยชาวบ้านในท้องถิ่น
- มีการจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และสินค้าที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว
- มีน้ำตกน้ำดี และกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ
- ชุมชนยังรักษานขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมชาติพันธุ์แลนแตน

ของตนเองได้อย่างเข้มแข็ง

- การเดินทางจากเมืองน้ำทามาใช้ระยะเวลาประมาณ 20 นาที ด้วยถนนสายหลักและเมื่อแยกเข้าถนนสายรองเพื่อเดินทางสู่บ้านน้ำดีนั้น

- มีการจัดบ้านพักในลักษณะโฮมสเตย์บริเวณบ้านนายบ้านไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยว

- มีการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ แลนแตน

- มีการเรียนรู้การทอผ้าหรือตำหูก่วมกันกับชาวบ้าน

- มีป้ายสื่อความหมายแสดงข้อมูลทั่วไป คำแนะนำด้านความปลอดภัย รวมถึงกฎระเบียบการเข้าเยี่ยมชมในบริเวณน้ำตก

- พื้นที่จอตกรถใกล้จุดจำหน่ายบัตรเข้าชมหรือบ่อนขายปีที่บริการจัดการโดยกรมการท่องเที่ยวในชุมชน

2. บ้านเพียงงาม

- เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางศึกษาธรรมชาติเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area)

- มีกลุ่มสหพันธ์แม่หญิงเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าจำนวน 46 คน ช่วยกันผลิตผ้าทอมือขึ้นจำหน่ายในหมู่บ้านโดยเฉพาะ

- ตั้งอยู่ไปไกลจากตัวเมืองน้ำทาบนเส้นทางสายหลัก และใช้เวลาเดินทางจากสนามบินหลวงน้ำทาประมาณ 10 นาที

- มีบ้านพักในลักษณะโฮสเทลภายในบ้านเพียงงาม โดยสภาพบ้านเรือนทั่วไปยังคงรักษาเอกลักษณ์ของบ้านชาวไตแดงได้เป็นอย่างดี โดยเป็นบ้านไม้ยกพื้นสูงหลังคาส่วนใหญ่มุงด้วยใบหวาย

- นักท่องเที่ยวยังสามารถเลือกพักในเมืองน้ำทาได้

- มีกิจกรรมด้านการทอผ้าหรือดำหูกเป็นกิจกรรมหลักโดยผ่านสมาชิกสหพันธ์แม่หญิงของหมู่บ้านเพียงงามเป็นผู้จัดกิจกรรม

- มีคณะกรรมการท่องเที่ยวของหมู่บ้านโดยผ่านนายบ้านเป็นผู้จัดกิจกรรม

- มีร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมผ้าทอดำหูกของหมู่บ้าน โดยได้รับการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย Asian Development Bank (ADB)

- มีสถานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

3. บ้านเจริญสุข

- มีอาชีพเสริมจากการบริการนักท่องเที่ยว

- เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติในเขตเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area)

- มีการทอผ้าในรูปแบบของชาวขมุที่เป็นเอกลักษณ์

- เป็นหมู่บ้านต้นแบบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

- เป็นต้นแบบของการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม

- มีการจัดที่พักแรมลักษณะ Home Stay ขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศ สปป. ลาว ปัจจุบันมี Home Stay จำนวน 7 หลัง

- ทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงเน้นไปที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นหลัก ทั้งเส้นทางศึกษาธรรมชาติในเขตพื้นที่อนุรักษ์เป็นแห่งแรกของประเทศ สปป.ลาว โดยปัจจุบันมี 8 เส้นทางใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง

- มีสถานือนามัยและมีเจ้าหน้าที่ดูแลประจำหมู่บ้าน ซึ่งสามารถสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว

4. บ้านน้ำห้า

- หมู่บ้านในเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห้า สปป.

ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area)

- มีหลายหลายของพืชพรรณ ความหลากหลายของสัตว์ป่าในพื้นที่
- มีถ้ำเกาหลาว และแม่น้ำห้า
- มีเขตสงวนการจับปลาเพื่อเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ปลาในชุมชน
- สามารถเดินทางเข้าถึงได้โดยสะดวกด้วยถนนสายหลัก
- นักท่องเที่ยวสามารถเลือกพักในหมู่บ้านน้ำห้าในรูปแบบของโฮมสเตย์ได้
- ชุมชนยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

ดี

- มีร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกร่วมกัน

5. บ้านน้ำแอ่ง

- บ้านน้ำแอ่ง เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข R3A
- เป็นหมู่บ้านในเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห้า สปป.

ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area)

- มีเส้นทางท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่เชื่อมโยงกับบ้านน้ำห้า

2. กลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies

คณะผู้วิจัยนำรูปแบบกลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies มาปรับใช้ในการหาวิธีแก้ไขจุดอ่อนแต่ละหมู่บ้าน และพิจารณาร่วมกับโอกาสภายนอกที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนในแขวงหลวงน้ำทา

จุดอ่อน (Weaknesses) และโอกาส (Opportunities) ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

1. บ้านน้ำดี

- ถนนภายในหมู่บ้านยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดีเท่าที่ควร บางช่วงมีหลุมบ่อขนาดใหญ่ทำให้การเดินทางไม่สะดวกในช่วงฤดูฝน
- ด้วยระยะทางที่ไม่ไกลจากเมืองน้ำทาเท่าใดนัก ทำให้นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในรูปแบบไปเช้าเย็นกลับ

2. บ้านเพิงงาม

- ช่วงถนนทางแยกเข้าหมู่บ้านเพิงงามระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตรมีสภาพไม่สมบูรณ์

3. บ้านเจริญสุข

- ขาดร้านค้าจำหน่ายสินค้าที่ระลึกให้นักท่องเที่ยวโดยเป็นการขาดโอกาสสร้างรายได้ที่อาจจะได้รับเพิ่มเติมจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้าน

4. บ้านน้ำห้าและบ้านน้ำแอ่ง

- มีร้านค้าจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกร่วมกัน 2 หมู่บ้าน แต่ไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว
- อีกทั้งยังขาดการดูแลรักษาเท่าที่ควร

3. กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

3.1 กลยุทธ์เชิงรับ Defensive Strategy

กลยุทธ์เชิงรับ Defensive Strategy นั้น คณะผู้วิจัยพิจารณานำจุดแข็งภายใต้เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทามาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

จุดแข็ง (Strengths) และอุปสรรค (Threats) การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

1.1 ความเข้าใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

- เข้าใจความหมายไปในแนวทางการอนุรักษ์ และรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมของชุมชนเอาไว้เป็นหลัก เพราะในแขวงหลวงน้ำทามีหลายหมู่บ้านที่ได้รับการประกาศให้เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรม เช่น บ้านเพิงงาม และบ้านเจริญสุข

1.2 การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านพื้นที่

- ควรมีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชน มีการสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านให้มีความหลากหลาย มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว มีการจัดตั้งกลุ่ม Home Stay และยังเป็นสื่อกลางในการประสานข้อมูลด้านและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับหมู่บ้าน ระดับแขวง และระดับแผนกหรือระดับกระทรวง

- ควรมีการอนุรักษ์เอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายของแต่ละชนเผ่าที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองเป็นประเพณีสืบทอดกันมา และยังมีการอนุรักษ์ไว้ไม่ให้สูญหายไปกับกาลเวลา ซึ่งงานหัตถกรรมที่สร้างขึ้นจะเป็นที่ถูกอกถูกใจแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเห็น และเลือกซื้อไปเป็นของที่ระลึก

1.3 การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยว

- ควรกำหนดช่องทางทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ได้มีการติดต่อประสานงานกับบริษัทท่องเที่ยวในแขวงหลวงน้ำทา และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือในการโฆษณา การโฆษณาใน web site สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา การประชาสัมพันธ์ หมู่บ้าน เพื่อหาตลาดการท่องเที่ยวใหม่ๆ ด้านบทบาทการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถแบ่งได้ 2 แนวทาง คือ ในพื้นที่เชิงวัฒนธรรมกลุ่มผู้นำมีบทบาทในการวางแผนร่วมมือออกแบบสินค้าชุมชนกัน เพื่อพัฒนาสินค้าหัตถกรรม จักสาน ผ้าทอต่างๆ ส่วนพื้นที่เชิงนิเวศเกษตรนั้น กลุ่มผู้นำได้พัฒนาเส้นทางเดินป่า 5 เส้นทาง และมีกระตุ้นให้ชาวบ้านปลูกพืชหลายประเภท ส่วนบทบาทการกำหนดส่วนผสมทางการตลาด มีการสร้างผลิตภัณฑ์ มีส่วนร่วมการกำหนดราคา หาตลาดจำหน่าย นอกจากจัดจำหน่ายภายในหมู่บ้านแล้ว ยังสามารถส่งไปจำหน่ายในต่างหมู่บ้านหรือต่างแขวงได้ และทำการโฆษณาอีกด้วย

- ควรมีการฝึกกิจกรรมเกี่ยวกับหัตถกรรมทำหูกทอผ้า ถักมสึ ธรรมชาติ ซึ่งเมื่อก่อนก็มีการถักแต่ชาวบ้านไม่มีความชำนาญ ไม่รู้วิธี มีเพียงแต่ลองทำดู ซึ่งเมื่อมีการฝึกอบรมอะไรชาวบ้านจะเข้าร่วมกิจกรรม และนักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมได้ ส่วนเรื่องกิจกรรมเป็นกิจกรรมของคนในชนเผ่าที่เป็นกิจวัตรประจำวันต้องไม่ได้มีการปรุงแต่งขึ้นมา เพื่อที่จะให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในการท่องเที่ยว โดยถ้านักท่องเที่ยวมีความสนใจก็สามารถแนะนำข้อมูลได้

- ควรมีการปลูกจิตสำนึกก็ได้มีการคัดเลือกการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในหมู่บ้านให้เกิดความสนใจและปฏิบัติตาม

1.4 การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน

- ควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้นำกลุ่มหมู่บ้านและชาวบ้าน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยว มีการร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชี้แจงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ด้านการสร้างเครือข่ายได้มีการสร้างเครือข่ายและร่วมมือกับหน่วยงานเอกชน และภาครัฐที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการท่องเที่ยวเข้ามาช่วยเหลือ ส่วนการกำหนดรูปแบบกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวมีทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตร

- ควรมีการจัดตั้งกลุ่มของชุมชนขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก โดยราคาของสินค้าจะขึ้นกับทางศูนย์หัตถกรรมเป็นผู้ควบคุม นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขการรับรองไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวซึ่งทั้งหมดนั้นต้องได้รับการอนุมัติจากแผนกท่องเที่ยวแขวง โดยที่ผ่านมาได้มีการสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น เส้นทางเดินป่า เส้นทางล่องเรือคายัค การเดินป่า จากนั้นก็ทำเป็นห้องข้อมูล และหน่วยงานได้ตอบสนองข้อมูลอย่างเพียงพอให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในเวลาที่จะไปสำรวจเส้นทางก็ได้เชิญภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้เข้าร่วม โดยเป็นการส่งเสริมของแผนกท่องเที่ยว และโครงการที่เข้ามาสนับสนุน ในการส่งเสริมศิลปะจะขึ้นอยู่กับความต้องการของนักท่องเที่ยวว่าต้องการดูการแสดงศิลปะ ก็จะแจ้งผ่านทางหน่วยงานแล้วทางบ้านก็จะจัดให้เป็นการแสดงของเผ่า

1.5 การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

- กำหนดการมีส่วนร่วมการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อนำรายได้มาใช้กับชุมชนชาวบ้านมีรายได้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน และผลักดันให้ชาวบ้านเข้ามาเป็นส่วนร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่ๆ ให้มากขึ้น และต้องการวางแผนร่วมกับหน่วยงานการท่องเที่ยวในระดับแขวง โดยให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง และมีการจัดการที่เป็นระบบ อีกทั้ง ยังต้องการมีส่วนร่วมให้เกิดการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างมีระบบ ส่วนด้านการพัฒนาทักษะและความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมให้ชาวบ้านทางด้านความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

4. กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

4.1 กลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies

คณะผู้วิจัยนำรูปแบบกลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies มาปรับใช้ในการหาวิธีแก้ไขจุดอ่อนหรือจุดด้อยในแต่ละหมู่บ้านจากการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โดยพิจารณาควบคู่กับโอกาสภายนอกที่เอื้อประโยชน์ในแต่ละชุมชน

จุดอ่อน (Weaknesses) และโอกาส (Opportunities) การมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

คณะนักวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 54 คน ด้านสถานะภาพพบว่า มีสถานะภาพแต่งงานแล้ว จำนวน 77 คน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนบุตรระหว่าง 1 – 5 คน จำนวน 77 คน โดยมีอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุดที่จำนวน 32 คน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 1,000,000 LAK

แต่ไม่เกิน 10,000,000 จำนวน 45 คน โดยบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ประเด็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา มีค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ 2.74 ส่วนบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมร้อยละ 2.68 รวมถึงบทบาทการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน 2.67 และมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล 2.63

1.1 บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

- ขาดบทบาทการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดการมีส่วนร่วมการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน
- ขาดการมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดบทบาทการมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดบทบาทรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายนอกชุมชน

-

1.2 บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ

- ขาดบทบาทการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ
- ขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน
- ไม่มีบทบาทในการร่วมรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน

1.3 บทบาทการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

- ไม่มีบทบาทร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์
- ไม่มีบทบาทต่อการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การตั้งชมรม องค์กรที่เกี่ยวข้อง
- ขาดการรับรู้ถึงการจัดหานักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด
- ขาดการรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
- รับรู้ถึงการจัดฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์

1.4 บทบาทการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

- ขาดการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดบทบาทการร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดการมีส่วนร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดบทบาทการมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน
- ขาดการร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาโครงการวิจัยเรื่อง ศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในบทนี้ คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์พร้อมประมวลผล โดยยึดตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นหลัก

ภายใต้วัตถุประสงค์การวิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดย ผ่านกระบวนการจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้นำชุมชนหรือชาวบ้าน โดยผลสรุปที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมินศักยภาพพื้นที่ทางการท่องเที่ยว โดยกำหนดกลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนไว้ใน 3 ประเด็น คือ กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชน กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน และกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. การจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ

ผลการศึกษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผ่านแบบประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่า แขวงอุดมไซ เป็นแขวงที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนที่อุดมสมบูรณ์ มีทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวในทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซนั้น อยู่ในระดับมาตรฐานดีเยี่ยมสัญลักษณ์ 5 ดาว จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านญ้อระดับคะแนนร้อยละ 85.6 และบ้านโพนชัยระดับคะแนนร้อยละ 83.6 อยู่ในระดับมาตรฐานดีมากสัญลักษณ์ 4 ดาว จำนวน 1 หมู่บ้าน คือ บ้านปากแบ่งระดับคะแนนร้อยละ 78.6 และอยู่ในระดับมาตรฐานดีสัญลักษณ์ 3 ดาว จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านชัยชนะระดับคะแนนร้อยละ 70 และบ้าน ปากแยระดับคะแนนร้อยละ 63.4

1. ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction บ้านญ๋อมมีศักยภาพสูงที่สุดระดับคะแนนร้อยละ 79.2 ส่วนบ้านโพนชัยมีศักยภาพรองลงมาระดับคะแนนร้อยละ 76 และบ้านปากแบ่งมีศักยภาพในระดับคะแนนร้อยละ 64 ตามลำดับ

2. ศักยภาพด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility บ้านปากแบ่งมีศักยภาพสูงที่สุดระดับคะแนนร้อยละ 66.6 บ้านชัยชนะมีศักยภาพในระดับคะแนนร้อยละ 56 ส่วนบ้านโพนชัยและบ้านญ๋อมมีศักยภาพในระดับคะแนนร้อยละ 53.3 ลำดับรองลงมา

3. ศักยภาพด้านการบริการที่พัก Accommodation พบว่า บ้านญ๋อมมีศักยภาพสูงที่สุดระดับคะแนนอยู่ที่ร้อยละ 96 ศักยภาพรองลงมาระดับคะแนนร้อยละ 94 คือบ้านปากแบ่ง และคะแนนร้อยละ 92.6 คือบ้านโพนชัย

4. ศักยภาพด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities บ้านปากแบ่งมีศักยภาพสูงที่สุดระดับคะแนนร้อยละ 66.6 ส่วนระดับคะแนนที่ร้อยละ 90 มีจำนวน 3 หมู่บ้านคือ บ้านชัยชนะ บ้านโพนชัย และบ้านญ๋อม ส่วนบ้านปากแบ่งระดับคะแนนร้อยละ 84

5. ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities ระดับคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 100 คือ บ้านญ๋อมมีศักยภาพสูง รองลงมาคือบ้านโพนชัยมีระดับคะแนนร้อยละ 99 และระดับคะแนนร้อยละ 80 คือบ้านปากแบ่ง

ภาพที่ 39 แผนที่แสดงหมู่บ้านแขวงอุดมไซ (<https://maps.google.co.th/>)

2. การจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการท่องเที่ยวชุมชนหลวงน้ำทา

ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทามีทั้งหมด 14 แห่ง ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติพบมากที่สุด 8 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเภทน้ำตกหรือตาดมี 4 แห่ง ป่าสงวนแห่งชาติ 1 แห่ง อ่างเก็บน้ำ 1 แห่ง กำแพงหิน 1 แห่ง หาดทรายริมแม่น้ำ 1 แห่ง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีมีทั้งหมด 5 แห่ง แบ่งเป็นประเพณีวัด 2 แห่ง พระธาตุ 1 แห่ง พิพิธภัณฑ 1 แห่ง เรือนต้อนรับนักท่องเที่ยวของชนเผ่า 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีโรงแรม เรือนพัก การให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว การให้บริการนำเที่ยว การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ รถเช่า ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก เช่น ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ขึ้นชื่อ และมีจำหน่ายมากที่บ้าน เพียงงามมีหลายแบบให้เลือกโดยใช้ผ้าฝ้ายย้อมสีจากธรรมชาติแล้วทำเป็นผลิตภัณฑ์หลายอย่าง เช่น ตัดเย็บเป็นปลอกหมอน ผ้าคลุมเตียง กล่องใส่กระดาษทิชชู ตุ๊กตา ผ้าเช็ดมือ ผ้าขึ้น ส่วนอาหารที่แขวงหลวงน้ำทาเป็นอาหารที่มีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นถิ่นและมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วทุกแขวงของประเทศ สปป.ลาว ซึ่งจุดพิเศษของอาหารที่แขวงหลวงน้ำทาคือนั่นถั่วเน่า (เป็นการถนอมอาหารประเภทหนึ่งที่น่าถั่วเหลืองมาหมักตากแห้ง เป็นที่นิยมของจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทยเช่นกัน) ที่ทำมาจากถั่วเหลืองที่ได้ผ่านการปรุงแต่งและหมักเป็นเวลานานเพื่อมิให้รสชาติแซบฉ่ำกลมกล่อม เพื่อไว้ใช้เป็นเครื่องปรุงของอาหารทุกชนิด ส่วนสภาพการคมนาคมนั้น สามารถเดินทางเข้าถึงเมืองหลวงน้ำทามีหลายทาง เช่น เครื่องบิน รถโดยสารประจำทาง และเรือโดยสาร ด้านศักยภาพทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทา พบว่า มีหมู่บ้านอยู่ในระดับมาตรฐานดีเยี่ยมสัญลักษณ์ 5 ดาว จำนวน 4 หมู่บ้าน คือ บ้านเพียงงาม บ้านเจริญสุข บ้านน้ำห้า และบ้านน้ำแอ่ง ส่วนระดับมาตรฐานดีมากสัญลักษณ์ 4 ดาว คือ บ้าน น้ำดี โดยแบ่งเป็น

1. ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 81.6 คือ บ้านน้ำห้า ส่วนบ้านน้ำแอ่งศักยภาพในระดับคะแนนร้อยละ 80 และบ้านเจริญสุขระดับคะแนนที่ 79.2

2. ศักยภาพด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility บ้านเพียงงามมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 72 ส่วนบ้านเจริญสุข และบ้านน้ำห้ามีศักยภาพรองลงมาระดับคะแนนร้อยละ 65.3 และบ้านน้ำแอ่งศักยภาพในระดับคะแนนร้อยละ 60 ตามลำดับ

3. ศักยภาพด้านการบริการที่พัก Accommodation นั้นมีบ้านน้ำห้า และบ้านน้ำแอ่งมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 96.6 ศักยภาพรองลงมาระดับคะแนนร้อยละ 88 คือ บ้านเพียงงาม และบ้านเจริญสุข ส่วนบ้านน้ำดีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 84

4. ศักยภาพด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities ของพื้นที่ที่ทำการวิจัยทั้ง 5 หมู่บ้านนั้น มีระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยร้อยละ 100 เท่ากันทั้ง 5 พื้นที่

5. ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities ระดับคะแนน ศักยภาพเฉลี่ย ร้อยละ 100 มีด้วยกัน 3 หมู่บ้าน คือ บ้านน้ำดี บ้านเพียงงาม และบ้านน้ำท่า ศักยภาพรองลงมาระดับคะแนนร้อยละ 95 คือ บ้านน้ำแ่่ง และบ้านเจริญสุขมีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 93 ตามลำดับ

ภาพที่ 40 แผนที่แสดงหมู่บ้านแขวงหลวงน้ำทา (<https://maps.google.co.th/>)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 วิเคราะห์กลยุทธ์จัดการการท่องเที่ยวของชุมชนของแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ

1. ความเข้าใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ความมีการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวชุมชนว่าคืออะไร และรายละเอียดที่แท้จริงของการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน
2. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านพื้นที่พบว่า ควรมีบทบาทในการผลักดันให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในหมู่บ้าน โดยการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และมีบทบาทในการทำเพื่อชุมชน เช่น การจัดการวางแผนให้มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีการส่งเสริมและพัฒนาโฮมสเตย์สร้างความสะดวกสบายในพื้นที่

3. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยมีส่วนร่วมการออกแบบสินค้าโดยเฉพาะประเภทเครื่องทอ และสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละหมู่บ้าน และมีบทบาทในการพัฒนาสินค้าประเภทของที่ระลึก โดยเฉพาะสินค้าประเภท ผ้าทอ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม เครื่องปั้นดินเผา

4. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ควรการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน และมีการสร้างเครือข่ายร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในระดับแขวงและหมู่บ้านเป้าหมายทางการท่องเที่ยว โดยมีความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาช่วยเหลือด้านการพัฒนาชุมชน

5. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเพราะต้องการให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยอาศัยวิธีการติดตามข่าวสารทางวิทยุ โทรพบ ข้อมูลจากภาครัฐ แล้วจึงนำมาเผยแพร่ให้ชาวบ้านรับทราบ โดยมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อเรียนรู้กระบวนการการทำงานที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างไร และนำปัญหา อุปสรรค และข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาแก้ไขปรับปรุงไปในทางที่ดี และต้องการให้มีโครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้การท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะ และความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน

กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา

1. ความเข้าใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน มีเข้าใจความหมายของการท่องเที่ยวชุมชนดีกว่าแขวงอุดมไซ ในแนวทางที่ว่าเป็นการอนุรักษ์สืบทอดประเพณี ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมดั้งเดิมเอาไว้ โดยร่วมมือให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มรายได้ให้ชุมชน

2. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านพื้นที่ ควรสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านให้มีความหลากหลายมากขึ้น มุ่งบริการในแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยอาศัยการมีส่วนร่วมในการวางแผนให้มีแหล่งท่องเที่ยวเกิดขึ้นในหมู่บ้าน และควรมีพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง เช่น การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว มีสิ่งรองรับการเดินทางเข้ามาถึงหมู่บ้านของนักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหารของที่ระลึก โดยอาศัยเวทีการประชุมของชาวบ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้านในแนวทางการพัฒนาการชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

3. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยว ควร มีการชี้แนะชาวบ้านในการหาวิธีแก้ไขและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้มีความยั่งยืน และสร้างความเข้าใจการท่องเที่ยวชุมชนโดยในพื้นที่แขวงหลวงน้ำท้านสามารถแบ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวหลักๆ ได้ 2 ลักษณะคือ เชิงวัฒนธรรม และเชิงนิเวศเกษตร ควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาด้านสินค้าและจัดตั้งร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมภายในหมู่บ้าน จากสินค้าประเภทผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าทอ ผ้าจีน ผ้าคลุมโต๊ะ เสื้อผ้า ถักทอถุง เครื่องปั้นดินเผา สินค้าเครื่องจักสาน และอื่นๆ รวมถึงหมู่บ้านที่มีจุดขายทางด้านการเกษตรจะเน้นการพัฒนาสินค้าประเภท การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ อาหารพื้นบ้าน เครื่องปั้นหรือของป่า และข้าวจี

4. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ควรมีการร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชี้แจงข้อมูลข่าวสารต่างๆ และถอดบทเรียนร่วมกันในประเด็นการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน บางส่วนของกลุ่มตัวอย่าง มีการ ติดตามข่าวสารทางวิทยุ โทรพบ และข่าวสารจากห้องการท่องเที่ยว และได้นำมาเผยแพร่ให้ชาวบ้านในหมู่บ้านทราบด้วย และควรมีการสร้างเครือข่ายของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ได้มีการสร้างเครือข่ายและร่วมมือกับหน่วยงานเอกชน และภาครัฐที่เกี่ยวข้อด้านการจัดการท่องเที่ยวเข้ามาช่วยเหลือ โดยได้มีการแบ่งกลุ่มเครือข่ายหัตถกรรม จักสาน ได้มีความร่วมมือกับผู้จำหน่ายภายนอกเพื่อนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายในท่องเที่ยวแหล่งอื่นๆ จากข้อมูลยังพบอีกว่า บางส่วนยังไม่ได้เริ่มดำเนินการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว

5. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้านศักยภาพด้านทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ควรมีแนวทางในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อนำรายได้มาใช้กับชุมชนชาวบ้านมีรายได้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน เพื่อพัฒนาและได้ผลักดันให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่ๆ และต้องการมีส่วนร่วมการพัฒนาทักษะและความรู้การจัดการท่องเที่ยวชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการบริการอาหาร บริการที่พัก และด้านภาษาต่างประเทศ รวมถึงยังไม่มี ความชำนาญในการผลิตของหัตถกรรม เนื่องจากชาวบ้านยังไม่มีประสบการณ์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การศึกษารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. แขวงอุดมไซ

หมู่บ้าน	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT			
	Strengths จุดแข็ง	Weaknesses จุดอ่อน	Opportunities โอกาส	Threats อุปสรรค
บ้านปากงะ	1. เดินทางเข้าถึงจากด้านชายแดนห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ด้วยระยะทางเพียง 50 กิโลเมตร 2. สามารถจัดเส้นทางท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติได้ 3. มีวัดศิลปะท้องถิ่น 4. มี Home Stay 5. มีการวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวในหมู่บ้าน	1. มีการแปรรูปวัตถุดิบพื้นบ้านแต่ยังไม่มีการจัดสร้างร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก	1. โอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตของตนเอง 2. แสดงออกถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนที่โดดเด่น 3. ความตั้งใจจริงของนายบ้านและสมาชิกในหมู่บ้านที่แสดงถึงความพร้อมต่อการต้อนรับนักท่องเที่ยว	1. สถานพยาบาลพื้นฐานมีระยะทางห่างจากบ้านปากงะ 21 กิโลเมตร
บ้านปากแบ่ง	1. เดินทางจากจังหวัดน่านได้โดยผ่านช่องทางเดียวกันกับบ้านปากงะ 2. ที่พักแรมที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาตรฐาน 2 – 3 ดาว 3. มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ 4. มีการจัดแสดงช้าง	1. มีจุดด้อยในการจำหน่ายสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ของพื้นถิ่นโดยเฉพาะ	1. เป็นทางผ่านแวะพักระหว่างการเดินทางเรื่องล่องแม่น้ำโขงระหว่างอำเภอ เชียงของ จังหวัดเชียงราย และแขวงหลวงพระบาง	1. ไม่มีสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของพื้นที่

หมู่บ้าน	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT			
	Strengths จุดแข็ง	Weaknesses จุดอ่อน	Opportunities โอกาส	Threats อุปสรรค
บ้านชัยชนะ	1. สามารถพัฒนาเป็นรูปแบบ เส้นทางการท่องเที่ยวทางเกษตร และธรรมชาติทางธรณีวิทยา 2. ตั้งอยู่บนทางหลวงหลักของ แขวงอุดมไซ	1. ควรปรับปรุงและพัฒนาเรื่อง การจัดบ้านพักที่สามารถให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว	1. มีพื้นที่เป็นสวนป่าสลับกับพื้นที่น	1. สถานพยาบาลพื้นฐานมีระยะทาง ห่างจากบ้านปากเงยราว 30 กิโลเมตร 2. ควรมีการพัฒนาด้านการจัดการ เกี่ยวกับสาธารณสุขมูลฐานทั่วไป
บ้านโพนชัย	1. มีความโดดเด่นทางด้าน วัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ 2. เดินทางเข้าถึงได้สะดวก 3. มีการให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ 4. มีความโดดเด่นในเรื่องการทอผ้า 5. มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอ และสินค้าที่ระลึกของหมู่บ้าน		1. เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในชุมชนเมืองขนาดใหญ่ 2. โรงพยาบาลในชุมชนที่ใช้เวลาเดินทาง ประมาณ 10 นาที	
บ้านญ้อ	1. มีงานทอผ้า 2. มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	1. ไม่ได้มีร้านจำหน่ายสินค้าที่ ระลึกเป็นการเฉพาะแต่จะมีการ วางจำหน่ายตามบ้านที่มีการทอผ้า	2. การเดินทางที่สะดวกสบาย 3. มีเส้นทางผ่านที่สามารถเดินทางเข้าถึงทาง หลวงสาย R 3 A คือเส้นทางเศรษฐกิจทาง ภาคเหนือของประเทศ สปป.ลาว 4. มีเส้นทางเลขที่ R 2 W ซึ่งเป็นเส้นทางยุทธ ศาสตร์ 5. ห่างจากโรงพยาบาล 15 กิโลเมตร	

2. แขวงหลวงน้ำทา

หมู่บ้าน	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT			
	Strengths จุดแข็ง	Weaknesses จุดอ่อน	Opportunities โอกาส	Threats อุปสรรค
บ้านน้ำดี	1. ตั้งอยู่บนทางหลวง R 3 A 2. มีการให้บริการนำเที่ยวโดยชาวบ้านในท้องถิ่น 3. มีน้ำตกน้ำดี และกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ 4. มีการจัดบ้านพักในลักษณะโฮมสเตย์ 5. มีป้ายสื่อความหมายแสดงข้อมูลทั่วไป คำแนะนำด้านความปลอดภัย รวมถึงกฎระเบียบการเข้าเยี่ยมชมในบริเวณน้ำตก 6. พื้นที่จอตรกใกล้จุดจำหน่ายบัตรเข้าชมหรือบ่อนขายปีที่บริการจัดการโดยกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน	1. มีการแปรรูปวัตถุดิบพื้นบ้าน แต่ยังไม่มีการจัดสร้างร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก 2. ด้วยระยะทางที่ไม่ไกลจากเมืองน้ำทาเท่าใดนัก ทำให้นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในรูปแบบไปเช้าเย็นกลับ	1. ชุมชนยังรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมชาติพันธุ์แลนแตนของตนเองได้อย่างเข้มแข็ง 2. นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ แลนแตน	1. ถนนภายในหมู่บ้านยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดีเท่าที่ควร บางช่วงมีหลุมบ่อขนาดใหญ่ทำให้การเดินทางไม่สะดวกในช่วงฤดูฝน

หมู่บ้าน	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT			
	Strengths จุดแข็ง	Weaknesses จุดอ่อน	Opportunities โอกาส	Threats อุปสรรค
บ้านเพียงงาม	1. มีบ้านพักในลักษณะโฮสเตย์ 2. มีกิจกรรมด้านการทอผ้า 3. มีคณะกรรมการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน 4. มีสถานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว		1. เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางศึกษาธรรมชาติเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area) 2. มีกลุ่มสหพันธ์แม่หญิงเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าจำนวน 46 คน ช่วยกันผลิตผ้าทอมือ 3. ตั้งอยู่ใกล้ไกลจากตัวเมืองน้ำทาบนเส้นทางสายหลัก 4. ใช้เวลาเดินทางจากสนามบินหลวงน้ำทาประมาณ 10 นาที 5. นักท่องเที่ยวยังสามารถเลือกพักในเมืองน้ำทาได้ 6. มีร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรม	1. ช่วงถนนทางแยกเข้าหมู่บ้านเพียงงามระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตรมีสภาพไม่สมบูรณ์

หมู่บ้าน	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT			
	Strengths จุดแข็ง	Weaknesses จุดอ่อน	Opportunities โอกาส	Threats อุปสรรค
บ้านเจริญสุข	1. มีการทอผ้าในรูปแบบของชาวขมุ 2. เป็นหมู่บ้านต้นแบบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3. เป็นต้นแบบของการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม 4. มีการจัดที่พักแรมลักษณะ Home Stay 5. มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นหลัก	1. ขาดร้านค้าจำหน่ายสินค้าที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยวโดยเป็นการขาดโอกาสสร้างรายได้ที่อาจจะได้รับเพิ่มเติมจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้าน	1. มีอาชีพเสริมจากการบริการนักท่องเที่ยว 2. เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติในเขตเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area) 3. มีสถานือนามัยและมีเจ้าหน้าที่ดูแลประจำหมู่บ้าน	
บ้านน้ำห่า	1. มีถ้ำเกาหลี และแม่น้ำห่า 2. นักท่องเที่ยวสามารถเลือกพักในหมู่บ้านน้ำห่าในรูปแบบของโฮมสเตย์ 3. ชุมชนยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการต้อนรับนักท่องเที่ยว	1. บ้านน้ำห่าและบ้านน้ำแอ้งมีร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกร่วมกัน 2 หมู่บ้าน แต่ไม่ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยว	1. หมู่บ้านในเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area) 2. มีหลากหลายของพืชพรรณ ความหลากหลายของสัตว์ป่าในพื้นที่ 3. สามารถเดินทางเข้าถึงได้โดยสะดวกด้วยถนนสายหลัก	

หมู่บ้าน	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT			
	Strengths จุดแข็ง	Weaknesses จุดอ่อน	Opportunities โอกาส	Threats อุปสรรค
บ้านน้ำแอง	1. มีเส้นทางท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่เชื่อมโยงกับบ้านน้ำห้า		1. ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข R 3 A 2. หมู่บ้านในเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห้า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area)	

เที่ยวชมวัฒนธรรมชาวเผ่าซึ่งประชากรส่วนใหญ่จะเป็นชาวเผ่าลื้อ โดยเฉพาะคือการท่องเที่ยวในเชิง วัฒนธรรมชาวเผ่าลื้อที่บ้านญ้อซึ่งเป็นบ้านวัฒนธรรม ที่มีความเข้มแข็งและยังคงความเป็นเอกลักษณ์ ของชุมชนท้องถิ่น เช่น การใช้ภาษา และ การแต่งกาย ที่เป็นเอกลักษณ์ที่มีความน่าสนใจที่สำคัญ บ้านญ้อยังเป็นบ้านที่มีที่ตั้งตามแนวเส้นทางเศรษฐกิจที่สำคัญเลขที่ 2 ได้แก่ เส้นทาง R 2 W ที่ เชื่อมโยงกับเส้นทางแขวงภาคเหนือและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น แขวงไชยบูลี แขวงหลวงพระบาง และ แขวงบ่อแก้ว ส่วนการเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ด่านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ประเทศไทย และเมืองเดียนเบียนฟู (Dien Bien Phu) จังหวัดเดียนเบียน ประเทศ เวียดนาม นอกจากนี้ยังเป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงไปยังเส้นทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศคือ เส้นทาง เศรษฐกิจ R 3 A และยังสามารถจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชมเผ่าที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ภาษา และการแต่งกาย ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ดังนั้น เพื่อแสดง ให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงได้กำหนดการจัดการท่องเที่ยวภายในออกเป็น 4 กลุ่มการผลิต เช่น กลุ่มตำหูกทอดผ้า เซ็นฝ้าย กลุ่มการจัดสานกลุ่มการผลิตเครื่องปั้นดินเผา และกลุ่มศิลปะ จึงเป็น หมู่บ้านที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน และเหมาะสำหรับการพัฒนาเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวชุมชนเพื่อเป็นการกระจายรายได้ออกสู่ภูมิภาคเป็นอย่างดี และได้สอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาลประเทศ สปป. ลาวที่ เข้าสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้มี เป็นอย่างมาก และบ้านโพนชัยมีความโดดเด่นจากวิถีชีวิตการทำผ้าตำหูกของชาวไตลื้อเป็นอย่างมาก ด้านหมู่บ้านที่สามารถพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวทางนิเวศวิทยาสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ที่บ้าน ชัยชนะ เนื่องจากมีความโดดเด่นในด้านทางด้านสภาพภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่เขาสลับกับสวนหิน ขนาดเล็กบ้างใหญ่บ้างตลอดแนวของหมู่บ้าน เป็นไปตามแนวคิดของนำชัย ทนุผล (2542) ที่ได้ กล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวว่า “ต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีระบบ นิเวศที่สมบูรณ์ มีความสำคัญสูงต่อการศึกษา เรียนรู้ และการอนุรักษ์ที่รวมถึงแหล่งท่องเที่ยว และ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งเน้นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ อีกทั้งในพื้นที่ที่มีความดึงดูดใจ และมีโอกาสจัดกิจกรรมเชิงนิเวศได้มาก” ส่วนการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบนิเวศเกษตรควร พัฒนาให้เกิดขึ้นที่หมู่บ้านปากแงเนื่องด้วยมีวิถีชีวิตทางการเกษตรเป็นหลักสำคัญ รวมถึงผลิตภัณฑ์ สรากลั่นพื้นบ้านจากลูกเดือย ส่วนบ้านปากแงที่มีความโดดเด่นในด้านการบริการการท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวอยู่แล้วควรพัฒนาและขยายวันพักของนักท่องเที่ยวมากขึ้นในพื้นที่ จากเดิมมี เฉพาะนักท่องเที่ยวที่มาพักลักษณะค้างคืน คือ เดินทางมาจากท่าเรืออำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ในช่วงเช้า มาขึ้นที่ท่าเรือบ้านปากแงในช่วงเย็น มีกิจกรรมที่เกิดขึ้นที่บ้านปากแงเฉพาะการหาที่ พักแรม และรับประทานอาหาร กิจกรรมสันทนาการในช่วงค่ำ และเมื่อตื่นขึ้นมาในตอนเช้าต้องพร้อม ที่จะเดินทางไปยังเมืองหลวงพระบางต่อ จึงควรมีการขยายเวลาวันพักของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศให้มากขึ้น โดยพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวขึ้นมาเพิ่มเติมจากปัจจุบันที่มีการแสดงช้าง

ภาพที่ 42 แผนที่แสดงเส้นทางพื้นที่ศึกษาวิจัยเชื้อโง 4 ประเทศ (<https://maps.google.co.th/>)

กลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซนั้น ควรมุ่งไปพื้นที่เป้าหมายในหมู่บ้านชัชชนะเป็นอันดับแรก เนื่องด้วยยังขาดการพัฒนา ระบบสาธารณสุขมูลฐานที่จำเป็น โดยผลที่ได้จากการพัฒนาดังกล่าวจะเป็นผลทางอ้อมที่นักท่องเที่ยวจะได้รับผลประโยชน์ แต่ผู้ที่ได้ผลประโยชน์ทางตรง คือ ชาวบ้านชัชชนะที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่วนบ้านปากงะและปากแบ่งควรมีการส่งเสริมการผลิตสินค้าของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน ทั้งนี้อาจจะนำเข้ามาจากต่างพื้นที่ที่สามารถเป็นไปได้ เนื่องจากคณะผู้วิจัยไม่พบเห็นการ แสดงออกซึ่งวิถีชีวิตที่โดดเด่นของชาวบ้านจนสามารถพัฒนาให้เป็นภูมิปัญญาทางการท่องเที่ยวได้ เช่น การทอผ้าดำหูก มีเฉพาะเพียงบ้านปากงะที่มีการทำสุรากลั่นจากผลลูกเดือยเท่านั้น ทั้งนี้บ้านปากแบ่งมีความโดดเด่นด้านการเป็นจุดบรรจบ (สบ) ของแม่น้ำสาขาที่ไหลลงสู่แม่น้ำโขง เช่น แม่น้ำแบ่ง และแม่น้ำงะ จึงทำให้มีผลผลิตที่ได้จากแม่น้ำเป็นจำนวนมาก ควรมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านแปรรูปและถนอมอาหารประเภทปลาให้เป็นเอกลักษณ์ เพื่อเป็นช่องทางสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง จากการสรุปข้อมูลจากศูนย์วิจัยกสิกรไทย ได้ประมาณการค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวไทยในประเทศ สปป.ลาว อยู่ที่ 10,760 ล้านบาท อัตราขยายตัวร้อยละ 6.1 ทำให้ชาวบ้านมีโอกาสในการจำหน่ายสินค้ามากขึ้น โดยเป็นลักษณะเดียวกันกับจังหวัดพะเยาที่มีปลาสามจากกว๊านพะเยาเป็นสินค้าพื้นบ้าน และพัฒนาแหล่งจำหน่ายสินค้าพื้นบ้านในหมู่บ้านปากงะ และบ้านปากแบ่งด้วย ทั้งยังเป็นโอกาสให้ชาวบ้านได้มีส่วนรับผิดชอบในชุมชนของตน ตามนโยบายของรัฐบาลสปป.ลาว ที่ได้ให้โอกาสในการช่วยเหลือคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ซึ่งจะช่วยให้คนในชุมชนสามารถหารายได้หรือมีอาชีพเสริมด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆภายในชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้ รวมทั้งช่วยกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนสามารถดำเนินได้ตรงกับความต้องการของชุมชนเป็นหลักเพื่อที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชนต่อไป

กลยุทธ์เชิงรับ Defensive Strategy ด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ ควรมีการนำนักวิชาการมาจัดการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวให้กับชาวบ้าน มีแนวทางเดียวกันกับแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวลาว 5 ปี ระหว่างปีพ.ศ. 2554 – 2558 ที่ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาบุคลากรของส่วนกลางและท้องถิ่นให้มีความแข็งแกร่ง โดยมีการจัดส่งพนักงานแกนนำและพนักงานคุ้มครองไปทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนบทเรียนกับต่างประเทศ พัฒนาบุคลากรในสาขาการท่องเที่ยว ทั้งนี้ จะเป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาให้กลายเป็นหมู่บ้านต้นแบบอย่างยั่งยืน รวมถึงการสนับสนุนด้านเงินทุนในการพัฒนาโครงการด้านการท่องเที่ยวในแต่ละหมู่บ้าน เป็นไปตามการศึกษาของภาคภูมิชาตยาบุญ (2554) ที่ให้ความสนใจเรื่อง “บทบาทของภาครัฐกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบาง สปป.ลาว” โดยทำการวิเคราะห์ประเด็นการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐบาล หน่วยงานภาคเอกชน และประชาชนในชุมชนไว้ว่า “ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เมืองหลวงพระบางเพียงการปฏิบัติตามกฎหมายปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ไม่ทำลายสถานที่ท่องเที่ยวและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามเท่านั้น แต่ไม่มีบทบาทและส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายนโยบายดังกล่าวจะถูกกำหนดมาจากรัฐบาลเพื่อให้ประชาชนทุกคนในท้องถิ่นปฏิบัติตาม”

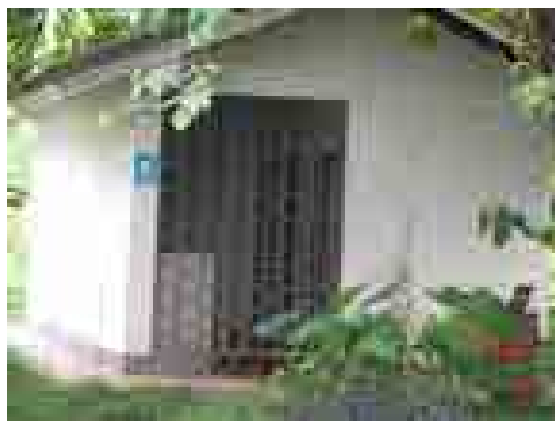
กลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies ต่อการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในแขวงอุดมไซนั้น ควรพิจารณาให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมและเพิ่มบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนของหมู่บ้านตนเองมากขึ้น เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของหมู่บ้าน ทั้งยังเป็นการปลูกจิตสำนึกการรักษาห่วงแหนวิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมของตนเองได้อีกทางหนึ่ง เนื่องจากคนในชุมชนเห็นว่า การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของการท่องเที่ยวชุมชนโดยการรับผิดชอบของคนในชุมชนท้องถิ่นโดยการที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวได้ส่งผลต่อกิจกรรมต่างๆ ให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนได้ตรงกับความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเห็นว่าบ้านญ้อ ได้มีการจัดระบบการมีส่วนร่วมไว้เป็นอย่างดีเพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น คือเรื่องการขัดแย้งกันของชุมชน ซึ่งทำให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเกี่ยวข้องสามารถรับรู้ถึงปัญหา และร่วมกันแก้ไขให้ได้ตรงกันสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความเหมาะสมต่อชุมชน ด้านการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ควรจัดให้มีการเข้าร่วมประชุมในการวางแผนต่อกิจกรรมต่างๆ ทางการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว และให้เกิดความหลากหลายทางความคิดในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนที่แท้จริง และสามารถตอบสนองแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากชุมชนได้รับการแจ้งมาว่าจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน ชุมชนต้องได้วางแผนการเพื่อเตรียมความพร้อมไว้ต้อนรับให้ทันการ สัมพันธ์กับแนวคิดของ วีระพล ทองมา (2553) ที่ว่าด้วยหลักการของการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ต้องให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ รวมถึงส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองด้วย โดย

มีการร่วมกำหนดแผนงานดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวผ่านเวทีประชุมทั้งในระดับกรรมการหมู่บ้าน และระดับสมาชิกหมู่บ้านผ่านรูปแบบการจัดตั้งชมรมการท่องเที่ยวของหมู่บ้านเอง โดยอาศัยกระบวนการส่งเสริมการตลาด และการจัดสรรผลประโยชน์ที่โปร่งใสและลงตัวอย่างตรงไปตรงมา สอดคล้องกับความหมายการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) เป็นส่วนหนึ่งของ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)” โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสรุปไว้ว่า “ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน” รวมถึงความสามารถพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวในระดับหมู่บ้านด้วย ที่ต้องเข้ามามีบทบาทในการฝึกอบรม พัฒนา และสร้างความเข้าใจ ความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เป้าหมายด้านการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซ

ส่วนพื้นที่ในการศึกษาวิจัยแขวงหลวงน้ำทา สามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางบกบนทางหลวงสาย R 3 A ผ่านสะพานมิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ 4 อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เข้าสู่แขวงบ่อแก้ว และเดินทางสู่บ้านน้ำแ่่ง เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทาได้ ทั้งนี้ ในส่วนของบ้านน้ำแ่่ง เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางต่อไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ทางด่านชายแดนบ่อเต็น ประเทศ สปป. ลาว ด้วยระยะทางราว 40 กิโลเมตร มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวลาว 5 ปี ระหว่างปีพ.ศ. 2554 – 2558 ว่าด้วยแผนงานการจัดทำแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือ บนเส้นทางท่องเที่ยวแขวงหลวงน้ำทา – แขวงบ่อแก้ว และเส้นทาง R 3 A โดยมีการกำหนดกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนของแขวงหลวงน้ำทาไว้ดังนี้คือ

กลยุทธ์เชิงรุก Approach Strategies ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทา ควรนำจุดเด่นด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่มาเป็นจุดขายหรือพัฒนาให้เป็นคำขวัญทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทาได้ จากข้อมูลที่พบในทุกหมู่บ้านมีความโดดเด่นในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศระหว่างหมู่บ้านเป้าหมายทั้ง 3 หมู่บ้านได้ คือ บ้านเจริญสุข บ้านน้ำห้า และบ้านน้ำแ่่ง ตามแนวคิดของ Peter W. C. Hoare (1986) ได้สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมไว้ว่า “ความสำเร็จของการฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไม่ได้ขึ้นอยู่กับบทบาทของรัฐเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับความร่วมมือของชาวบ้านในท้องถิ่นซึ่งผู้ใช้ทรัพยากรด้วย หากชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจด้านนิเวศวิทยาของป่า น้ำ และที่ดินเป็นอย่างดี เมื่อชาวบ้านเห็นว่าป่าและทรัพยากรส่วนรวมของชุมชน ซึ่งชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้แล้วเขาก็ยอมหวงแหนป่า และพยายามดูแลรักษาป่าให้ดี” ส่วนบ้านเพียงงานสามารถพัฒนาและกำหนดเป้าหมายให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ไตแดง และไตดำได้ โดยเป็นการเรียนรู้ผ่านงานฝีมือการตำหูกทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์

กลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทา ควรจัดให้มีการปรับปรุงและพัฒนาถนนหนทางในการเดินทางเข้าสู่หมู่บ้านโดยเฉพาะบ้านน้ำดี และบ้าน เพียงงามซึ่งจะไม่ได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางช่วงฤดูฝน อีกทั้งควรมีการปรับปรุงร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกโดยเฉพาะบริเวณปากถ้ำเกาหลาวที่ไม่ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวนัก หรือแม้แต่ชาวบ้านเองยังไม่นิยมในการนำสินค้าเข้ามาจำหน่ายในบริเวณดังกล่าว และควรเพิ่มจุดจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกโดยเฉพาะในหมู่บ้านเจริญสุข บ้านน้ำห้า และบ้านน้ำแอ่งขึ้นมาเพื่อขยายโอกาสในการสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวโดยตรงจากการเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางศึกษาธรรมชาติบริเวณเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ น้ำห้า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area) สัมพันธ์กับงานวิจัยของดร.ชนันท์ เอ็มพันธุ์ (2550) ที่ให้ความสนใจในประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการท่องเที่ยวไว้ว่า “ชุมชนต้องมีทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเด็นต่างๆ เช่น การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว การจัดระบบการเงิน การบัญชี การให้บริการที่เกี่ยวข้อง เช่น มัคคุเทศก์ ที่พัก อาหาร การตลาดและประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงาน” ทั้งนี้หมู่บ้านเจริญสุขซึ่งมีความพร้อมในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานของหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางหรือการรักษาพยาบาลกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้นกับนักท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวบริเวณเขตอนุรักษ์ฯ สร้างมาตรฐานด้านโฮมพักแบบ Home Stay และพัฒนาห้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นในเขตบ้านเจริญสุขได้ รวมถึงการพัฒนาการเป็นศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาชาติพันธุ์ชุมชนได้อีกทางหนึ่งเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควบคู่กัน

ภาพที่ 43 บริเวณทางเข้าถ้ำเกาหลี บ้านน้ำแ่ง มีร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกแต่ไม่ได้รับความนิยม

กลยุทธ์เชิงรับ Defensive Strategies การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา มีการส่งเสริมกิจกรรมให้กลุ่มแม่บ้านมีบทบาทด้านการชำนาญฝีมือแรงงาน อยากรให้มีการปรับปรุงฝีมือหัตถกรรม และแลกเปลี่ยนการยอมรับธรรมชาติกับต่างแขวงหรือต่างประเทศ ถือเป็นอีกช่องทางในการสร้างความร่วมมือกับชาวบ้าน โดยผ่านกิจกรรมการดำรงชีวิตประจำวันของคนในชุมชนประสานเป็นแรงจูงใจทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชาวบ้านในชุมชนเอง ตามแนวคิดของ Uphoff (1993) ได้กล่าวไว้ว่า “การมองการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนถึงลักษณะและผลของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนนั้น จะต้องอาศัยพื้นฐานของการเข้าร่วม ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมที่มาจากแรงจูงใจภายในจะเป็นแรงหนุน หรือช่วยให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม” และมีการสนับสนุนงบประมาณเสนอขอแหล่งทุนให้มีฝึกอบรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างบุคลากรการท่องเที่ยวให้ชุมชน

กลยุทธ์เชิงพัฒนา Development Strategies ต่อการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในแขวงหลวงน้ำทา ควรเพิ่มบทบาทในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนของชาวบ้านให้มากขึ้น ขยายโอกาสการมีส่วนร่วมในการรับฟังปัญหาและเสนอแนะแนวทางทางการท่องเที่ยวที่มาจากชุมชนทุกภาคส่วนอย่างแท้จริงให้เป็นรูปธรรม ตามแนวทางของ Rose (1984) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า ชุมชนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ก็จะทำให้การพัฒนาชุมชนนั้นสามารถเป็นไปได้โดยสะดวกและสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ เช่น มีการก่อตั้งชมรมทางการท่องเที่ยวของชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้านของแขวงหลวงน้ำทา โดยผ่านการอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง หรือจากอาสาสมัครส่งเสริมความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่ทางห้องการท่องเที่ยว แขวงหลวงน้ำทามีเครือข่ายอยู่ให้เป็นผู้สนับสนุนการจัดอบรมให้ความรู้ให้กับชาวบ้าน

5.3 ข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยการจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายใต้แผนงานวิจัย ศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คณะผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลมาสรุปได้ในหลายประเด็นที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนในด้านต่างๆ ของพื้นที่ดำเนินงานวิจัยอย่างแท้จริง รวมทั้งยังทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของชาวบ้านทั้งในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา มุมมองของผู้นำชุมชนหรือผู้ที่มีบทบาทต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงการประเมินผ่านคณะวิจัยในการศึกษาพื้นที่ดังกล่าว

แนวทางการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวชุมชนระหว่างประเทศไทย แขวงอุดมไซ แขวงหลวงน้ำทา สปป.ลาว

ประเทศไทย	ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	การเชื่อมโยงพื้นที่ท่องเที่ยว
จังหวัดเชียงราย พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าช้างทอง อำเภอเชียงแสน ระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตร ถึงสะพานมิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ 4 มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวชุมชนวิถีชีวิตชาวไทยอีสานที่อพยพมาจากจังหวัดหนองคาย	แขวงหลวงน้ำทา พื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศึกษาความหลากหลายของพันธุ์พืช และสัตว์ป่าในเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพน้ำห่า ในหมู่บ้านน้ำแอ่ง บ้านน้ำฮ่า และบ้านเพียงงาม ซึ่งระยะทางจากสะพานมิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ 4 ประมาณ 150 กิโลเมตร	ระยะทางประมาณ 200 กิโลเมตร บนเส้นทาง R 3 A ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยอีสาน และวัฒนธรรมลาวเทิง ได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของทั้ง 2 วัฒนธรรม รวมถึงการได้ศึกษาธรรมชาติในเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพน้ำห่า โดยสามารถกำหนดเวลาในการท่องเที่ยว ในระยะเวลา 3 วัน 2 คืน
จังหวัดน่าน พื้นที่ด้านชายแดนห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ห่างจากจังหวัดน่านประมาณ 140 กิโลเมตร ใช้ระยะเวลาเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง โดยสามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยลื้อในพื้นที่จังหวัดน่าน	แขวงอุดมไซ พื้นที่ บ้านปากแงย บ้านปากแบ่ง บ้านชัยชนะ เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และเป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางจากด้านชายแดนเมืองเงิน แขวงชัยยะบุรี ระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตรจากชายแดนจังหวัดน่าน และบ้านโพนชัย บ้านญ้อ เป็นพื้นที่วัฒนธรรมไตลื้อที่มีความแข็งแรงและยังคงเอกลักษณ์ของชุมชนได้เป็นอย่างดี	ระยะทางรวมจากจังหวัดน่านถึงบ้านปากแงย แขวงอุดมไซประมาณ 190 กิโลเมตร และระยะทางจากบ้านปากแงยถึงบ้าน ญ้อประมาณ 90 กิโลเมตร โดยมีระยะทางจากจังหวัดน่านถึงบ้านญ้อประมาณ 280 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 6 ชั่วโมง บนทางหลวงสาย 2W โดยสามารถเดินทางผ่านแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ที่หลากหลาย โดยนักท่องเที่ยวสามารถกำหนดรายการท่องเที่ยวในระยะเวลา 4 วัน 3 คืน

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอเสนอแนวทางที่เหมาะสมต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ดังนี้

1. ด้านการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชน

1. หน่วยงานภาครัฐบาล สปป. ลาว ในระดับแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ควรมีการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน โดยส่งผ่านนโยบายโดยตรงมายังการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทาโดยตรง

2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศ และระดับแขวงในการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณบ้านเพียงงาม บ้านน้ำห้า และบ้านน้ำแอ่งที่ตั้งอยู่ในเขตเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห้า สปป. ลาว (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area)

3. จัดทำแผนการท่องเที่ยวโดยเน้นหมู่บ้านเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในหมู่บ้านญ้อ บ้านโพนชัย แขวงอุดมไซ และบ้านเพียงงาม แขวงหลวงน้ำทา

4. พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยอาศัยจุดเด่นของบ้านเจริญสุข บ้านน้ำห้า บ้านน้ำแอ่ง และบ้านน้ำดี แขวงหลวงน้ำทา และบ้านชัยชนะ แขวงอุดมไซ

5. เร่งพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะเส้นทางการเดินทางเข้าหมู่บ้าน ปากงย แขวงอุดมไซ บ้านน้ำดี และบ้านเพียงงาม แขวงหลวงน้ำทา

6. ปรับปรุงร้านจำหน่ายของที่ระลึกในหมู่บ้านน้ำห้า และบ้านน้ำแอ่ง แขวงหลวงน้ำทา เพื่อรองรับการเดินทางท่องเที่ยวผ่านเส้นทาง R 3 A

7. สร้างอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวในบ้านปากแบ่ง เพื่อเป็นจุดดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาพักที่บ้านปากแบ่ง และรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สามารถเดินทางผ่านเส้นทางด่านชายแดนห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่านได้อีกหนึ่งช่องทาง รวมถึงส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อขยายวันพักในบ้านปากแบ่งให้มากขึ้น

8. พัฒนาสินค้าพื้นบ้านให้มีเอกลักษณ์ทั้งจำพวกงานหัตถกรรมพื้นบ้าน หรืองานด้านอาหาร เพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าของฝากและของที่ระลึกให้นักท่องเที่ยว

9. พัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวในลักษณะการเชื่อมโยงประเพณี และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น แขวงหลวงน้ำทามีกลุ่มชาติพันธุ์ขมุที่บ้านเจริญสุข บ้านน้ำห้า และบ้านน้ำแอ่ง กลุ่มชาติพันธุ์แลนแตนที่บ้านน้ำดี และกลุ่มชาติพันธุ์ไตดำที่บ้านเพียงงาม ส่วนแขวงอุดมไซมีกลุ่มชาติพันธุ์ไตลื้อที่บ้านญ้อ และบ้านโพนชัย ที่โดดเด่น

10. พัฒนามาตรฐานเรือนพักในรูปแบบ Home Stay ขึ้นในทุกหมู่บ้านเพื่อให้มีมาตรฐานในการให้บริการเดียวกันทั้งในพื้นที่แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา โดยในแขวงอุดมไซ สามารถพัฒนาตัวอย่างเรือนพัก Home Stay ได้ที่บ้านญ้อ และแขวงหลวงน้ำทาสามารถพัฒนาตัวอย่างมาตรฐานเรือนพัก Home Stay ได้ที่บ้านเจริญสุข

2. ด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

1. จัดให้มีการอบรมความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยมีเจ้าหน้าที่จากแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมให้กับกลุ่มผู้นำชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน

2. ควรมีการพัฒนาด้านการหาช่องทางทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนได้มีการติดต่อประสานงานกับบริษัทท่องเที่ยวในแขวงหลวงน้ำทา และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความช่วยเหลือในการโฆษณา การโฆษณาใน Web Site สื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา การประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน เพื่อหาตลาดการท่องเที่ยวใหม่ๆ และการสร้างเครือข่ายให้กับกลุ่มผู้นำชุมชนด้านการท่องเที่ยว

3. ผลักดันให้ผู้นำหมู่บ้านมีบทบาทอย่างมากในการเสนอแผนการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในชุมชนของตนเอง รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระดับหมู่บ้านใกล้เคียง ระดับแขวง และระดับต่างแขวง ผ่านการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4. หน่วยงานภาครัฐในระดับประเทศ หรือระดับแขวงควรมีการจัดตั้งกองทุนด้านการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวชุมชนให้มีความคล่องตัว และเข้มแข็ง

5. ส่งเสริมหลักการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนที่อยู่บนพื้นฐานของความไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ไม่ว่าต่อนักท่องเที่ยว ต่อทรัพยากรทางธรรมชาติ หรือต่อวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงเรื่องการจัดสรรผลประโยชน์ควรให้คำแนะนำกลุ่มผู้นำหมู่บ้านหรือนายบ้านในการสร้างความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ในเรื่องของรายได้ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน

3. การมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

1. ส่งเสริมให้ชาวบ้านเข้ามามีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนมากยิ่งขึ้น เช่น การเป็นสมาชิกท่องเที่ยวของหมู่บ้าน เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านที่สามารถพัฒนาเป็นกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือเชิงนิเวศได้ หรือการตั้งกลุ่มประกอบอาหารพื้นบ้านเพื่อเป็นผู้ปรุงอาหารเวลาที่พักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในหมู่บ้าน

2. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว ตัวอย่างห้องกลางบ้านหรือห้องประชุมประจำบ้านผู้อาศัยพื้นที่ที่สามารถจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข่าวสารทางการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

3. ส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของหมู่บ้าน โดยการปลูกจิตสำนึกการรักษาห่วงแหนวิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมของตนเอง เพื่อเป็นการสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

4. กลุ่มผู้นำชุมชนหรือนายบ้านที่ผ่านการอบรมหรือดูงานด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนที่จัดโดยการท่องเที่ยว ต้องมีบทบาทสามารถสร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้านให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในชุมชน

5. ให้ชาวบ้านเห็นผลจากรายได้ของการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนที่เกิดขึ้นเป็นรายได้เสริม ไม่ใช่รายได้หลัก เพราะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนต้องไม่ใช่ชาวบ้านละทิ้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของตนเองเพื่อมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

4. โอกาสการท่องเที่ยวของประเทศไทยในการเดินทางผ่านเส้นทาง R 3 A และเส้นทาง R 2 W

1. เป็นการเปิดโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดเชียงรายและจังหวัดน่าน สู่เส้นทางภาคเหนือของ สปป.ลาว

2. สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่นิยมการเดินทางแบบผจญภัยควบคู่กับการเรียนรู้วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีความโดดเด่น เช่น วัฒนธรรมไทยอีสานเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมลาวเทิง

3. สามารถขยายการลงทุนด้านการบริการการท่องเที่ยวจากนักธุรกิจท้องถิ่นที่มีความชำนาญสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้ตามเส้นทางสาย R 3 A และ R 2 W เช่น ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจที่พักแรม

4. เป็นโอกาสในการรองรับการเดินทางจากนักท่องเที่ยว และนักธุรกิจจาก สปป.ลาว และประเทศใกล้เคียงผ่านการเดินทางทั้ง 2 เส้นทาง

5. นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวในลักษณะ 1 Trip 2 Country และเพิ่มโอกาสในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวได้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย เพื่อดำเนินงานวิจัยในพื้นที่ต่างประเทศที่มีความแตกต่างกันในด้านภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวิถีชีวิต ถือเป็นความท้าทายใหม่ในการทำวิจัยข้ามวัฒนธรรม Cross Cultural Research ผู้วิจัยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านบริบทที่แตกต่างของพื้นที่เป็นหลัก
2. ผู้วิจัยควรมีการติดต่อประสานงานทั้งในระดับเป็นทางการโดยผ่านเจ้าหน้าที่รัฐ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง และต้องดำเนินการติดต่อประสานงานในพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานวิจัยกับหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอีกช่องทางหนึ่ง เพื่อความมั่นใจในเรื่องเอกสาร และข้อมูลที่ได้ และจะเป็นการอำนวยความสะดวกในการประสานงานลงพื้นที่อย่างมาก
3. การใช้ภาษาในการสื่อสาร ในแบบสอบถาม หรือในเอกสารที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย ล้วนแล้วแต่เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นภายใต้องค์ความรู้ทางวิชาการของประเทศไทย ทำให้บางครั้งเกิดปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารและทำความเข้าใจในเนื้อความที่ไม่ตรงกัน
4. การแสดงออกซึ่งความจริงใจต่อการเข้าไปพัฒนาพื้นที่นั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำวิจัยเชิงพื้นที่ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่นักวิจัยต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงพื้นที่งานวิจัยในครั้งนี้ เนื่องด้วยโดยส่วนมากแล้วเจ้าหน้าที่รัฐในระดับแขวงที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือกลุ่มผู้นำในหมู่บ้านพื้นที่เป้าหมายยังไม่มี ความเข้าใจในรูปแบบการวิจัย หรือเข้าใจในวัฒนธรรมการวิจัยที่แท้จริง
5. รูปแบบงานวิจัยในครั้งต่อไปควรเป็นการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวทางการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในประเทศ สปป. ลาว ที่สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในเส้นทาง R 3 A ขึ้นระหว่างประเทศไทย ประเทศ สปป. ลาว และประเทศจีนได้ อีกทั้งยังสามารถพัฒนางานวิจัยในรูปแบบการท่องเที่ยวเชื่อมโยงโดยอาศัยฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเช่น กลุ่มชาติพันธุ์ไตลื้อในจังหวัดน่าน เชื่อมโยงกับแขวงอุดมไซ และเมืองสิบสิงปันนาของ ประเทศจีน

บรรณานุกรม

- Papadsalang D. 2011. Lao National Tourism Administration Report 2011 – 2015.
- Peter W.C.Hoare.1986. The Role of Extension: A Northern Thailand Watershed Case Study. Watershed Resources Management.n.p.
- _____.2556. ศักยภาพการท่องเที่ยวประเทศ สปป.ลาว. ศูนย์วิจัยกสิกรไทย.
- _____.2556. สถิติการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทา ปี พ.ศ. 2555.
- _____.2556. สถิติการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไชย ปี พ.ศ. 2555.
- กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว.2556. แผนยุทธศาสตร์พัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวของ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ในปี พ.ศ. 2555-2563.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่ม 27. 2546. “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”. กรุงเทพฯ: รังสิวิทยา.
- จงรักษ์ อินทนต์. 2545. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา บ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง”. การค้าว่าอัสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2526. การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบทในการบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ดร.ชนิ เอ็มพันธุ์. 2550. การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นำชัย ทนุผล. 2542. ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านโป่ง. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- นิตยา เงินประเสริฐศรี. 2544. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ 2 : 7 (กรกฎาคม-ธันวาคม): หน้า 61-71.
- บัญชา พุฒินากุล. 2551 “บทบาทของรัฐในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ กรณีศึกษาการเติบโตของการท่องเที่ยวในอำเภอลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประวิทย์ เรืองจำรัส. 2544. “การจัดการทรัพยากรโดยชุมชน :กรณีศึกษาชุมชนลุ่มน้ำยาว อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวแขวงอุดมไชย (2556). แผนยุทธศาสตร์พัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวของ แขวงแขวงอุดมไชย ในปี พ.ศ. 2554-2563.

- พรพิชญ พรหมศิวัชพัลลภ และคณะ. 2548 “ร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่”. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ภาคภูมิ ขาตาบุญ. 2554 “บทบาทของภาครัฐกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วีระพล ทองมา. 2553 (21 กันยายน).การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism :CBT) สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขตที่ดินป่าไม้. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา :<http://www.dnp.go.th/fca16/file/i49xy4ghqzsh3j1.doc>.
- ศิริประภา แก้วอุดม. 2554 “ทางเลือกกลยุทธ์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนย่านตลาดบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. 2552 (21 กันยายน).ท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่ากับ “การท่องเที่ยวโดยชุมชน”. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา :<http://www.dnp.go.th/fca16/file/i49xy4ghqzsh3j1.doc>.
- सानิตย์ บุญชู. 2527. การพัฒนาชุมชน: การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สินธุ์ สโรบล (บรรณาธิการ). 2546. การท่องเที่ยวโดยชุมชน:แนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ. เชียงใหม่ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุวิทย์ อิศาศวัต. 2533. การศึกษาศักยภาพชุมชนกรณีบ้านโสกแจ้ง ตำบลเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. ขอนแก่น: สถาบันวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- หทัยรัตน์ วัฒนพฤกษ์. (2545). “ความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน”. การค้าว่าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาไทย

แบบสัมภาษณ์ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน
ชุดโครงการวิจัย “ศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”
โครงการวิจัยย่อยที่ 2 “การจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงหลวงพระบาง
แขวงอุดมไซ แขวงหลวงน้ำทา และแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ชุดนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

ส่วนที่ 3 ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนโดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น คือ 1. ศักยภาพ
 ด้านพื้นที่ 2. การตลาดการท่องเที่ยว 3. การบริหารการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และ 4. ทักษะและ
 ความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อ – สกุลผู้ให้ข้อมูล.....
2. เพศ () ชาย () หญิง
3. อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือน คิดเป็น 1 ปี)
4. ตำแหน่งปัจจุบัน.....
5. หน้าที่ความรับผิดชอบ.....

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

1. ท่านรู้จัก “การท่องเที่ยวชุมชน” มากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

ท่านเข้าใจความหมายของการท่องเที่ยวชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

1. ศักยภาพด้านพื้นที่

1.1 ท่านมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านสิ่งดึงดูดใจอย่างไร

1.2 ท่านมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านความสะดวกสบายในการเดินทางอย่างไร

1.3 ท่านมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านการบริการที่พักอย่างไร

1.4 ท่านมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านกิจกรรมสันทนาการอย่างไร

1.5 ท่านมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างไร

2. การตลาดการท่องเที่ยว

2.1 ท่านมีบทบาทในการกำหนดช่องทางทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

2.2 ท่านมีบทบาทในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

2.3 ท่านมีบทบาทในการพัฒนาสินค้าและผลผลิตในชุมชนเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึกหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.4 ท่านมีบทบาทในการกำหนดส่วนผสมทางการตลาด (4 Ps.) สำหรับการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.5 ท่านมีบทบาทในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน

3.1 ท่านมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.2 ท่านเคยร่วมรับฟังความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.4 ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.5 ท่านมีการกำหนดกิจกรรมใดบ้างเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือการท่องเที่ยวชุมชนในชุมชน
อย่างไร

4. ทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

4.1 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

4.2 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

4.3 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

4.4 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์การจัดการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

4.5 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะและความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ อย่างไร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

ชุดโครงการวิจัย “ศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 “การจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงหลวงพระบาง แขวงอุดมไซ แขวงหลวงน้ำทา และแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”

คำชี้แจง : แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น คือ 1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจการ 3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และ 4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการมีส่วนร่วมตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. สถานภาพ () แต่งงานแล้ว () โสด () หย่าร้าง
3. จำนวนบุตร(กรณีแต่งงานแล้ว).....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
4. อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือน คิดเป็น 1 ปี)
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....ก๊ีบ

ส่วนที่ 2 บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการมีส่วนร่วมตามความเป็นจริง ตามระดับประเมินการมีส่วนร่วม ดังนี้ 3 = มีส่วนร่วมทุกครั้ง 2 = มีส่วนร่วมบางครั้ง และ 1 = ไม่เคยมีส่วนร่วมเลย

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

บทบาทการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม		
	มีส่วนร่วมทุกครั้ง 3	มีส่วนร่วม บางครั้ง 2	ไม่เคยมีส่วนร่วม เลย 1
1.1 ท่านได้รับรู้เรื่องหลักการจัดการท่องเที่ยวชุมชน			
1.2 ท่านรับรู้เรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนหรือไม่			
1.3 ท่านตัดสินใจเข้าร่วมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน			
1.4 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาสภาพพื้นที่ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน			
1.5 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน			
1.6 ท่านเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวชุมชน			
1.7 ท่านเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชน			
1.8 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายในชุมชน			
1.9 ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจากสื่อภายนอกชุมชน			
1.10 ท่านรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน			

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ

บทบาทการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม		
	มีส่วนร่วมทุกครั้ง 3	มีส่วนร่วม บางครั้ง 2	ไม่เคยมีส่วนร่วม เลย 1
2.1 ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ			
2.2 ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ			
2.3 ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน			
2.4 ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน			
2.5 ท่านรับรู้ถึงการเตรียมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน			
2.6 ท่านเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวชุมชน			
2.7 ท่านเคยสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน			
2.8 ท่านเคยร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน			
2.9 ท่านเคยแนะนำและชักจูงผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวชุมชน			
2.10 ท่านเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน			

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

บทบาทการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม		
	มีส่วนร่วมทุกครั้ง 3	มีส่วนร่วม บางครั้ง 2	ไม่เคยมีส่วนร่วม เลย 1
3.1 ท่านรับรู้ถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว สู่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน			
3.2 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านรายได้			
3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เช่น การจัดตั้งชมรมเพื่อการดูแลผลประโยชน์			
3.4 ชุมชนมีการร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เช่นการจัดตั้งชมรม องค์กรที่เกี่ยวข้อง			
3.5 ท่านรับรู้ถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชน			
3.6 ท่านรับรู้การเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน เช่น ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม			
3.7 ท่านรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน สู่ภายนอก			
3.8 ท่านรับรู้ถึงการจัดหานักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด			
3.9 ท่านรับรู้ถึงการระดมเงินทุน การสะสมเงิน หรือการออมเงินที่มาจากรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน			
3.10 ท่านรับรู้ถึงการฝึกอบรมบุคลากร ศึกษาดูงาน หรือให้ความรู้ด้านการจัดสรรผลประโยชน์			

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

บทบาทการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม		
	มีส่วนร่วมทุกครั้ง 3	มีส่วนร่วม บางครั้ง 2	ไม่เคยมีส่วนร่วม เลย 1
4.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน			
4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน			
4.3 ท่านรับรู้ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน			
4.4 ท่านร่วมพิจารณาผลกระทบด้านบวก และด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน			
4.5 ท่านเคยร่วมพิจารณากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน			
4.6 ท่านเคยร่วมกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน			
4.7 ท่านเคยร่วมกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวชุมชน			
4.8 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน			
4.9 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชุมชน			

แบบประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชน

ชุดโครงการวิจัย “ศักยภาพและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 “การจัดการเชิงกลยุทธ์ของท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงหลวงพระบาง แขวงอุดมไซ แขวงหลวงน้ำทา และแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”

ระดับมาตรฐานคุณภาพการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยว จะนำคะแนนที่ได้ไปเทียบระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ดังตารางข้างล่าง

ค่าคะแนน ระดับมาตรฐาน สัญลักษณ์

ค่าคะแนน	ระดับมาตรฐาน	สัญลักษณ์
81 ขึ้นไป	ดีเยี่ยม	★ ★ ★ ★ ★
71 - 80	ดีมาก	★ ★ ★ ★
61 - 70	ดี	★ ★ ★
51 - 60	ปานกลาง	★ ★
50 หรือน้อยกว่า	ต่ำ	★

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตามความเป็นจริง

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction

ดัชนี	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย 1	ไม่เห็นด้วย 0	
สิ่งดึงดูดใจเชิงธรรมชาติ Natural attractions			
1.1 แหล่งธรรมชาติถูกทำลายไปจนหมด และมีสิ่งก่อสร้างต่างๆ แทนที่			
1.2 แหล่งธรรมชาติส่วนใหญ่ถูกทำลาย คงเหลือน้อยบริเวณที่ยังคงสภาพธรรมชาติ			
1.3 แหล่งธรรมชาติส่วนใหญ่ถูกทำลาย แต่มีมากบริเวณที่ยังคงสภาพธรรมชาติ			
1.4 แหล่งธรรมชาติคงสภาพในระดับปานกลาง โดยพื้นที่กึ่งหนึ่งถูกรบกวนหรือตัดแปลงจากการกระทำของมนุษย์			
1.5 แหล่งธรรมชาติส่วนใหญ่คงสภาพดี แต่มีร่องรอยการรบกวนจากมนุษย์บ้าง			
1.6 แหล่งธรรมชาติยังคงสภาพสมบูรณ์ ไม่มีการรบกวนจากมนุษย์			
1.7 มีสภาพความสวยงามทางกายภาพ			

1.8 มีความเป็นเอกลักษณ์และโดดเด่นเฉพาะตัวทางกายภาพของพื้นที่			
1.9 แหล่งธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนที่อาศัยอยู่ภายในและโดยรอบ			
1.10 คุณค่าต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น			
สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น Built attractions			
1.11 มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์			
1.12 มีความเป็นเอกลักษณ์ทางกายภาพ			
1.13 มีความสมบูรณ์และความสวยงามทางสถาปัตยกรรม			
1.14 มีความสัมพันธ์กับชุมชน โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชื่อเสียงในระดับชาติ			
1.15 มีชื่อเสียงและความเป็นที่ยอมรับของแหล่งประวัติศาสตร์ ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก			
สิ่งดึงดูดใจเชิงศิลปวัฒนธรรม Cultural Attractions			
1.16 คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม มีเอกลักษณ์ระดับท้องถิ่น			
1.17 มีความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี			
1.18 มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรม หรือการสร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็น			
1.19 มีความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง			
1.20 มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมในหมู่บ้าน			
สิ่งดึงดูดใจเชิงชุมชนสัมพันธ์ Social Attractions			
1.21 มีการสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว			
1.22 มีศักยภาพในการให้บริการนักท่องเที่ยวของชาวบ้าน			
1.23 ชุมชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว			
1.24 ชุมชนส่วนใหญ่ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ในวิถีชีวิต			
1.25 ชุมชนยินดีต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ			

2. ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง Accessibility

ดัชนี	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย 1	ไม่เห็นด้วย 0	
2.1 มีทางเข้าถึงได้สะดวก			
2.2 มีทางเข้าถึงได้สะดวก รถเดินได้ 2 ทาง แต่สามารถใช้ความเร็วได้ต่ำกว่า 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง			
2.3 มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถยนต์นั่ง			
2.4 มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถขนาดใหญ่ ได้แก่ รถโดยสารหรือรถทัศนจร			
2.5 ถนนลาดยางตลอดสาย สภาพผิวถนนสมบูรณ์			
2.6 ถนนลาดยางไม่ตลอดสาย			
2.7 ถนนลูกรัง			

2.8 การเข้าถึงด้วยการเดินเท้าเพียงอย่างเดียว			
2.9 มีรถยนต์โดยสารประจำทาง			
2.10 มีรถยนต์รับจ้างเช่าเหมา			
2.11 มีรถสามล้อเครื่องรับจ้าง หรือรถจักรยานยนต์รับจ้าง			
2.12 มีรถสามล้อถีบรับจ้าง			
2.13 มีเรือรับจ้าง			
2.14 มีบริการเช่ารถจักรยาน			
1.15 ระยะเวลาจำกัดการเดินทางเข้าหมู่บ้าน			

2. ด้านการบริการที่พัก Accommodation

ดัชนี	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย 1	ไม่เห็นใจ 0	
3.1 มีที่พักแรม และที่พักผ่อนอย่างเพียงพอ			
3.2 มีที่พักแรม และที่พักผ่อนไม่เพียงพอ			
3.3 ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน			
3.4 เป็นบ้านที่มีลักษณะมั่นคง			
3.5 เป็นบ้านที่เจ้าของบ้านแบ่งปันที่นอน หรือห้องนอน อย่างเป็นสัดส่วนหรืออาจปรับปรุงต่อเติมที่พักที่ติดกับบ้านเดิมเพื่อใช้เป็น ที่นอน หรือห้องนอน			
3.6 ที่พักที่นอน สะอาด และสบาย			
3.7 มีที่นอนและเครื่องนอนสำหรับนักท่องเที่ยว เช่นเตียง พูก ผ้าปู หมอน ผ้าห่ม หรือเสื่อ			
3.8 ที่นอนและเครื่องนอน ได้รับการทำความสะอาดอยู่เสมอ มีการเปลี่ยนเครื่องนอนสำหรับนักท่องเที่ยวเข้าพักใหม่ทุกครั้ง หรือตามความเหมาะสมมีมุ้ง หรือมุ้งลวดเพื่อป้องกันยุง และแมลง			
3.9 มีราวตากผ้าหรือที่เก็บเสื้อผ้า			
3.10 ห้องสุขาและ ห้องอาบน้ำที่สะอาด			
3.11 ห้องสุขามีความมิดชิดปลอดภัย			
3.12 มีที่ลือคประตูในสภาพใช้งานได้ดี มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก			
3.13 มีขนาดของห้องน้ำที่เหมาะสมไม่คับแคบหรือมีหลังคาต่ำเกินไปจนก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว			
3.14 มีการแยกชั้นสำหรับตักอาบน้ำ			
3.15 น้ำที่ใช้มีความสะอาดอาจเป็นประปาหมู่บ้าน ประปาภูเขา หรือน้ำดิบที่ปล่อยไว้ระยะหนึ่ง			
3.16 ปริมาณน้ำที่ใช้มีเพียงพอ และมีสำรองตลอดเวลา			
3.17 มีถังขยะในห้องน้ำ			
3.18 มีที่แขวน หรือราวตากผ้าในบริเวณห้องน้ำ			
3.19 มีสถานที่พักผ่อนภายในบ้านหรือบริเวณชุมชน			

3.20 พื้นที่พักผ่อนภายในบ้านหรือบริเวณโดยรอบ ที่สามารถนั่งหรือนอน และมีบรรยากาศผ่อนคลาย เช่น ลานบ้าน ใต้ต้นไม้ ศาลาหน้าบ้าน			
3.21 มีการรักษาความสะอาดบริเวณรอบบ้าน สวนครัว ต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ร่องน้ำ อยู่เสมอ			
3.22 มีปริมาณ และประเภทอาหารที่เหมาะสม			
3.23 ผลิตโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ไม่ซื้ออาหารหรือกับข้าวถุง			
3.24 มีการปรุงอาหารอย่างถูกสุขอนามัย			
3.25 มีที่เก็บน้ำ/ภาชนะเก็บน้ำที่สะอาดไม่มีตะกอน มีฝาปิดมิดชิด			
3.26 มีน้ำดื่มที่สะอาด ผ่านกระบวนการทำความสะอาด			
3.27 มีภาชนะที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เช่น ถ้วย ชาม จาน ช้อน ช้อนกลาง ทัพพี โถข้าวที่สะอาด ไม่มีคราบและกลิ่นคาว กลิ่นอับ			
3.28 ครัวอาจอยู่ในบ้าน หรือแยกจากตัวบ้านก็ได้ และมีการดูแลความสะอาด อยู่เสมอ			
3.29 มีอุปกรณ์การเก็บ เครื่องปรุง วัตถุดิบ ที่สะอาดสามารถป้องกันเชื้อโรค และสิ่งสกปรก เช่น มีที่เก็บมิดชิด ที่แขวน หรือมีฝาชีครอบ หรือคลุมผ้าสะอาด			
1.30 มีการจัดการขยะที่ถูกสุขอนามัย			

2. ด้านกิจกรรมสันทนาการ Activities

ดัชนี	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย 1	ไม่เห็นด้วย 0	
4.1 ชุมชนแสดงออกถึงอัตลักษณ์วิถีชีวิตของหมู่บ้านที่ดีในการต้อนรับ			
4.2 มีการแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือนทุกคนที่อยู่ในขณะนั้น เพื่อรู้จักและเรียนรู้วิถีชีวิตของเจ้าของบ้านผ่านกิจกรรมต่างๆ ภายในบ้าน เช่น เก็บผักสวนครัวร่วมกัน ทากกับข้าวร่วมกัน รับประทานอาหารร่วมกัน			
4.3 ชุมชนมีการแลกเปลี่ยนให้ข้อมูล อาจ เป็นเอกสารภาพถ่าย หรือการพูดคุยในเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมในชุมชนอย่างเหมาะสม			
4.4 ชุมชนมีการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตของตนเอง เช่น ไปดูไร่-นา ออกทะเล เก็บใบชาทอดผ้า จักสาน เป็นต้น ซึ่งจะเป็นโอกาสของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต			
4.5 มีกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น เดินป่า ปีนเขา ปั่นจักรยาน			
4.6 มีกิจกรรมที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนที่โดดเด่น			
4.7 มีกิจกรรมต้อนรับประเพณีของท้องถิ่น เช่น บายศรี			
4.8 มีกิจกรรมบันเทิง การแสดงดนตรี การแสดงพื้นบ้านที่น่าสนใจ			
4.9 มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม			
4.10 รูปแบบของกิจกรรมมีความคุ้มค่ากับราคาที่เรียกเก็บ Value of money			

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก Destination Amenities

ดัชนี	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย 1	ไม่เห็นใจ 0	
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก Souvenir shop			
5.1 มีผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือชุมชนสามารถนำมาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวได้ทั้งเป็นของบริโภค สิ่งประดิษฐ์ เสื้อผ้า สิ่งทอ ของที่ระลึก โดยใช้วัสดุ และวัตถุดิบท้องถิ่นเป็นหลัก			
5.2 มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน			
5.3 ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายและสวยงาม			
5.4 ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ และราคาที่เหมาะสม			
5.5 ทำเลที่ตั้งของร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เข้าถึงสะดวก			
ด้านความปลอดภัย			
5.6 มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น			
5.7 มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการช่วยเหลือเบื้องต้น เมื่อนักท่องเที่ยวเกิดเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุ			
5.8 มีอาสาสมัครประจำบ้านที่อยู่ในสภาพใช้ได้ทันที (ยังไม่หมดอายุ)			
5.9 นายบ้าน/หัวหน้าชุมชน ควรซักถามถึงโรคประจำตัวหรือบุคคลที่ติดต่อกับพื้นที่ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินกับนักท่องเที่ยว			
5.10 มีการการจัดระบบดูแลความปลอดภัย			
5.11 มีการแจ้งให้นายบ้านรับทราบขณะมีนักท่องเที่ยวในหมู่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือในการดูแลรักษาความสงบ ความปลอดภัย			
5.12 มีการจัดเวรยามดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น รถจักรยานยนต์			
5.13 เมื่อมีเหตุร้ายต้องมีเครื่องมือสื่อสารติดต่อกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้			
5.14 มีการเตือนนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน			
5.15 มีสถานพยาบาล โรงพยาบาลอยู่ไม่ไกลจากชุมชน			
ด้านข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว			
5.16 มีรายการนาเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยว			
5.17 มีการวางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกันของชุมชน			
5.18 มีโปรแกรมการท่องเที่ยว และข้อมูลรายละเอียดกิจกรรมในโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย สามารถเผยแพร่สู่สาธารณะและนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชน			
5.19 กลุ่มหรือเจ้าของบ้านเป็นผู้นำเที่ยวเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากร สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม ศิลปะ สถาปัตยกรรม การแสดง ความเชื่อ			

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาลาว

**ແບບສຳພາດກິນລະຍຸດການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ
ອຸດໂຄງການວິໄຈ”ສັກກະຍະພາບ ແລະການບໍລິຫານຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນແບບຍືນຍົງ
ເພື່ອຮອງຮັບການເຂົ້າສູ່ປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ
ຂອງສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວລາວ ແລະປະເທດໄທ”
ໂຄງການວິໄຂຍອຍທີ 2 “ການຈັດການເຊິ່ງກິນລະຍຸດຂອງການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນແບບຍືນຍົງ
ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ ແລະແຂວງ ຫລວງນໍ້າທາ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ເພື່ອຮອງຮັບການເຂົ້າສູ່ປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ”**

ຂໍ້ແນະນຳ: ແບບສຳພາດອຸດົມໄຊແບ່ງອອກເປັນ 3 ສ່ວນຄື

ສ່ວນທີ 1 ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປຂອງຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ

ສ່ວນທີ 2 ຄວາມເຂົ້າໃຈດ້ານການຈັດການທ່ອງທ່ຽວ

ສ່ວນທີ 3 ຍຸດທະສາດການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນໂດຍແບ່ງອອກເປັນ 4 ປະເດັນຄື

1 ສັກກະຍະພາບດ້ານທຶນທີ່, 2 ການຕະຫຼາດການທ່ອງທ່ຽວ, 3 ການບໍລິຫານຈັດການທ່ອງທ່ຽວຂອງ
ຊຸມຊົນ ແລະ 4 ທັກສະ ແລະຄວາມຮູ້ໃນການຈັດການກ່ຽວກັບການທ່ອງທ່ຽວ

ສ່ວນທີ 1 ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປຂອງຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ

1. ຊື່ ແລະນາມສະກຸນ.....
2. ເພດ () ຊາຍ () ຍິງ
3. ອາຍຸ.....ປີ (ເກີນ 6 ເດືອນໄລ່ເປັນ 1 ປີ)
4. ຕຳແໜ່ງປະຈຸບັນ
5. ຫນ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ.....

ສ່ວນທີ 2 ຄວາມເຂົ້າໃຈດ້ານການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ

1. ທ່ານຮູ້ຈັກ “ການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ” ຫລາຍເທົ່າໃດ

.....

.....

.....

2. ທ່ານເຂົ້າໃຈຄວາມຫມາຍຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ແນວໃດ

.....

.....

.....

ສ່ວນທີ 3 ຍຸດທະສາດການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ

1. ສັກກະຍະພາບພື້ນທີ່

- 1.1 ທ່ານມີບົດບາດໃນການຈັດການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນດ້ານສິ່ງດຶງດູດໃຈແນວໃດ

.....

.....

.....

- 1.2 ທ່ານມີບົດບາດໃນການພັດທະນາພື້ນທີ່ຊຸມຊົນດ້ານຄວາມສະດວກສະບາຍໃນການ
ເດີນທາງແນວໃດ

.....

.....

.....

- 1.3 ທ່ານມີບົດບາດໃນການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນດ້ານການບໍລິຫານທີ່ພັກແນວໃດ

.....

.....

.....

1.4 ທ່ານມີບົດບາດໃນການພັດທະນາຜືນທີ່ການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນດ້ານກິດຈະກຳ
ການທ່ອງທ່ຽວແນວໃດ

.....

.....

.....

1.5 ທ່ານມີບົດບາດໃນການພັດທະນາຜືນທີ່ການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນດ້ານສິ່ງອ່ານວຍຄວາມ
ສະດວກແນວໃດ

.....

.....

.....

2. ການຕະຫຼາດການທ່ອງທ່ຽວ

2.1 ທ່ານມີບົດບາດໃນການກຳໜົດຊ່ອງທາງ ທາງການຕະຫຼາດເພື່ອສົ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວຊຸມ
ຊົນ ຫຼືບໍ່ ແນວໃດ

.....

.....

.....

2.2 ທ່ານມີບົດບາດໃນການພັດທະນາຜະລິດຕະພັນທາງການທ່ອງທ່ຽວ ຫຼືບໍ່ ແນວໃດ

.....

.....

.....

2.3 ທ່ານມີບົດບາດໃນການພັດທະນາສິນຄ້າ ແລະຜົນຜະລິດໃນຊຸມຊົນເພື່ອຈຳໜ່າຍເປັນ
ສິນຄ້າທີ່ລະລຶກ ຫຼືບໍ່ ແນວໃດ

.....

.....

.....

2.4 ທ່ານມີບົດບາດໃນການກຳນົດສ່ວນຜະສົມທາງການຕະຫຼາດ (4Ps) ສຳລັບການທ່ອງທ່ຽວ
ຫຼືບໍ່ ແນວໃດ

.....

.....

.....

2.5 ທ່ານມີບົດບາດໃນການວາງແຜນການຕະຫຼາດການທ່ອງທ່ຽວ ຫຼືບໍ່ ແນວໃດ

.....

.....

.....

3. ການບໍລິຫານການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຂອງຊຸມຊົນ

3.1 ມ່ານມີສ່ວນຮ່ວມໃນການແລກປ່ຽນຮຽນຮູ້ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານການຈັດການທ່ອງທ່ຽວ
ຊຸມຊົນ ຫຼືບໍ່ ແນວໃດ

.....

.....

.....

3.2 ທ່ານເຄີຍຮ່ວມຮັບຟັງຄວາມຄິດເຫັນດ້ານການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ ຫຼືບໍ່ແນວໃດ

.....

.....

.....

3.3 ທ່ານມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນດ້ານການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ ຫຼືບໍ່ ແນວໃດ

3.4 ທ່ານມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສ້າງເຄືອຄ່າຍຮ່ວມມືດ້ານການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ ຫຼືບໍ່ ແນວໃດ

3.5 ທ່ານມີການກຳນົດກິດຈະກຳໃດແດ່ ເພື່ອສະນັບສະໜູນ ແລະສົ່ງເສີມຄວາມຮ່ວມມື ການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນໃນຊຸມຊົນແນວໃດ

4. ທັກສະ ແລະຄວາມຮູ້ໃນການຈັດການກ່ຽວກັບການທ່ອງທ່ຽວ

4.1 ທ່ານຕ້ອງການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງແຜນການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ ຫຼືບໍ່ ແນວໃດ

4.2 ທ່ານຈ້ອງການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການດຳເນີນການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ ຫຼືບໍ່ແນວໃດ

4.3 ທ່ານຕ້ອງການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕິດຕາມ ແລະປະເມີນຜົນ ການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ ຫຼືບໍ່ ແນວໃດ

4.4 ທ່ານຕ້ອງການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດສັນຜົນປະໂຫຍດການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ ຫຼືບໍ່ແນວໃດ

4.5 ທ່ານຕ້ອງການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາທັກສະ ແລະຄວາມຮູ້ໃນການຈັດການທ່ອງທ່ຽວ ຫຼືບໍ່ແນວໃດ

ຂໍສະເໜີແນະເພີ່ມເຕີມ

ແບບສອບຖາມຜົນກິນລະຍຸດການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ
ຊຸດໂຄງການວິໄຈ"ສັກກະຍະພາບ ແລະການບໍລິຫານຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນແບບຍືນຍົງ
ເພື່ອຮອງຮັບການເຂົ້າສູ່ປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ
ຂອງສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວລາວ ແລະປະເທດໄທ"
ໂຄງການວິໄຂຍອຍທີ 2 "ການຈັດການເຊິ່ງກົນລະຍຸດຂອງການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນແບບຍືນຍົງ
ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ ແລະແຂວງ ຫລວງນໍ້າທາ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ເພື່ອຮອງຮັບການເຂົ້າສູ່ປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ

ຂໍ້ແນະນຳ: ແບບສອບຖາມຊຸດນີ້ແບ່ງອອກເປັນ 2 ສ່ວນຄື

ສ່ວນທີ 1 ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປຂອງຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ

ສ່ວນທີ 2 ບົດບາດການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ ໂດຍແບ່ງອອກ
 ເປັນ 4 ປະເດັນ ຄື: 1 ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄົ້ນຫາບັນຫາ ແລະສາເຫດຂອງບັນຫາ, 2 ການມີສ່ວນ
 ຮ່ວມໃນການວາງແຜນດຳເນີນກິດຈະກຳ, 3 ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການລົງທຶນ ແລະປະຕິບັດງານ, 4
 ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕິດຕາມ ແລະປະເມີນຜົນ

ກະລຸນາໃສ່ເຄື່ອງຫມາຍ √ ໃນຊ່ອງລະດັບການຮ່ວມມືຕາມຄວາມເປັນຈິງ

ສ່ວນທີ 1 ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປຂອງຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ

1. ເພດ () ຊາຍ () ຍິງ
2. ສະຖານະພາບ () ໂສດ () ແຕ່ງງານ () ຢ່າຮ້າງ
3. ຈຳນວນບຸດ (ກໍລະນີແຕ່ງງານແລ້ວ)ຄົນ ຊາຍ.....ຄົນ ຍິງ.....ຄົນ
4. ອາຍຸ.....ປີ (ເກີນ 6 ເດືອນຕິດເປັນ 1 ປີ)
5. ລາຍໄດ້ສະເລີຍຕໍ່ເດືອນ.....ກີບ

ສ່ວນທີ 2 ບົດບາດການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ

ກະລຸນາໃສ່ເຄື່ອງຫມາຍ √ ໃນຊ່ອງລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຕາມຄວາມເປັນຈິງຕາມໃນລະດັບ
 ການປະເມີນການມີສ່ວນຮ່ວມດັ່ງນີ້ 3 ມີສ່ວນຮ່ວມທຸກຄັ້ງ, 2 ມີສ່ວນຮ່ວມບາງຄັ້ງ ແລະ 1 ບໍ່ເຄີຍມີ
 ສ່ວນຮ່ວມເລີຍ

ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄົ້ນຫາບັນຫາ ແລະສາເຫດຂອງບັນຫາ

ບົດບາດການມີສ່ວນຮ່ວມ	ລະດັບຄວາມຄິດເຫັນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມ		
	ມີສ່ວນຮ່ວມທຸກຄັ້ງ 3	ມີສ່ວນຮ່ວມບາງຄັ້ງ 2	ບໍ່ເຄີຍມີສ່ວນຮ່ວມເລີຍ 1
1.1 ທ່ານໄດ້ຮັບຮູ້ເລື່ອງຫລັກການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
1.2 ທ່ານຮັບຮູ້ເລື່ອງຂອງການວິເຄາະບັນຫາ ແລະຄວາມຕ້ອງການຂອງຊຸມຊົນ ຫຼືບໍ່			
1.3 ທ່ານຕັດສິນໃຈເຂົ້າຮ່ວມເພື່ອການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
1.4 ທ່ານມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພິຈາລະນາສະພາບຜົນທີ່ໃນການຈັດກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
1.5 ທ່ານມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພິຈາລະນາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຕໍ່ການຈັດກິດຈະກຳທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
1.6 ທ່ານເຄີຍແລກປ່ຽນຄວາມຄິດເຫັນການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
1.7 ທ່ານເຄີຍໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການຫາລືເພື່ອແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
1.8 ທ່ານເຄີຍຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນຈາກສື່ພາຍໃນຊຸມຊົນ			
1.9 ທ່ານເຄີຍຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນຂາກສື່ພາຍນອກ			

1.10 ທ່ານຮັບຮູ້ເລື່ອງການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
--	--	--	--

2. ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງແຜນດຳເນີນກິດຈະກຳ

ບົດບາດການມີສ່ວນຮ່ວມ	ລະດັບຄວາມຄິດເຫັນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມ		
	ມີສ່ວນຮ່ວມທຸກຄັ້ງ 3	ມີສ່ວນຮ່ວມບາງຄັ້ງ 2	ບໍ່ເຄີຍມີສ່ວນຮ່ວມເລີຍ 1
2.1 ຊຸມຊົນເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ ເຊັ່ນ ການນຳທ່ຽວ ການໃຫ້ບໍລິການຕ່າງໆ			
2.2 ທ່ານໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນຕໍ່ການຈັດການຊັບພະຍາກອນການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນໃຫ້ເປັນແຫວງທ່ອງທ່ຽວທີ່ຫນ້າສົນໃຈ			
2.3 ທ່ານໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງແຜນຈັດການຫຼືບໍລິຫານຈັດການແຫວງທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນໃຫ້ເປັນແຫວງທ່ອງທ່ຽວອື່ນໆ			
2.4 ຊຸມຊົນມີສ່ວນຮ່ວມພາບໃນການຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
2.5 ທ່ານຮັບຮູ້ເຖິງການຕຽມຕົວເພື່ອສ້າງກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
2.6 ທ່ານເຄີຍຮັບຟັງເລື່ອງລາວການທ່ອງທ່ຽວດ້ານການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
2.7 ທ່ານເຄີຍສະນັບສະໜູນກິດຈະກຳທ່ອງທ່ຽວທີ່ສອດຄ່ອງກັບລັກຊະນະຂອງຊຸມຊົນ			
2.8 ທ່ານເຄີຍຮ່ວມປະຊຸມໃນການຈັດແຜນການດຳເນີນການດ້ານການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
2.9 ທ່ານເຄີຍແນະນຳຄວາມສົນໃຈເຂົ້າໃນເຄືອຄ່າຍຄວາມຮ່ວມມືດ້ານການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			
2.10 ທ່ານເຄີຍຈັດຕັ້ງແຜນດຳເນີນການດ້ານການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ			

3. ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການລົງທຶນ ແລະປະຕິບັດການ

ບົດບາດການມີສ່ວນຮ່ວມ	ລະດັບຄວາມຄິດເຫັນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມ		
	ມີສ່ວນຮ່ວມທຸກຄັ້ງ 3	ມີສ່ວນຮ່ວມບາງຄັ້ງ 2	ບໍ່ເຄີຍມີສ່ວນຮ່ວມເລີຍ 1
3.1 ທ່ານຮັບຮູ້ເຖິງການກະຈາຍລາຍໄດ້ຈາກການທ່ອງທ່ຽວ ສູ່ສາທາລະນະປະໂຫຍດຂອງຊຸມຊົນ			
3.2 ທ່ານເຄີຍມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈດ້ານລາຍໄດ້			
3.3 ທ່ານມີສ່ວນຮ່ວມໃນການກຳໜົດທິດທາງ ເຊັ່ນ ການຈັດຕັ້ງຊົມລົມເພື່ອການຮັກສາຜົນປະໂຫຍດ			
3.4 ຊຸມຊົນມີສ່ວນຮ່ວມເພື່ອສ້າງກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ ເຊັ່ນ ການຈັດຕັ້ງຊຸມລົມ(ກຸ່ມ)ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ			
3.5 ທ່ານຮັບຮູ້ເຖິງການຈັດສັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ເປັນທຳໃນຊຸມຊົນ			
3.6 ທ່ານຮັບຮູ້ການຕຽມພ້ອມດ້ານການໃຫ້ບໍລິການນັກທ່ອງທ່ຽວໃນຊຸມຊົນ ເຊັ່ນ ຮ້ານອາຫານ ຮ້ານຈຳຫນ່າຍສິນຄ້າ			
3.7 ທ່ານຮັບຮູ້ເຖິງການປະຊາສຳພັນກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວຂອງຊຸມຊົນ ສູ່ພາຍນອກ			
3.8 ທ່ານຮັບຮູ້ເຖິງການຈັດຫນັກທ່ອງທ່ຽວ ແລະການສົ່ງເສີມການຕະຫຼາດ			
3.9 ທ່ານຮັບຮູ້ເຖິງການລະດົມເງິນທຶນ ການສະສົມເງິນ ຫຼືການທ້ອນອອມ			

ແບບປະເມີນຊັບພະຍາກອນການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນ
 ຊຸດໂຄງການວິໄຈ”ສັກກະຍະພາບ ແລະການບໍລິຫານຈັດການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນແບບຍືນຍົງ
 ເພື່ອຮອງຮັບການເຂົ້າສູ່ປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ
 ຂອງສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວລາວ ແລະປະເທດໄທ”
 ໂຄງການວິໄຂຍອມທີ 2 “ການຈັດການເຊິ່ງກົນລະຍຸດຂອງການທ່ອງທ່ຽວຊຸມຊົນແບບຍືນຍົງ
 ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ ແລະແຂວງ ຫລວງນໍ້າທາ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
 ເພື່ອຮອງຮັບການເຂົ້າສູ່ປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ”

ຂໍ້ແນະນຳ ກະລຸນາໃສ່ເຕືອງຫມາຍ ✓ ໃນຊ່ອງຫວ່າງຕາມຄວາມເປັນຈິງ

1. ດ້ານສິ່ງດຶງດູດໃຈ Attraction

ດັດສະນີ	ຄວາມຄິດເຫັນ		ຂໍ້ສະເໜີແນະ
	ເຫັນດີ 1	ບໍ່ເຫັນດີ 0	
ສິ່ງດຶງດູດໃຈເຊິ່ງທຳມະຊາດ Natural attractions			
1.1 ແຫລ່ງທຳມະຊາດຖືກທຳລາຍໄປຈົນຫນົດ ແລະມີສິ່ງກໍ່ສ້າງຕ່າງໆ ແທນທີ່			
1.2 ແຫລ່ງທ່ອງທ່ວທຳມະຊາດສ່ວນໃຫຍ່ຖືກທຳລາຍຍັງເຫລືອໜ້ອຍ ບໍລິເວນທີ່ຍັງສະພາບທຳມະຊາດ			
1.3 ແຫລ່ງທຳມະຊາດສ່ວນໃຫຍ່ຖືກທຳລາຍແຕ່ມີຫຼາຍບໍລິເວນທີ່ຍັງ ຄົງສະພາບທຳມະຊາດ			
1.4 ແຫລ່ງທຳມະຊາດຍັງຄົງສະພາບໃນລະດັບປານກາງ ໂດຍພື້ນທີ່ທີ່ ເຄິ່ງຫນຶ່ງຖືກລົບກວນ ຫຼືດັດແປງຈາກການກະທຳຂອງມະນຸດ			
1.5 ແຫລ່ງທຳມະຊາດສ່ວນໃຫຍ່ຍັງຄົງສະພາບດີ ແຕ່ມີຮ່ອງຮອຍ ການລົບກວນຈາກມະນຸດແນ່			
1.6 ແຫລ່ງທຳມະຊາດຍັງຄົງສະພາບສົມບູນ ບໍ່ມີການລົບກວນຈາກ ມະນຸດ			
1.7 ມີສະພາບຄວາມສວຍງາມທາງກາຍຍະພາບ			
1.8 ມີຄວາມເປັນເອກະລັກ ແລະໂດດເດັ່ນສະເພາະຕົວທາງກາຍຍະ ພາບຂອງພື້ນທີ່			
1.9 ແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວມີຄວາມສຳພັນກັບວິຖີຊີວິດຂອງຊຸມຊົນທີ່ອາໄສ ພາຍໃນ ແລະລອບຂ້າງ			
1.10 ຄຸນຄ່າຕໍ່ວິຖີຊີວິດຄວາມເປັນຢູ່ຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ			
ສິ່ງດຶງດູດໃຈທີ່ມະນຸດສ້າງຂຶ້ນ Built attractions			
1.11 ມີຄວາມສຳຄັນທາງປະຫວັດສາດ			
1.12 ມີຄວາມເປັນເອກະລັກທາງກາຍຍະພາບ			
1.13 ມີຄວາມສົມບູນ ແລະມີຄວາມສວຍງາມທາງດ້ານສະຖາປັດຕະ ຍາກຳ			
1.14 ມີຄວາມສຳພັນກັບຊຸມຊົນ ແລະຄວາມສວຍງາມ ໂດຍຊຸມ ຊົນມຮການຈັດງານ ຫຼືພິທີການເປັນປະຈຳທຸກປີ ແລະມີຊື່ສຽງໃນ ລະດັບຊາດ			
1.15 ມີສື່ສຽງແລະຄວາມເປັນທີ່ຍອມຮັບຂອງ ແຫລ່ງປະຫວັດສາດໄດ້ຮັບການຂຶ້ນທຳບຽນເປັນມລະດົກໂລກ			
ສິ່ງດຶງດູດໃຈເຊິ່ງສິນລະປະວັດທະນາທຳ Cultural Attractions			
1.16 ຄຸນຄ່າທາງສິນລະປະວັດທະນາທຳມີເອກະລັກລະດັບທ້ອງຖິ່ນ			
1.17 ມີຄວາມຕໍ່ເນື່ອງຂອງການສືບສານວັດທະນາທຳ ປະເພນີ			
1.18 ມີຄວາມງົດງາມທາງດ້ານສິນລະປະວັດທະນາທຳ ຫຼືການສ້າງ ຄວາມປະທັບໃຈແກ່ຜູ້ພົບເຫັນ			
1.19 ມີຄວາມສາມາດໃນການສືບທອດມີບັນຍາ ແລະອົງຄວາມຮູ້			

ຢ່າງຕ່າງໆ			
1.20 ມີການຈັດຕັ້ງກຸ່ມອະນຸລັກວັດທະນາທຳໃນຫມູ່ບ້ານ			
ສິ່ງດຶງດູດໃຈເຊິ່ງຊຸມຊົນສຳພັນ Social Attractions			
1.21 ມີການສ້າງຄວາມປະທັບໃຈໃຫ້ແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ			
1.22 ມີສັດກະຍະພາບໃນການໃຫ້ບໍລິການນັກທ່ອງທ່ຽວຂອງຊາວບ້ານ			
1.23 ຊຸມຊົນສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວ			
1.24 ຊຸມຊົນສ່ວນໃຫຍ່ຍັງຄົງຮັກສາຄວາມເປັນເອກະລັກໃນວິຖີຊີວິດ			
1.25 ຊຸມຊົນຍືນດີຕ້ອນຮັບນັກທ່ອງທ່ຽວດ້ວຍຄວາມເຕັມໃຈ			

2. ດ້ານຄວາມສະດວກສະບາຍໃນການເດີນທາງ Accessibility

ດັດສະນີ	ຄວາມຄິດເຫັນ		ຂໍ້ສະເໜີແນະ
	ເຫັນດີ 1	ບໍ່ເຫັນ ດີ 0	
2.1 ມີທາງເຂົ້າເຖິງໄດ້ສະດວກ			
2.2 ມີທາງເຂົ້າເຖິງໄດ້ສະດວກ ລົດເດີນໄດ້ 2 ທາງ ແຕ່ສາມາດໃຊ້ຄວາມໄວຕ່ຳກວ່າ 30 ກິໂລແມັດຊົ່ວໂມງ			
2.3 ມີທາງເຂົ້າເຖິງໄດ້ສະດວກດ້ວຍລົດໃຫຍ່			
2.4 ມີທາງເຂົ້າເຖິງໄດ້ສະດວກດ້ວຍລົດຂະໜາດໃຫຍ່ ເຊັ່ນ ລົດໂດຍສານ			
2.5 ຫົນທາງເປັນທາງຢ່າງຕະຫຼອດທາງ			
2.6 ຫົນທາງຢ່າງເປັນຊ່ວງໆ			
2.7 ຫົນທາງເປັນຊຸມ			
2.8 ການເຂົ້າເຖິງດ້ວຍການຢ່າງເຊົ້າໄປຢ່າງດຽວ			
2.9 ມີລົດໂດຍສານປະຈຳທາງ			
2.10 ມີລົດຮັບຈ້າງ ເຊົ້າ			
2.11 ມີລົດສາມລໍ່ ຮັບຈ້າງ ຫຼືລົດຈັກຮັບຈ້າງ			
2.12 ມີລົດສາມລໍ່ຖືບຮັບຈ້າງ			
2.13 ມີເຮືອຮັບຈ້າງ			
2.14 ມີການບໍລິການເຊົ່າລົດຈັກ			
2.15 ມີໄລຍະເວລາຈຳກັດການເດີນທາງເຂົ້າຫມູ່ບ້ານ			

3. ດ້ານການບໍລິການທີ່ພັກ Accommodation

ດັດສະນີ	ຄວາມຄິດເຫັນ		ຂໍ້ສະເໜີແນະ
	ເຫັນດີ 1	ບໍ່ເຫັນ ດີ 0	
3.1 ມີທີພັກເຊົ່າແລະທີພັກຜ່ອນຢ່າງພຽງພໍ			
3.2 ມີພັກພັກເຊົ່າ ແລະທີພັກຜ່ອນບໍ່ພຽງພໍ			
3.3 ລັກຊະນະທີພັກເປັນສັດສ່ວນ			
3.4 ເປັນບ້ານທີ່ມີລັກຊະນະຫນ້າແໜ້ນ			
3.5 ທີ່ພັກທີ່ນອນ ທີ່ຄວາມສະອາດ ແລະສະບາຍ			
3.6 ມີທີພັກ ແລະເຄື່ອງນອນສຳລັບນັກທ່ອງທ່ຽວ ເຊັ່ນຕາງຄູ່ ຜ້າບູຫນອນ ຜ້າຮົ່ມ ຫຼືເຊືອນອນ			
3.7 ທີ່ນອນ ແລະເຄື່ອງນອນ ໄດ້ຮັບການທຳຄວາມສະອາດຢູ່ສະ ເໜີມີການປ່ຽນເຄື່ອງປ່ອນນອນສຳລັບນັກທ່ອງທ່ຽວເຂົ້າພັກໃຫມ່ທຸກຄັ້ງ ຫຼືຕາມຄວາມເຫນາະສົມມືມຸ້ງ ເພື່ອປ້ອງກັນຍຸງ ແລະແມ່ງໄມ້			
3.8 ມີຮາວຕາກຜ້າ ຫຼືບ່ອນເກັບເສື້ອຜ້າ			
3.9 ຫ້ອງນ້ຳ ແລະຫ້ອງອາບທີສະອາດ			

3.10 ຫ້ອງນໍ້າທີ່ມີຄວາມປອດໄປເຊັ່ນ ບໍ່ມີປອງ ທຸກຊະນິດ			
3.11 ມີລັອກປະຕູໃນສະພາບດີໃຊ້ການໄດ້ດີ ມີອາກາດທ່າຍເທໄດ້ສະດວກ			
3.12 ມີຂະໜາດຂອງຫ້ອງນໍ້າທີ່ເໝາະສົມບໍ່ຄັບແຄບ ຫຼື ມີຫລັງຄາຕ່ຳເກີນໄປຂົນກໍ່ໃຫ້ເກີດອັນຕະລາຍແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ			
3.13 ຫ້ອງມີການແຍກບ່ອນຂັ້ນສຳລັບບ່ອນອາບ			
3.14 ນໍ້າທີ່ໃຊ້ມີຄວາມສະອາດເປັນນໍ້າປະປາ ນໍ້າອອກມາຈາກພູ ຫຼື ນໍ້າດິບທີ່ປ່ອຍໄວ້ໄລຍະໜຶ່ງ			
3.15 ປະລິມານນໍ້າທີ່ໃຊ້ມີພຽງພໍ ແລະມີສໍາຮອງຕະລອດເວລາ			
3.16 ມີທີ່ແຂວນ ຫຼືຮາວຕາກຜ້າໃນບໍລິເວນຫ້ອງນໍ້າ			
3.17 ມີສະຖານທີ່ພັກຜ່ອນພາຍໃນບ້ານ ຫຼືບໍລິເວນລຸ່ມຊົນ			
3.18 ພື້ນທີ່ ທີ່ພັກຜ່ອນພາຍໃນບ້ານ ຫຼືບໍລິເວນ ໂດຍລອບ ສາມາດນັ່ງ ຫຼືນອນ ແລະມີບັນຍາກາດຜ່ອນຄາຍ ເຊັ່ນ ເດີ່ນບ້ານ ກ້ອງຕົ້ນໄມ້ ລະບຽງຫນ້າບ້ານ			
3.19 ມີການຮັກສາຄວາມສະອາດບໍລິເວນອ້ອມຂ້າງບ້ານ ຫ້ອງຄົວຕົ້ນໄມ້ ດອກໄມ້ ຮ່ອງນໍ້າ ຢູ່ສະເໝີ			
3.20 ມີປະລິມານແລະປະເພດອາຫານທີ່ເໝາະສົມ			
3.21 ຜະລິດຈາກວັດຖຸດິບໃນທ້ອງຖິ່ນ ບໍ່ໄດ້ຊື້ອາຫານ ຫຼືເຂົ້າຈາກທາງນອກ			
3.22 ມີການແຈ້ງອາຫານຖືກລັກອະນາໄມ			
3.23 ມີທີມັງນອນປະກອນທີ່ສະອາດ ບໍ່ຝຸ່ນ ຫຼືເຂົ້າໜັງຜາປິດໄວ້ຢ່າງດີ			
3.24 ມີບ້ອນເກັບຮັກສານໍ້າດື່ມທີ່ສະອາດ ຜ່ານຂະບວນການທຳຄວາມສະອາດ			
3.25 ມີອຸປະກອນການເກັບມ້ຽນ ເຊັ່ນ ຖ້ວຍ ບວງ ຈານ ແລະອື່ນໆ			
3.26 ຫ້ອງຄົວຢູ່ໃນເຮືອນ ຫຼືແຍກອອກມາຈາກເຮືອນ ແລະມີສະອາດຈົບງາມຢູ່ສະເໝີ			
3.27 ມີອຸປະກອນບ່ອນມ້ຽວເຄື່ອງບຸງ ວັດຖຸດິບ ທີ່ສະອາດ ສາມາດປ້ອງກັນເຊື້ອໄວດ ແລະສິ່ງເປື້ອນເປີ ເຊັ່ນ ມີບ້ອນເກັບທີ່ປິດ ບ່ອນຫ້ອຍແຂວນ ຫຼືມີຜາປິດ ທີ່ສະອາດ			
3.28 ມີການຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ຖືກລັກອະນາໄມດີ			

4. ດ້ານກິດຂະກຳ ນັບທະນາການ Activities

ດັດສະນີ	ຄວາມຄິດເຫັນ		ຂໍ້ສະເໜີແນະ
	ເຫັນດີ 1	ບໍ່ເຫັນດີ 0	
4.1 ລຸ່ມຊົນສະແດງອອກເຖິງອັດທະຍາໄສໄມຕີຂອງເຈົ້າບ້ານທີ່ດີໃນການຕ້ອນຮັບ			
4.2 ມີການແນະນຳນັກທ່ອງທ່ຽວກັບສະມາຊິກໃນເຮືອນທຸກຄົນທີ່ຢູ່ໃນຂະນະນັ້ນ ເພື່ອຮູ້ຈັກ ແລະຮຽນຮູ້ວິຖີຊີວິດຂອງບ້ານຜ່ານກິດຈະກຳຕ່າງໆ ພາຍໃນບ້ານ ເຊັ່ນ ການເກັບຜັກໃນສ່ວນ ຮ່ວມກັນ ການແຕ່ງອາຫານ ຮັບປະທານອາຫານຄ່ຳ ຮ່ຽມກັນ			
4.3 ລຸ່ມຊົນມີການແລກປ່ຽນໃຫ້ຂໍ້ມູນ ອາດຈະເປັນເອກສານ ຮູບຖ່າຍ ຫຼືການໂອ້ລົມກັນໃນເລື່ອງກ່ຽວກັບວິຖີຊີວິດ ສັງຄົມ ແລະວັດທະນາທຳໃນລຸ່ມຊົນຢ່າງເໝາະສົມ			
4.4 ລຸ່ມຊົນມີການເປີດໂອກາດໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວຮຽນຮູ້ວິຖີຊີວິດຂອງຕົນເອງ ເຊັ່ນ ໄປເບິ່ງສ່ວນ ນາ ການເກັບຜັກ ຕຳຫູບ ການຈັກສານອື່ນໆ ຊຶ່ງຈະເປັນໂດຍການຂອງການ ແລກປ່ຽນຮຽນຮູ້ວິຖີຊີວິດ			
4.5 ມີກິດຂະກຳການທ່ອງທ່ຽວ ເຊັ່ນ ການຢ່າງປ່າ ປີນເຂົາ ຂີ່ລົດຖີບ			
4.6 ມີກິດຂະກຳທີ່ສະແດງເຖິງພູມບັນຍາທ້ອງຖິ່ນຂອງລຸ່ມຊົນທີ່ໂດດ			

ດ່ວນ			
4.7 ມີກິດຈະກຳຕ້ອນຮັບຕາມປະເພນີຂອງທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນການບາສີ ສູ້ຂ້ວນ			
4.8 ມີກິດຈະກຳບັນເທີງ ເຊັ່ນ ການສະແດງດົນຕີ ການສະແດງຟິນ ບ້ານ ທີ່ນ່າສົນໃຈ			
4.9 ມີກິດຈະກຳທ່ອງທ່ຽວບໍ່ເປັນການທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ			
4.10 ຮູບແບບຂອງກິດຈະກຳມີຄວາມຄຸ້ມຄຸ້ມຄ່າກັບລາຄາ			

5. ດ້ານສິ່ງອ່ານວຍຄວາມສະດວກ Destination Amenities

ດັດສະນີ	ຄວາມຄິດເຫັນ		ຂໍ້ສະເໜີແນະ
	ເຫັນດີ 1	ບໍ່ເຫັນດີ 0	
ຮ້ານຈຳໜ່າຍສິນຄ້າ ຂອງທີ່ລະລຶກ Souvenir shop			
5.1 ມີຜົນຜະລິດ ຫຼືຜະລິດຕະພັນຊຸມຊົນ ຫຼືສາມາດຈຳໜ່າຍແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ ໄດ້ທັງເປັນຂອງບໍລິໂພກ ສິ່ງປະດິດ ເສື້ອຜ້າ ເຄື່ອງຜ້າໄຫມ ຂອງທີ່ລະລຶກ ໂດຍໃຊ້ວັດສະດຸ ແລະວັດຖຸດິບທ້ອງຖິ່ນເປັນຫລັກ			
5.2 ມີການຈຳໜ່າຍຜະລິດຕະພັນທີ່ສ້າງຄຸນຄ່າ ແລະມູນຄ່າທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຊຸມຊົນ			
5.3 ຜະລິດຕະພັນມີຄວາມຫລາກຫລາຍ ແລະສ່ວຍງາມ			
5.4 ຜະລິດຕະພັນທີ່ຄຸນພາບ ແລະລາຄາທີ່ເໝາະສົມ			
ມີທີ່ຕັ້ງທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການຈັດຈຳໜ່າຍສິນຄ້າ ແລະເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ			
ດ້ານຄວາມປອດໄພ			
5.6 ມີການຕຽມພ້ອມກ່ຽວກັບການປະຖິ້ມພະຍາບານຂັ້ນຕົ້ນ			
5.7 ມີແນວທາງການປະຕິບັດເພື່ອການຊ່ວຍເຫຼືອຂັ້ນຕົ້ນ ເມື່ອນັກທ່ອງທ່ຽວເກີດອຸບັດຕິເຫດ ຫຼື ມີການບາດເຈັບ			
5.8 ມີຢາປະຈຳບ້ານທີ່ຢູ່ໃນສະພາບໃຊ້ໄດ້ທັນທີ(ຍັງບໍ່ທັນໝົດອາຍຸ)			
5.9 ນາຍບ້ານ/ຫົວຫນ້າຊຸມຊົນ ຄວນຂັກຖາມເຖິງໄລດປະຈຳຕົວ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ຕິດຕໍ່ໄດ້ທັນທີໃນກໍລະນີສຸກເສີນແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ			
5.10 ມີການຈັດການລະບົບຄວາມປອດໄພ			
5.11 ມີການແຈ້ງໃຫ້ນາຍບ້ານຮັບຮູ້ຂະນະມີນັກທ່ອງທ່ຽວໃນໝູ່ບ້ານ ເພື່ອຂໍຄວາມຮ່ວມມືມີການດູແລຮັກສາຄວາມສະຫງົບ ຄວາມປອດໄພ			
5.12 ມີການຈັດເວນຍາມດູແລຮັກສາຄວາມປອດໄພໃນຊີວິດ ແລະຊັບສິນ ເຊັ່ນລົດໃຫຍ່ ລົດຈັກ			
5.13 ເມື່ອເກີດເຫດອັນຕະລາຍຕ້ອງມີການສື່ສານຕິດຕໍ່ກັບໜ່ວຍງານນີ້ຮັບຜິດຊອບໂດຍກົງໄດ້			
5.14 ມີການຕັກເຕືອນນັກທ່ອງທ່ຽວກ່ຽວກັບການຮັກສາຊັບສິນ			
5.15 ມີສະຖານທີ່ໂຮງໝໍ ຢູ່ໃກ້ກັບຊຸມຊົນ			
ດ້ານຂໍ້ມູນບໍລິການນັກທ່ອງທ່ຽວ			
5.16 ມີການລາຍກ່ຽວກັບການເດີນທາງເຂົ້າມາທ່ຽວທີ່ຊັດເຈນສຳລັບນັກທ່ອງທ່ຽວ			
5.17 ມີການວາງແຜນໂປແກມການທ່ອງທ່ຽວຮ່ວມກັນຂອງຊຸມຊົນ			
5.18 ມີໂປແກມການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຂໍ້ມູນລາຍລະອຽດກິດຈະກຳໃນໂປແກມການທ່ອງທ່ຽວທີ່ຫລາກຫລາຍ ສາມາດເຜີຍແຜ່ສູ່ສາທາລະນະ ແລະ ນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ສັດເຈນ ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງຊຸມຊົນ			
5.19 ກຸ່ມຫຼືເຈົ້າຂອງບ້ານເປັນຜູ້ມາທ່ຽວເພື່ອໃຫ້ຄວາມຮູ້ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນ ສິ່ງແວດລ້ອມ ວັດທະນາທຳ ສິນລະປະ			

ภาคผนวก ค
ภาพถ่ายกิจกรรมการปฏิบัติงาน

เข้าพบ Mr.Bounkouam Mitmuamgxay รองหัวหน้าแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
แขวงอุดมไซ เพื่อปรึกษาหารือด้านนโยบายการท่องเที่ยว 12 ตุลาคม 2556

เข้าพบ Mr.Bounkouam Mitmuamgxay ในการลงพื้นที่ครั้งที่ 2 25 มกราคม 2557

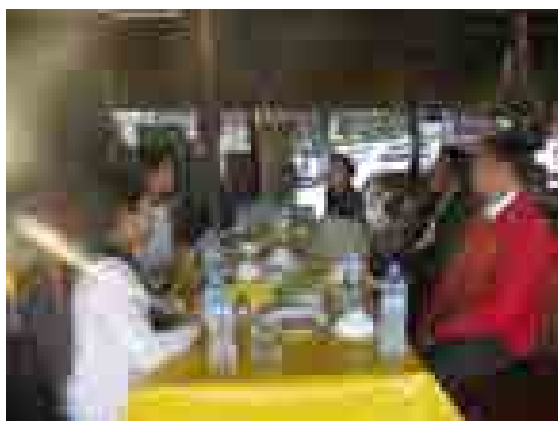
Mr.Bounkouam Mitmuamgxay ในการลงพื้นที่ครั้งที่ 3 12 มิถุนายน 2557 พร้อมด้วย Mr.Sangthong Sifongxay (ภาพขวามือ คนที่หนึ่งจากขวา) อาจารย์สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์ แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่วิจัย

เข้าพบ Mr.Humpan Anuwong (ภาพขวาล่าง คนที่หนึ่งจากขวา) หัวหน้าห้องการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเมืองฮุน และ Mr.Kummani Tibawon (ภาพขวามือ คนที่หนึ่งจากขวา) หัวหน้าแผนก การท่องเที่ยวเมืองฮุน รับผิดชอบกำกับดูแลนโยบายการท่องเที่ยวครอบคลุมถึงบ้านโพนชัย ในการลงพื้นที่ครั้งที่ 2 26 มกราคม 2557

เข้าพบ Mr.Kummani Tibawon หัวหน้าแผนกการท่องเที่ยวเมืองฮุน พร้อมด้วย Mr.Sangthong Sifongxay
อาจารย์มหาวิทยาลัยสุกานวณในการลงพื้นที่ครั้งที่ 3 13 มิถุนายน 2557

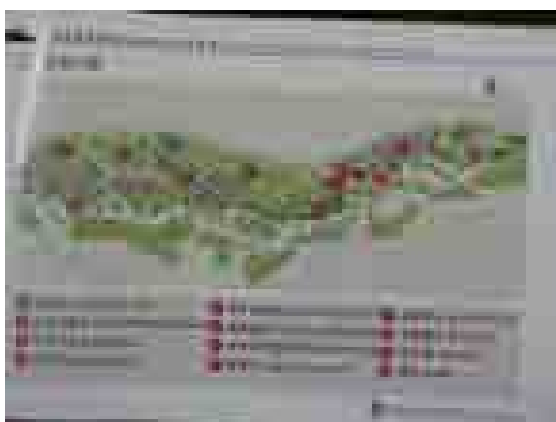
เข้าพบ Mr.Wanxai Sonsirisak หัวหน้าแผนกการท่องเที่ยวเมืองปากแบ่ง รับผิดชอบกำกับดูแลนโยบายการ
ท่องเที่ยวครอบคลุมถึงบ้านพร้อมบ้านปากเงยและบ้านชัยชนะ พร้อมด้วย Ms.Laddavone
Douangboubpha อาจารย์สาขาวิชาการท่องเที่ยวและโรงแรม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
แห่งชาติลาว Ms.Wansi Pongmalai และ Ms.Keomani Panyasak เจ้าหน้าที่แผนกการ
ท่องเที่ยวแขวงอุดมไซในการลงพื้นที่ครั้งที่ 2 24 มกราคม 2557

เข้าพบ Mr.Somsavath Namintha หัวหน้าแผนกแกล่งข้าว วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแขวงหลวงน้ำทา (ภาพถ่ายบนลงพื้นที่ครั้งที่ 1 15 ตุลาคม 2556) (ภาพขาวบนลงพื้นที่ครั้งที่ 2 28 มกราคม 2557) และ(ภาพถ่ายล่างลงพื้นที่ครั้งที่ 3 12 มกราคม 2557) พร้อมด้วย Ms.Laddavone Douangboubpha อาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และ Mr.Suksan Phakasy (ภาพขาวล่าง) เจ้าหน้าที่ห้องการท่องเที่ยวแขวงหลวงน้ำทา กำกับดูแลงานด้านการท่องเที่ยวชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

Mr.Sangthong Sifongxay อาจารย์มหาวิทยาลัยสุกานวงแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแก่ชาวบ้านบ้านเจริญสุขและบ้านน้ำฮา ในการลงพื้นที่ครั้งที่ 3 10 มิถุนายน 2557

รายงานเสนอสัมปทานโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวถ้ำถาวราว พื้นที่บ้านน้ำแอ่งและบ้านน้ำฮา แขวงหลวง
 น้ำทา โดยบริษัทจากประเทศจีนเป็นยื่นข้อเสนอขอสัมปทานบริหารจัดการพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว โดยเตรียม
 แผนก่อสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ครบวงจรไม่ว่าจะเป็นการโรงแรม เอือนพัก หรือการสร้าง
 บ้านพักบนต้นไม้ขนาดใหญ่ในลักษณะที่แตกต่างกันตามกลุ่มลูกค้าที่มาใช้บริการ การสร้างร้านจำหน่ายสินค้า
 ที่ระลึกและสินค้าพื้นเมืองขนาดใหญ่ การแบ่งพื้นที่ให้เป็นพื้นที่สีเขียวและเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ รวมถึง
 การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้รองรับการขยายตัวเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศทั้ง
 ชาวไทยและชาวจีนในอนาคต สังเกตในภาพล่างขวาใช้รูปแบบการก่อสร้างของโรงแรมดาราเทวี เชียงใหม่